

కోవల్లి వేంకటరమణరావుగారి సాంఘిక నాటకములు

పెట్టమారి మ గ డు

భార్య భర్తల దాంపత్య వైరుధ్యాలను బహిరంగపరచి, తప్పులను చీవాట్లచే చప్పించి సన్మార్గమునకు దెచ్చి, విద్యావంతుడయ్యు సంపాదనా కూన్యదై, జనసేవనకులచే సగవాట్ల నొంది జీవించు మానవు నిందు సృష్టించి దైనందినజీవితమందు సుసారములందలి సాంఘిక దుర్బలత్వమును తీర్చి కూర్చుడినది. వెల రు 1—8—0

బ లే పెళ్ళి పు

ముసలి పెళ్ళికొడుకుల ముచ్చట్లు, పడుచు భార్యల అగవాట్లు, పృథుని చెట్టబట్టియు స్వచ్ఛందోష్మైన లేక తన పవిత్రతీవయాత్రను గడపిన మగనాలి ఘట్టాలు, అంటరానివాళ్ళ అపదలు, మనువర్తిలై దావాచేసిన పడుచుభార్య విప్లవభోరణి యిందు కాననగును. వెల రు 1—8—0

భాగ్య రే ఖ

సాహిత్య సమ్రాట్లు శ్రీ జయపురం మహారాజావారి సన్నిధానమందు జరిగిన ప్రదర్శనంలో పారితోషికమందిన నాటకరాజము. దాంబితీవనము గడపి సంస్థలకు పెద్దయై వాటి పెట్టుబడులను దుర్వినియోగ మాచరించి నిందలపాలైన కృష్ణశాస్త్రి పాత్రను, మోసముచేసి గడించి కాఫీరొట్టు నడిపి చిగురుకు దివాలాతీసిన యజమాని వింతరథ నిందు చిత్రీకరింపబడినది. వెల రు 1—8—0

గ ర ల్ వై ష

సమర్థాదకుండా శోభనంచేసే మూఢులైన తనిబండ్రులను బుద్ధి చెప్పి అల్లాళ్ళతో సరసాలాచే అత్తలను చీవాట్లుపెట్టి మోసపు నేర్లుగాంధ్ర మాటలు విని చెడిపోయే బుద్ధిహీనులను సుంచిత్తోపకు త్రిప్పి నీరినిలమని మనిపించుకొనే నాటకమణి. వెల రు 1—8—0

ఓ స్త్రీ డాటర్

ధనికుల యిండ్లలో చనవుగా సంచరించే దాసీల చర్యలు, యాదవార బ్రాహ్మణుని దుర్బుడతలు, బాలవితంతువులకు పునర్వివాహము గావించసండున కలిగే అగవాట్లు కళ్ళకు కట్టినట్లు, యీ నాటకముందు చిత్రీకరింపబడినది. వెల రు 1—8—0

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

మే న తి క ం

ర చ యి త

పోతరాజు రాఘవరావుగారు

ప బ్లి ష ఙ్గు :

కొండపల్లి వీరవేంకయ్య అండ్ సన్సు

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ షాప్,

రాజమండ్రి.

1951

వెల 1—8—0

రాజమహేంద్రవరం
శ్రీ కొండపల్లి ముద్రాశాలయందు
ముద్రింపబడియె

హెచ్చరిక

—చిహ్నము—

ఈ “మేనరికం” నాటకం యొక్క కాపీరైటు సర్వ హక్కులు మాకు చెందియున్నవి. కావున మా వ్రాతమాలక వైస పర్మిషను లేనిచేయే సంఘముగాని, యే సినిమానటులు గాని ప్రదర్శింపరాదు. మరియు గ్రామఫోను రికార్డింగు, టాకీ స్క్రీనింగు, యితర భాషలలోనికి తర్జుమాలు వగైరాలు చేయకూడదు. ఇట్లు అనిశ్రమించినవారలు మేము జరుపబోవు సివిల్ క్రిమినల్ చర్యలకు గాఢ్యులగుదురని యిందుమూలముగా తెలియజేయడ మైనది.

రాజమండ్రి
25-8-1944

ఇట్లు కాపీరైటు హక్కుదారులు
కొండపల్లి వీరవెంకయ్య అండ్ సన్స్
శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ షిప్
రాజమండ్రి

పాత్రల వివరము

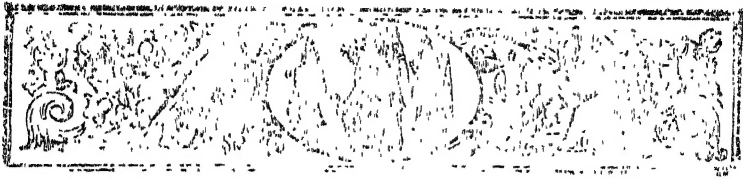
పురుషులు

1. మాధవరావు—స్త్రీడరు (కథానాయకి తండ్రి)
2. ప్రభాకరం బి. ఏ.—స్త్రీడరు మేనల్లుడు (కథానాయకుడు)
3. సురేష్—స్త్రీడరుగారింట పెరుగుచున్న అనాథవిద్యార్థి
4. చంద్రశేఖరం—సురేష్ స్నేహితుడు
5. గోపీచంద్—మార్వాడీ
6. గోపాలం—స్త్రీడరు బావమరది
7. పేరయ్య—పురోహితుడు

స్త్రీలు

1. దుర్గాంబ—స్త్రీడరుగారి భార్య
2. ఇందిర—స్త్రీడరుగారి కుమార్తె (కథానాయకి)
3. శ్యామల—మార్వాడీ కూతురు

సందర్భానుసారముగా సబిన్ స్పెక్టరు ప్రవేశించును.

మే న రి కం

ప్రథమాంకము

“మే న రి కం”

మొదటిరంగము

ప్రదేశము : స్త్రీడరుగారి యిల్లు.

ప్రవేశము : మాధవరావు చేతిలో పేపరుతో

మాధ—అహా! ప్రపంచమెంత తారుమారైపోతుంది.

ఉ. కాలము మారిపోయె కలి * కాలము శీఘ్రము దాపురించె నీ

కాలమునందు లేదు పని * కార్మికు లండర శంకుచేతనే

మూలనుగూడ దోపిడులు * మోసము మీరుచునుండె వేగమీ

యాలము నాపుసేయకయె * నాడుచునుండగ నెల్లొకొగదా!

(నిట్టొచ్చు విడిచి సోఫాపై కూర్చుండి)

అబ్బబ్బ! యీరోజుల్లో స్త్రీడరీ ఉద్యోగానికి ఏమీ value లేకుండా పోయిందికదా! ప్రతీవాదా దీనికే తయారవడంవల్ల, ఉన్న స్త్రీడర్లకు పెట్రోలు కర్చుకన్నా డబ్బు రావడములేదు. పార్టీ లొస్తే డొక్కాడడము లేకపోతే పస్తు. అందులోనూ యీ యుద్ధం పెను భూతంలాగ దాపురించి మానోట్లో వూర్తిగా దుమ్ముకొట్టింది. ఏదో యిదివఱకు నాలుగురాళ్ళు సంపాదించుకొన్నాము కాబట్టి యీకాబు కాబంతో సంపాదించ లేకపోయినా లెక్కలేకుండా ఉంది. (పేపరు చూచుచూ) దుర్గా! దుర్గా! అబ్బ! పలుకవేమే,

దుర్గ—(లోపలనుండి) వస్తున్నా !

మాధ—కొంచెము కాఫీ తీసికొనరా !

దుర్గ—(కాఫీ కప్పులతో ప్రవేశం)

మాధ—(కాఫీ త్రాగుచూ) దుర్గ ! విన్నావేమీ, ఎటువంటి దారుణాలు జరుగుచున్నాయో.

దుర్గ—చెప్తేగా వినడానికి ఏమిటంత గొప్పనిలేవని!

మాధ—ఏమిటండి. కాంతాకనకముని యింటిని వ్యామోహముచే ఒక వ్యక్తి ఒక అయోధ్యాకారిని చంపి రహతని పంపిస్తానని తస్కరించివాడట.

దుర్గ—అబ్బబ్బ ! ఏమిటండి. యీకాలపు పురుషులను కాంతాకనక మునియందు యింత వ్యామోహం పట్టుచుంటుంది.

మాధ—ఏమి? యీకాలపు పురుషులంటే సామాన్యులనుకొనుచున్నావా! చూడు.

సీ. కూటికి కరవైన † గోటుసేయంగను

సూట్లు బూట్లును దాల్చు † శుంతయొకడు

భక్తుడనని మేడి † భజనల సబ్బుచు

పడతుల భ్రమపెట్టు † భ్రష్టుడొకడు

చీటికి మాటికి † చేతులఁ జాపుచు

కక్కూర్తిపడుచుండు † కలుషి యొకడు

ఘనత కావలెనంచు † ఘనపడపులు గోరి

యర్థాంగినే దాద్చు † యధముడొకడు

గీ. కలియుగంబున యెందరో † కలరు భవిషి

భరతమాత కమిత మనో † వ్యధను గూర్చు

వీరి జూచి సహింప భూ † భారమనెడి

భవ్యమాత దిగులు బాప † భరమగునానా!

కాబట్టి యీకాలము వాళ్ళకు శాంతా కనకముల యందు
వ్యామోహముండంటే ఆత్మగర్వము లేదు.

దుర్గ—నిజమేనండి. నిజమే. అప్పటి పురుషులకు శావలసనవారండే.

అప్పుంటే స్వర్గసౌఖ్యమునుభవిస్తా మంటారు యిప్పుటివాళ్లు.

మాధ—అ. సరేగాని ఇదిరా ప్రభాకరు లింకా యింకికి రాలేదూ?

దుర్గ—అప్పుడే రావడానికి వారి మిత్రాదులూర్తి కావట్టూ?

మాధ—దుర్గా! మన ప్రభాకరు తలదండ్రులు చనిపోయినప్పటినుంచి
మనయింట్లోనేకీ టూ, మనకు మగబిడ్డలు లేనిలోటు తీరు
స్తున్నామనుమా!

దుర్గ—మగబిడ్డలు గెడ్డలుకాను. ఏమిసగదాపడిపోతున్నారండి. యీ
మగపిల్లలుమీద సరదాచేతనే మేనల్లుని చేరదీసేరు. కొంత
నయమే. దానితోకీరక అసురేష్ ను కూడా నెట్టిమీద తెచ్చి
పెట్టుకున్నది. ఎలాగ అంబరికి తోలో కొంతదానం చెయ్య
డానికి యిదేమి సత్రవనుకున్నారా?

మాధ—దుర్గా! మనకు కలిగి యున్నప్పడే నలుగురికి పెట్టాలి.
చూడూ! గతిలేని మేనల్లుని చేరదీయడం తప్పా? అనాథు
నొకనిని పెంచడం అబ్బురమా? యింతకూ మనం పెట్టినా
మానినా పాల్గొందరికే కదా! వాళ్ళలోనం ప్రత్యేకంగా ఏమంత
ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టుతున్నాము తెలిస్తూ.

దుర్గ—మీ కలా కనబడుతుంటి. బోలెడు తగులబెట్టి చదివించారు
ప్రభాకరాన్ని బి. ఏ. పటాగూ. ఏమి ప్రయోజనం బి. ఏ.
ప్రాయం ఏడిపోయింది నారకక యేడుస్తున్నాడు. దానితోనైన
బుద్ధితెచ్చుకోక సురేష్ కొంటు యింకా వెచ్చిస్తున్నారు.

మాధ—పోనిదస్తూ. ఎలాగర్పడ్యోని అలా అవక తప్పదు. మనకున్న
యీ డబ్బుంతా యేమిచస్తాము చెప్పు. యిప్పుడే మనం ఏ
సత్కార్యం చేసినా.

దుర్గ—ఓహోహో! సావం, ఏమి దాతృత్వమండి, యీ పున్నది
కాస్తా అయిన తర్వాత మీ ముఖాన్ని చూసేవాళ్లేవ్వరూ
ఉండరు

మాధ—అదటుంచి యిలా విను, మన ప్రభాకరం సుగుణసంపద
చూచి ఇందిర నిచ్చి వివాహం చేయాలని అభిలాషగా ఉంది,

దుర్గ—ఏమిటీ! ఏమన్నారూ?

మాధ—ఏము.ది. మన యిందిరాప్రభాకరు లొండొరులనమితముగా
ప్రేమించుకుంటూన్నట్లు వారి ప్రవర్తనను బట్టి తెలుస్తూంది.
అదీగాక యిందిరకు యుక్తవయస్సు వచ్చింది. అందుచేత
వారిద్దరిని దంపతులు చేద్దా సునుకుంటున్నాను.

దుర్గ—యింకేమి. మేనల్లుని అల్లునిగా చేయడలంచుకొన్నారా? అన్నీ
బాగానే ఉన్నాయి గాని మన ప్రభాకరంలో ఒక్క లోపం
మాత్రం ఉంది.

మాధ—ఏమిటది?

దుర్గ—సావం, ఏమీ తెలియనట్లు మాట్లాడుచున్నారే, అవునులెండి.
అల్లుడు మామ లిద్దరూ ఏకాభిప్రాయములతో మనలుతూ
ఉంటే ఎలా తెలుస్తుంది?

మాధ—అబ్బబ్బ! తప్పలుంటే పేధించక చెప్పకూడదూ?

దుర్గ—అలాగైతే వినండి, యీకాబపు సిల్లలకు మామూలేకాదూ!
పత్రికల్లోవి, నవలల్లోవి నాలుగుముక్కలు సంజుకోవడం, పెద్ద
సంఘసంస్కర్తనంటూ బయలుదేరడం, మనవాడు కూడా
బ్రహ్మసమాజంలో చేరి విధవావివాహాలు శాస్త్రీయమేయని
ప్రచారము చేస్తున్నాడుట.

మాధ—ఓహోహో! యిదా అతడు చేసే తప్పు. యీవిధవావివా
హములు నేమహాత్ము డామోదించినో యెఱుగుదువా?

సీ. రావుబహద్రుడు * గా వెలయు నుకీర్తి
 ఘనుడయ్యెనే కీర్తి * అను డవని
 పండితోత్తముడౌచు * బరగి యెశంబాంబె
 విబుధులు మెచ్చనే * నిలిపియునుడు
 సాంఘిక మత యుగా * చార స్మృతియులు
 సడలింప చేసెనే * గర్వముండు
 సకలదేశీయులు * సమములచూచి
 నీదించి నిజజ్ఞాన్వి * స గుహ్యుని
 గీ. డట్టి పీఠేలింగ న * మాఖ్యుడవని
 యర్థదేహులు రాజ్య ల * య్యున్మ సతియు
 చింతలన్ దీర్చనెంచి వి * త గుప్తులకు
 గొప్పశరణాలయంబుండు * స్ఫూర్తికడ !
 మరియు,

గీ. భర్తపోవంగ నృభిచార * నర్తనము
 భ్రాణానాత్మల నొడబడు * బూమికన్న
 తగినవగుల నేగుని ని * త హస్తయును
 పరిణయములాది పతులతో * బరగనగును.

ముప్పై, నల్లభై దేండ్లుగర్తతో నాపుకముచేసిన వితాతువులు
 పెండ్లియాడుట సహంజనముకాదు గాని జాలలితలెరువులు పెండ్లియా
 డుటలో ఏమితప్పలేదు. అందుచే నున ప్రభాకరం యానిషయంలో
 సుఖోద్ధారణకై పూనుకోవడం తప్పగా తీసికొనవలసిందెకాదు.
 దుర్గ—అనఁగిరి సుఖోద్ధారణుడి. ఏలాగైతే నేనీ బంధులదేరాదు
 మొనగాళ్ళు. పెద్ద పెద్ద చదువులు చదివి పసికూటలేని చవటవే
 యిటువంటి పాతక బ్రాహ్మణులారు. పాపం, వీళ్ళకున్న
 బుర్ర పూర్వంపాళ్ళకు లేకపోయింది.

మాధ—నీవింకా పెరటిత్రోవనే ఉన్నావు. కాలానుగుణంగా ప్రవ
ర్తించాలి కాని పెద్దలో పెద్దలో అంటూ పిచ్చి అభిప్రాయా
లతో వుంటే ఏమిప్రయోజనం.

దుర్గ—నేను మొదటే అన్నానుగా. కాబోయే అల్లుడి తరపునగాక
పాతబడిన పెళ్ళాం తరపున మాట్లాడుతారా? యింతకూ నా
కెందుకులెండి. మీయిష్ట మొచ్చినట్లే చేయండి. పెళ్లాంనని
ఏమైనా గౌరముంటేగా.

మాధ—అదుగో, అప్పుడేవచ్చింది కోపం. మాటవరుస కిన్నాను
గాని దాని బాధ్యత నీకుమట్టుకు లేదా?

దుర్గ—అందుకనే అల్లుని సరియైనత్రోవలో పెట్టమన్నాను.

మాధ—అలాగే, నీమాటప్రకారంగానే చేద్దాములే. (అంతను రేష్
పుస్తకములతో ప్రవేశించును.)

మాధ—(చూచి) రా! సురేష్! రా! యిలా కూర్చో.

సురే—చిత్తం.

మాధ—స్కూలు నుంచి రావడం యీపేళ యింత ఆలస్యమయిందేమి ?

సురే—స్కూలులో Matches అవుతూంటే చూస్తూ ఉండిపోయి
నాను.

మా—ఏదో మిష పెట్టి నీవిలారోజూ ఆలస్యంగా వస్తూంటే ఎలాగ
చెప్పా. యిన్నాళ్ళుబాగ్తగా చదివేవు యీయేడాదికూడా
కష్టపడి చదివి B. A. Complete చేసావంటే ఎక్కడో
అక్కడ నాలుగురాళ్ళు తెచ్చుకోవచ్చు. దానితో నాశ్రమ
కూడా ఫలిస్తుంది.

సురే—అయితేనన్ను యే activities లోనూ Part తీసుకోకుండా
ఎప్పుడూ పుస్తకములు బట్టుకొని ఏడవమంటారన్నమాట.

దుర్గ—అయిన అన్నారంటావు కాని నీకు మాత్రం తెలియదూ,
అయిన నీశాగుతోరి చెస్తారుకాని నీమీద విరోధంగాచెస్తారా?
సురే—గురేతెండి. యింతటినుండి త్వరగానే వస్తానులెండి. అన్నిసర
దాలు చంపుకొంటానులెండి.

మాధ—ఏమి నాయనా, నేనన్నానని కోపంవచ్చిందా?
సురే—ఎంతమాట. అనాధుడనైన నన్నాదరించి, నిద్యాబుద్ధులు
నేర్పించి యింతవఱకూ పోషిస్తూన్న మీరనకపోతే నన్ను
యింకెవ్వరంటారు. చెప్పండి ఎవరికికావాలి నాగొడవ.

మాధ—అజ్ఞానముం పీ చాలు ఆ నీకెక్కడైనా యిందిరా ప్రభాక
రులు కనిపించారా?

సురే—లేదు.

మాధ—ఎక్కడకు వెళ్లేదు చెప్పా

[యిందిరా ప్రభాకరుల ప్రవేశం]

దుర్గా—మాటలోనే వచ్చారు. సూరేళ్ళు ఆయుష్షు తల్లి నీకు,

ఇంది—నాకు సూరేళ్ళాయుష్షుయితే మరి బావకో,

మాధ—అతనికి అంతే.

(యిందిరా ప్రభాకరులు కూర్చుందురు)

యింది—(చటాలున సురేష్ ను జూచి) ఓహో! తమరా నమస్తే.

సురేష్ బాబుగారూ!

సురే—ఏమి యీవేళింత బిరుదులతో సంబోధిస్తున్నారే.

ఇంది—గౌరవనీయుడవైన నిన్ను సీప్రియరాలిముందు సామాన్యంగా
సంబోధిస్తే బాగుండదని.

మాధ—ఏమిటి! సురేష్ ప్రియరాలిని కూడా సంపాదించే దేమిటి.

దుర్గ—అయితే యింతకూ కోడలెక్కడుందో కనుకోండి.

ఇంది—ఎక్కడుంటుంది. అతని కూడానే ఉంటుంది. చూడండి. బేబుల్ల
లోనే ఉంది.

(అండరూ సురేష్ కోటుజేబువైపు చూడగా శ్యామలపట కనబడును. దానిని సురేష్ దాచివేయ ప్రయత్నించును.)

మాధ—సురేష్ కంగారుపడితే, ఏదీ ఆబామ్మ నిటుచూడనీ,

సురే—అబ్బే! ఏమీలేదండీ, యిది ఒక Friend photo.

మాధ—సురేలే ఎవరిదైలేనేమి, యిటుచూడనీ, చూచి సంతోషిస్తాము (సురేష్ బలచంద్రమూమీడ photo యిచ్చును)

మాధ—యింక నేమి, సురేష్ చక్కనిస్నేహితురాలిని సంపాదించేడు.

దుర్గా—ఎవరా? గోపీచంద్రు కూతుడు, శ్యామల, మనవాడి class-mate.

దుర్గా—అప్పుడే యీ ముఖానికి ప్రియురాలు ప్రేమ కూడానా?

(అండరు ఒక్కసారిగా నవ్వునురు, యిందిర విరగబడి నవ్వు చుండును, సురేష్ తల వంచుకొనును)

దుర్గా—చాలే, కట్టిపెట్టు నవ్వు, నీ వింతవటకు ఎక్కడేడుస్తున్నావు!

యింది—బావస్నేహితున కొకనికి యీ వేళ సమాజంలో వివాహం జరుగుతుంటే పెళ్లైము.

మాధ—వధూవరు లెవరు?

ప్రభా—‘గ్లాడిదాస్’ అనే ఒక క్రిష్టియన్ గరల్ ను నాక్లాసుమేటు రామం అనే Brahmin Boy కిచ్చి వివాహం చేశారు.

దుర్గా—(చెప్తులు మూసుకొని) రామ రామ! ఎటువంటి దారుణం జరిగింది. మూలదాన్ని బ్రాహ్మణుడు పెండ్లిచేసుకొనడమే, పనీ పాటలేని ఆడరిద్రుడు ఏగంగలోనో దూకుతూంటే, నీవుకూడా వాడిని అనుసరిస్తావటే. వర్ణసంకరపు ముండాకొడుకు లేదో ఏడుస్తూ ఉంటే ఘనంగా చూడ్డానికి పెళ్లైరూ, రామ రామ అగ్నిలాంటి మనకులానికి అప్రతిష్ట తెస్తున్నారు.

ప్రభా—ఏమిటత్రా, అంతకోప్పడతావు, యిందిరది తప్పులేదు, నేనే తీసికొనిపెళ్లైను.

దుర్గా—గొప్పపని చేశావు. సిగ్గులేక యింకా మాట్లాడుచున్నావు. అయినకాడికి ఉన్నదంతా పాడుచేసి, పెద్దపదువు చదివి, యే ఉద్యోగమూ లేక యిలా అయిపోయినానని యేడవక, నేనూ మొగాడనేనని తలెత్తి లేనిపోని పనులు చేస్తూ దానిని కూడా పాడుచేయ దలంచుకున్నావా ?

మాధ—ఎవరూ ఎవర్ని ఏమీ పాడుచేయలేదు. నీవూరుకుందూ.

దుర్గా—మళ్ళా మొదలపైరు మీరు. మీరు మాట్లాడకండి, యిదిగో! ప్రభాకరం, నీవు సమాజంలోచేరి నిక్షేపంలాంటి మనకుఁబని బానికి అపయశం పోస్తున్నావు. యేనాడైనా యిటువంటి వర్గ సంకరపు పెళ్ళిళ్ళు, వితంతువివాహాలు యెరుగుదుమా ?

ప్రభా—అత్తా! మాలదాన్ని పెండ్లిచేసుకోవడం తప్ప! అగలు మాలలంటే ఎవరో నీకు తెలియదు, విను.

గీ. కులసతుల ఘోషపెట్టెడి † కూరమతులు
కరము తలిదండ్రులనెదుర్చు † కఠినమతులు
దేవుడేలేడని తెల్పునా † స్త్రీక మతులును
అగ్రకులులైన, మాల † లీయవనియుండు.

కాబట్టి గుణములేని బ్రాహ్మణుడైనను కడబాతివాని సమానమే. అట్టివారినే మన మంటరాదని నిరసించాలి. అందుచే మగవతియైన మాలదాన్ని పెళ్ళిచేసుకుంటేనీచముకాడనినాఅభిప్రాయమిది—అవునే. అమ్మో, అవును, విధవావివాహాలుమాత్రము తప్పకున్నావా ?

మాధ—యింతకుముందే దీనికి సర్వము బోధించాను అనివయ్యమే.

దుర్గా—మీరూరుకోండి, యిదిగో ప్రభాకరం. తొండముదిరి ఉండుట వెల్లియైనట్లు నీప్రవర్తనమితిమీరుతూంది. చివరకునా కేసితులు నేర్చుచున్నావు. యిటువంటి అవకతవకపనులు చేస్తే యీ యింట్లో వీలుపడదు. మామనీకు తాళంపోస్తున్నారని నీయిష్ట

మొచ్చినట్లు ప్రవర్తించడానికి నేనొప్పుకోను. తెలిసిందా?
సురేష్ నీకు చెప్తున్నాను. రేపటినుండి లేనిపోని పికార్లు
చేయక జాగ్రత్తగా చదువుకో.

సురే—ఆ! అలాగే.

దుర్గ—ప్రభాకరం బాగా అర్థమయిందా?

ప్రభా—ఆ!

దుర్గ—ఇందిరా! నీకుయిదే చెప్పడం. తెలిసిందా?

ఇంది—తెలిసిందే బాబు తెలిసింది. నీమాట ప్రకారమే వడుస్తానులే.

మాధ—దుర్గా! నీవు కూడ మామతమవలంబిస్తే ఎంత బాగుండును?

పూర్వాచారాల్లోపడి యీదులాడుతూంటే ఏమిలాభం?

దుర్గ—పూర్వాచారాలన్నీ మంటగలవబట్టే, యిలాగ ప్రపంచయుద్ధం
బయలుదేరి సర్వనాశనం చేసేస్తుంది.

(తెరలో) బాబుగారూ! ప్రొద్దుపోయింది. భోజనానికిలేవండి.

మాధ—వస్తాం. వడ్డించు.

(సురేష్ తప్ప అందరు నిలువబడియుందురు)

మాధ—నాయనా! భోజనానికి లేవ వేమి? అలిగేవా?

సురే—అబ్బే! కాదండి. యిదిగో వస్తున్నాను. మీరు నడవండి.

మాధ—సురే, త్వరగారా!

(సురేష్ తప్ప అందరు నిష్క్రమింతురు)

సురే—(ముందుకువచ్చి) ఏలాగైతేనే పోషిస్తున్నాడని యీయన
మంటుంటుంది, నాప్రియమిత్రుడు శేఖరాన్ని గ్రాండ్ సీసాను,
శ్యామలను వదలివేసి వెధవచదువు చదవనా? యిందిరా!
నన్ను నలుగురిలోను అవమానపరచినావుకదా సురే. నిన్ను
నీ ప్రభాకరంనుండి వేరుచేసి యీసంసారాన్నంతా పాడుచేసి
నిన్నెలాపింపిస్తానో చూద్దువుగాని, మాధవరావు యికముందు

సురేష్ ఆజ్ఞ చవి చూడగలవు. (అని వెళ్ళుచు కొలుసును నిష్క్రమించును.) (అని పునును)

రెండవ గీతము

[ప్రదేశము : గోపీచంద్ గృహము. శ్యామల పరిమళ భూమిచు పాడుచుండును. గోపీచంద్ ప్రవేశము]

గోపీ—(చూచి) బేద! నీకు హివాళ బహుత సుసోమ హుందీ అనుటామ.

శ్యామ—రండి నాన్నగారు. యిలా సుసోమి.

గోపీ—అచ్చా! (సోఫాపై కూర్చుండును. శ్యామల ప్రక్కన కూర్చుండును.)

శ్యామ—నాన్నగారూ! నాకొక కోరిక వుంది. సరే వేయిస్తారా.

గోపీ—నీకోరికే తీర్చడానికి మేమే హేవు అభ్యంతరం చెప్పమ. నీకే నదువు కావాలంటే ఇవ్వతాను. నువ్వు ఏమీ కావాలిరే బేద.

శ్యామ—ఏమీ లేదండి. మంచి సినిమా వచ్చిందండి. చూడాలని ఉందండి.

గోపీ—ఘా. సినిమాకీ యెల్లానంటావ. సినిమాల్ని చూస్తే చాలా మోసం జరుగుతుంది. పైసా కచ్చులవుతుంది.

శ్యామ—మీరలా అంటారనే అనుకుంటున్నాను. పోసీలేండి. యీ మాత్రం దానికే ఖర్చయిపోతుంది గాబోలు మీడబ్బంతా.

గోపీ—నీకు పైసాలంటే హిల్వ తెల్వను. వడ్డీలమీద వడ్డీల పెంచి శ్రమపడి హింతగణించమి. దీన్ని ఖర్చునైన ఎట్లాగి.

శ్యామ—పోసీలేండి. సినిమా కేమాత్రం ఖర్చవుతుంది. మీరలా మాను పైసా పైసా అంటారు. ఉన్నదంతా ఏమిచేస్తారు?

గోపీ—హేమి! చేస్తాం. యింకా వడ్డీల్ని యిచ్చి హింతా హంతా చేస్తాం?

శ్యామ—అయితే మీ డబ్బుతో హాయిగా ఉండండి మీరు. నేను

యెక్కడికో పోతాను లెండి. యీఖర్చుకూడా తగ్గుతుంది.

గోపీ—అరే ఉండవోయి ఉండు. నీకు హింతకోపం నేస్తే యెట్లాగు?

తబ్బు మాటకేమి? సినిమాకి నాటకంకీ జేబుదొంగల

హాస్తారు.

శ్యామ—వస్తే మన్నెం చేస్తారు?

గోపీ—హేమి! చేస్తారు. జేబులో ఉండే మనీఫర్సుల్ని కొట్టేస్తారు.

మంచిమంచి హాడావాల్ని హల్లరిచేస్తారు బహుత్ మోసం

చేస్తారు.

శ్యామ—నాకేం భయం లేదండి. అక్కడ చాలామంది పోలీసువా

ళ్ళుంటారు.

గోపీ—పోలీసువార్ని కంట్లో దుమ్ము కొట్టి సేస్తారు. నీకు హేమి

తెల్పును.

శ్యామ—అయితే యింతకూ తీసుకెళ్ళనంటారు, అంతేనా?

గోపీ—అరే. ఉండు. బాగా ఆలోచనచేస్తా.

శ్యామ—బాగా ఆలోచించే మిమ్మల్ని అడిగేను.

గోపీ—సరే, అలాగే కానియ్యి. సైతాన్ పట్టున్నట్లు పట్టున్నావ్.

శ్యామ—(దగ్గరగా చేరి) నాన్నగారు మీరు చాలా మంచివారండి.

గోపీ—సినిమాకి తీసేక్కడితే మంచి, లేకపోతే కాదూ.

శ్యామ—అది కాదండి. మీరు యెప్పుడు మంచివారే.

గోపీ—నన్ను దొంగపెద్ద, పెక్కువవడ్డీల తీసుకుంటాడని తిడ్డార్.

నేను యెవరికీ మంచివాణ్ణి కాదు.

శ్యామ—అలా అనకండి. అందరికంటే మీరు నయం.

గోపీ—నిజం, నిజం. హుందార్ని కాంపొండువడ్డీకి బట్టిపై సా తగ్గిస్తాం.

అందుచేత మనల్ని కొండరు మంచిమంచి హంటార్.

శ్యామ—నరేగానండి. నాన్నగారు. నాకోక చిన్నసందేహముండండి.

తీరుస్తారా.

గోపీ—(తనలో) అరే రాం రాం మల్లిడబ్బుఖర్చు అవడాన్ని ఏదో

చెప్పు, దికామోను. మంచీ చీరల్ని, పాడర్ కో తెమ్మంటుంది

కాబోలు. (పైకి) అచ్చా! త్వరగా చెప్ప.

శ్యామ—నేను మీకుపుట్టినదాన్నేనా?

గోపీ—అరే. నాకూ ఎలావున్నవరాబాబు. నాకూకాదు మా
శేతానకి.

శ్యామ—అయితే మీకడుపునపుట్టినదాన్నేనా?

గోపీ—లేదువోయి. లేదు నాకుపుట్టలేదు.

శ్యామ—అదేనండి. అదే. మీమీ శేతానకి పుట్టినదాన్నేనా?

గోపీ—నై. నై. శేతానకి కాదు నాకూకాదు. నాకు శేతానకి
మిల్కుపుట్టేవ్.

శ్యామ—మరి మీఅమ్మయేదండీ!

గోపీ—మీఅమ్మకాదు మాశేతానీ. (కంగారుతో) నై. నై
సెప్తాండండు.

శ్యామ—అంతకంగారుపడతా రెండుకండి. కొంచెం తమాయించు
కొని చెప్పండి.

గోపీ—చూడు. బేటీ, గుండెల్ ఎలాకొట్టుకుంటున్నాయో.

శ్యామ—(చూచి) అబ్బ! ఏమిటండి యింతగాథరా పడతారు
నాన్నగారు.

గోపీ—ఏమీ లేదు. శేతానీసూగతి హెత్తగానే, గుండెల్లో గుబుల్
గుబుల్ బయలు దేరింది. హిందువులేత విచారంవేసి మన్ని
కంగారు వచ్చింది. (విచారించుచుండును)

(అంత లోన శబ్దమగును)

గోపీ—అరే బేతీ ! కొంప ముద్గిందిరా బాబు, దొంగముండా
కొడ్కుల్ రాబాబు, అరే వైసా వైసా రాం, రాం రాం, (అని
కంగారు పడుచుండును)

శ్యామ—(యిటు నటు జూచి నవ్వుచూ) అదేమిటండీ, యిక్కడ
దొంగలులేరండీ, పిల్లి చప్పడుచేసింది, అదిగో కంప్లు తెరచి
చూడండి,

గోపీ—అరే, కాదురాబాబూ, సరిగ్గా చూడువోయి, హక్కువుంది
యిన్న పెట్టి తీస్కుపోతున్నారు, అదిగో,

శ్యామ—యిక్కడ నేను తప్ప ఎవరూ లేరు కళ్లువిప్పి చూడండి,
అరే, నాకూ కన్నడుతూంది, దొంగముండా కొడ్కుల్
ముస్కుల్ హేస్కున్నారా బేతీ, రాం రాం, (అని వణకు
చుండును)

శ్యామ—మరేమి కంగారుపడకండి, దొంగలు లేరండీ

గోపీ—అరే, ఆ మాట్లాడేది దొంగరాబాబూ,

శ్యామ—దొంగకాడండి, మీ అమ్మాయిని శ్యామలను,

గోపీ—ఆ మాట్లాడేది దొంగకాదు, శ్యామలా,

శ్యామ—అవునండీ,

గోపీ—అయితే నేను సచ్చిపోయేనా ? బతికి ఉన్నానా ? బేతీ !

శ్యామ—అదేమిటండీ అలా అడుగుతాడు, నాన్నగారు, సుఖంగా
ఉన్నారు,

గోపీ—చావలేదన్నమాట,

శ్యామ—ఆ !

గోపీ—దొంగ నిజంగా లేడూ అంటావ్,

శ్యామ—లేదు, కళ్ళువిప్పండి,

గోపీ—(బలవంతముపై కళ్ళవిప్పి యిటునటుజూచి తమాయించుకొని) అరే, హేంతగాభరాపడ్డా, నిజంగా దొంగలేడూ అంటావ్.

శ్యామ—లేడు. యేదో పిల్లో, యెలకో చప్పుడు చేస్తే యింత హడావిడేమిటాడి.

గోపీ—హడావిడి అంటావ్, నీకూ హేమీతెలుసు, చప్టలవగానే అలాగ చూస్తే, ముస్కులు హేస్కుని దొంగలు పిస్టల్ వుచ్చుకొని నన్ను చంపివేసి పైసా తీస్కుపోయినట్లు అయింది వోయి.

శ్యామ—డబ్బున్నవాళ్ళకు సహజమేయిది. పిల్లిచప్పుడుచేస్తే పిడుగు పడిందనుకుంటారు.

గోపీ—ధూ, హెద్దపిల్లి ఎంత గాభరాచేసింది.

శ్యామ—సరేగాని నావిషయం చెప్పండి.

గోపీ—ఆ, సెప్టాం, ఉండు, (స్థిమితపడి) ఏవ్వికావాలి ?

శ్యామ—నే నెవరి కూతుర్నో చెప్పండి. వేధించక.

గోపీ—ఎవరికూతురు, మన్నికూతురు.

శ్యామ—కాదు, మీరేదో రహస్యం దాస్తున్నాడు. నిజంజెప్పండి. లేకపోతే నేను పోతాను.

గోపీ—అరే, తుణుంతుణుకి పోతాన్, పోతాన్ హంటావు, ఎక్కడికిపోతావ్.

శ్యామ—ఎక్కడికో, గంగలోకి.

గోపీ—గంగలోకి ఎడ్తావు. గంగాహెక్కడ ఉందిరే.

శ్యామ—నా నెత్తిమీద.

గోపీ—నెత్తి మీద హుంది. యింకాయేమి. అయితే నీవూ కర్ణుడన్నమాట.

శ్యామ—ఏదో వల్లకాట్లో రామనాథయ్య.

గోపీ—అ! వల్లకాట్లో రామనాథయ్య! అంటే ప్రాపద్వి తమ్ముడ్ శంకరుడ్, అంతే నా బేతీ!

శ్యామ—మీరింతకూ చెప్తారా. నన్ను పొమ్మటారా!

గోపీ—హంతకోపం చేస్తే ఎలాగ, సెప్టాం, ఉండదు.

శ్యామ—త్వరగా చెప్పండి.

గోపీ—నిజం సెప్టాం, విన్నా నీవు హింత ఉన్నప్పుడు హమ్మబాబు సచ్చిపోయేర్, హప్పు నిన్ను తెచ్చి పెంచి పెద్దదాని నేనాం. నీకూ హింకా హెవ్వరు దిక్కులేరు

శ్యామ—హింతకూ మీరు నన్ను కనలేదన్నమాట.

గోపీ—కాదని యిదీవరే సెప్టాం.

శ్యామ—యీరహస్య యిన్నాళ్ళనుండి నాకు చెప్పలేదేమి!

గోపీ—సెప్టాం గుండెపగిలి సస్తావు అని.

శ్యామ—అలాగా! (అని ఆలోచన సభినయించుచుండును.)

గోపీ—(దగ్గరగా చేరి) బేతీ! బేతీ!

శ్యామ—ఏమండీ! నాన్నగారూ.

గోపీ—యిదిగో బేతీ! నీకు మంచిమొగుడ్నిచూచి పెళ్ళి చెయ్యాలని ఉందిరే.

శ్యామ—నాకు పెళ్ళి వద్దండి, నాన్నగారూ.

గోపీ—పెళ్ళిచేసుకోక యేమిట చేస్తావు.

శ్యామ—నేను మనసారా వరించిసవానికిచ్చి పెళ్ళిచేస్తారా!

గోపీ—హేమిట్టా, నీవు ప్రేమ చేసావ్, హెవరురేవారూ?

(శ్యామల, సురేష్, పతము చేతికిచ్చును.)

గోపీ—(చూచి) ధూ, (పొటో పార్వతి) శీడ్కినిన్ను హీచ్చిపెళ్ళి చెయ్యడమా, తిండి గుడ్డి లేక ఆమాధవరావ్ పంతుల్

దగ్గఱ ఉన్నాడు వీడు. తాగుడు, పేకాట, ముండలు, ఒక్కటి
యేమిటి హిస్సీ ఉన్నాయి వీడ్కి వద్దు. మంచి మొగుడ్ని
చూసి నేస్తాం.

శ్యామ—తిండికి గుడ్డకీ లేక పోయినా, దుర్మార్గుడైనా అతన్ని తప్ప
యింకెవర్ని పెండ్లి చేసుకోను.

గోపీ—(కోపముతో, బిగ్గఱగా) ఆ ! చేసాకోవూ. చూస్తాం.
సచ్చినాసరే. నిన్ను ఒక్కనాటికి వాడికియిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యను.

శ్యామ—అయితే చచ్చిపోతానులెండి. (గొంతుక నులిమికోసబోవ)

గోపీ—ఆ ! ఆ ! ఆగువోయి. బేరీ ! ఆగు. ఎక్కడగొడవ తెచ్చి
పెట్టావురాబాబూ. సరే. అలాగే చేస్తాం. (తనలో) పిల్లల్
లేకపోతే నీడపోయెగాని ఉంటే యిదే బాధ. హేమ్మి చేస్తాం
పెంచినప్రేమ.

శ్యామ—రిప్పుక చేస్తానని నాతోడువేయండి:

గోపీ—అలాగే, నీదితోడు, రాంజీతోడు, చాలా.

శ్యామ—చాలండి. చాలు. యివాళ నాకు చాలా సంతోషంగా
ఉందండి. నాన్నగారూ.

గోపీ—అబ్బా ! సినిమాకీ తయారయి ఉండు, మేము వెళ్తాం.

(నిష్క్రమించును.)

(తెరపడును.)

మూడవరంగము.

ప్రదేశము—పూలతోట.

ప్రవేశము—ఇందిరా, ప్రభాకరం

ప్రభా—దేవిగారు చాలా అలసినట్లున్నారు.

ఇంది—మరే. అలసి బావగారి ఒడిలో పడ్డారు.

ప్రభా—అలాగైతే కొంతతడవిచ్చట విశ్రమిద్దాము.

(యిరువురు కూర్చుందురు. ఇందిర ప్రభాకరుని వక్షస్థలముపై నాని యుండును)

ఇంది—బావా ! మనకు కాల మెంత సుఖంగా గడచి పోతుంది.

ఎప్పుడూ యిలాగే ఉంటుండటావా బావా ?

ప్రభా—తప్పక. కాని మీ యమ్మ మన ప్రణయమున కంతరాయము కల్గించునేమో యని అనుమానంగా ఉంది.

ఇంది—ఎందుచేత దావా ?

ప్రభా—నేను బ్రహ్మసమాజంలో చేరినానని, మీ డబ్బంతయు వెచ్చించి, బి. ఏ ప్యాసయి యే ఉద్యోగము చేయకుండా సోమరిపోతు; నగుచున్నానని, అనాధుడనని, అభాగ్యుడనని నిన్ను నా కిచ్చట కంగీకరించజేమో ?

ఇంది—బావా ! మా అమ్మతో లెక్కలేదు; నాన్నగారు మన ఇద్దరిని దంపతులుగా చేస్తానని యెన్నోసార్లు నాతో చెప్పేరు.

ప్రభా—సరిగాని. యిందిరా ! నిన్న అత్తయ్య నీతో ఏదో పెండ్లి విషయము మాట్లాడుచున్నది. ఎవరి సంగతి ?

ఇంది—యింకెవరి సంగతి మనసంగతే. మా మేనమామ గోపాలాన్ని ఎరుగుదువా ?

ప్రభా—ఆ ! ఎటుగకేమి. మూడుకాళ్ళు ముదుసలి.

ఇంది—అతడే. యీ మధ్యను వాని రెండో పెండ్లము కూడా చని పోయింది. అందుచే మూడో పెళ్ళి చేసుకుందామని నిశ్చయించుకున్నాడు.

—ఆ ! ముసలిపీనుగకు మూడో పెళ్ళా ? రాను రాను మళ్ళా ఎవరి గొంతుక కోయడానికి సిద్ధపడుచున్నాడో !

ఇంది—నా గొంతుకే. అమ్మ, నన్ను రాని కిచ్చి పెళ్లిచేయాలని,
నాన్నను వేధిస్తుంది. నన్ను కూడ ఎన్నోసార్లు అడిగింది.
నేను చేసుకోనని ఖచ్చితంగా చెప్పేను.

ప్రభా—యింకేమి, యిందిరా! నిర్ధనుడను, నిరుద్యోగిని, అనాధుడను
యిట్టి నాకు, నిన్ను శ్రీమంతుని కిచ్చుటమాని పెండ్లిచేయు
దురా! అట్టులైన నా ఆళులత త్రెంపబడునేమో!

ఇంది—బావా! ఏల పిరికిపండవలె మాట్లాడెడవు? హృదయపూర్వక
ముగా నీకర్పించిన యీ ప్రేమకుసుమమును తుంచివేయుటకు
బ్రహ్మరుద్రాదులకై ననుతరముకాదు, ఏనాడో నాజీవితమును
నీకు అంకితముచేసాను, నీవు లేని నాజీవితము కాదు మబ్బులు
కమ్మినవిసీల ఆకాశము వెన్నెలనుండి చల్లదనాన్ని వసంత
కాలములో కోయిల గొంతులోనుండి దాని మధురగీతిని,
పూవులోనుండి తావిని వేరుచేయగలరా? అలాగే నిన్ను నా
పవిత్ర హృదయమునుండి వేరుచేయలేను.

ప్రభా—ఇందిరా! నీ హృదయ మంత ప్రేమపూరితమైనది. నిన్ను
భార్యగా బడయగల్గే నా భాగ్యాన్ని ఏమని వర్ణింపను? (అని
ముద్దిడును)

ఇంది—ఉండు. బావా ఉండు, పురుషులు మోసకారులు. వారిని
నమ్మితే గంగలో దింపుతారు.

ప్రభా—ఓహో యిప్పటి స్త్రీలు మాత్రము సామాన్యలా?

ఇంది—ఏమి, స్త్రీలకేమి.

ప్రభా—అయితే యిప్పటి స్త్రీల సంగతి చెప్తాను. విను.

నీ, యీ వినింగవగాన ♦ యింపైన సోవుతో

క్రీముతో మేనును ♦ క్లీనుచేసి

స్నోలు పాడర్లతో † ఖోకు చెలాయించి
 బాడీలు ద్రావర్లు † బాగ దొడగి
 కండ్లకు స్పెటికల్సు † కాళ్ళకు స్లిప్పర్లు
 వేనిటీ గుహ † స్తానదాల్సి
 ప్రాణనాయకుడన † పాదదాసునిఁ జేసి
 పరులతో విహరించు † పడతి యొకతె

గీ. భర్త తగడంచు బల్కిన † భయము వీడి
 వడిగ ఓడియాకు లిచ్చెడి † వనిత యొకతె
 యిట్టులున్నారవనియందు † యింతులిచట
 పాపమున్నదో? లేదో? యీ † భామల కహ

ఇంది—అ! యెలాగై నా స్త్రీలకన్న, ఎక్కువ పురుషులకే పాపభీతి
 లేదు. పురుషులే ఎక్కువ వ్యభిచారులు. పరస్త్రీని చూచి
 నంతనే దానికై ప్రాకులాడుతాడు. అందులోనూ యీకాలపు
 వారు మరీసి, వమ్మించి గొంతుక కోస్తారు.

ప్రభా—వెర్రిదానా! పూర్వకాలంవారికే కాంతావ్యామోహము
 ఎక్కువంటే యీకాలమువారికి ఉండడము ఆశ్చర్యమా?
 చూడు.

నీ, ఘన తపశ్శాలి యీ † గాధి కుమారుడే
 మేనకన్ జూచిఁ భ్ర † మించి చెడెను
 శ్రీయుత విప్రనా † రాయణ భక్తుడు
 వెలకాంతఁ గూడియె † వెతలబడెను
 పరులభార్యను గోరి † ప్రధత శచీపతి
 గౌతమ శాపమున † కనులు కాంచె
 ఋష్యశృంగుని వంటి † ఋషిగ్ర త్తముండును
 తరుణికి దానుడై † వరలలేడే?

నీ, యింతికన్నులబడకయు † న్నంతవఱకె
 సిద్ధులును, సాధ్యులును మరి † శేముషులును
 నారీహోయలను గాంచి ను † ధీరులైన
 మోసపోవుట నిజమడి † యానకాదె?

ఇంది—ఓహో! యీభావకవిత్వ మెక్కడ నేర్చుకుంటున్నావు?
 ప్రభా—యిందిరా! నేను యెచ్చటనో నేర్చుకొన నక్కరలేదు. నీ
 నుండరముఖారవిందమును చూడగనే దానంతటదే పొంగి
 పొరలి వస్తాంది.

ఇంది—అబ్బ! నాముఖంలో అంత మహాత్మ్యమున్నది గాబోలునే?
 ప్రభా—స్తుతిగాదు. ఇందిరా! నీ సౌందర్యాన్ని నీవు గుర్తించుకొ
 లేవు. నీమనోహరరూప మీస్పృష్టికొక పెట్టని యలంకారము.
 నీకత్తిని నీవు గ్రహించుకోలేకపోవడం సహజం. నీచూపుల్లో
 స్వర్గీయానంద ముంది. సన్నీయానందమును తనివితీర అనుభ
 వించనియ్యి యిందిరా. (అని కౌగలించుకొనబోవును.)

ఇంది—చాల్లే బాబా! కొంటిపనులు. (అని కొంచెము దూరముగా
 బోవును)

ప్రభా—ఓహో! కోపమొచ్చిందా. యిందిరా! యిలా చూడు.
 (తాకబోవ)

ఇంది—(విడలించుకొని) నాతో మాటాడకు.

ప్రభా—పోసీలే. యింకెందుకు నేనిక్కడ వెళ్లిపోతానులే.
 (పోబోవును)

ఇంది—(పోవుచున్న ప్రభాకరు నాటి) అబ్బా! ఎంత కోపం. వేళా
 కోళానికన్నా కోపమేనా? రా బాబా!

ప్రభా—ఊహు, నేను రాను.

(యిందిరబ్రతిమాలుచుండును. ప్రభాకరం విదలించుచుండును.
అంత సురేష్ మరియొకప్రక్కను ప్రవేశించి, పోబోవుచూ తటాలున
ఆగి వెనుకకు తగి, ఇందిరాప్రభాకరుల జూచి)

సురే—ఓహో నాయకీనాయకులు ప్రేమ సల్లాటలలో ఉన్నారు
కాబోలును. యిచ్చట పొంచియుండి సర్వము కనిపెడతా.
(ప్రక్కగా పొంచియుండును)

ఇంది—(ప్రభాకరునకు ఎదురుగా వెళ్ళి నామీద రోప మొచ్చిందా
బావా?

ప్రభా—(నవ్వి) వెర్రిదానా! నీమీద రోపమా? (అని చేయి పట్టు
కొని) యిందిరా! యీప్రణయసామ్రాజ్యానికి నేను రాజును.
నీవు రాణివి ఎన్ని అంతరాయములు కల్గినను, నిన్ను నేను!
నీవు నన్ను, మరువకూడదు. ! ఏదీ ఒక్క తీయని. ....
(అని ముద్దు పెట్టుకొనబోవును)

సురే—యిదే మంచిసమయము.

(అని దగ్గుచు ముందుకువచ్చి, వారికెదురుగా పోవును. వారు
తటాలున విడిపోవుదురు.)

ప్రభా—ఓహో! సురేష్ బాబు. Good evening

సురే—Good evening నా రాక మీ యానంద సాగరమున
కానకప్రేమో?

ఇంది—యిట్టి అడ్డంకులను లెక్కచేసే బెవరు? తాటాకుల చప్పడికి
కుండేళ్ళు బెదురుతాయా! గ్రామసింహం మొరుగుతుంటే
సింహం లెక్కచేస్తుందా? యింతకు నీవు వచ్చినపని?

సురే—బాబయ్యగారు యింట్లో కనబడలేదు. తోటలో ఉన్నా
రేమో అని వచ్చాను.

ప్రభా—నీవు వచ్చినపని అయినదా?

ఇంది—అయితే వెళ్ళవచ్చు.

సురే—మంచిది.

ప్రభా—అయ్యో! సురేష్ బాబుగారూ!

ఇంది—త్వరగా దయచేయండి.

(సురేష్ తలవంచుకొని మరియొక ప్రక్కకు వచ్చి పొంచియుండును)

ఇంది—బాబా! యీతడు మన కొక శనిగ్రహమువలె దాపురించి నాడు. తన్నుప్రేమించుమని నన్నెన్నోసార్లు నిర్బంధించినాడు. ఒకసారి చెప్పడెట్లు కూడా తిన్నాడు.

ప్రభా—అడుదాని హృదయము గ్రహించుకోలేని మూర్ఖుడువానితో మనకేమి?

ఇంది—వీలైనపుడెల్ల అవమానపరచుచున్నను సిగ్గులేదు.

ప్రభా—మొండి బ్రతుకు.

సురే—(తనలో) ఏమీ నాది మొండిబ్రతుకా? మూర్ఖుడనా? నాకు సిగ్గులేదూ? సరే నాతడాఖాచూపిస్తానుండు. కంగారుపడకు. (నిష్క్రమించును)

ప్రభా—ఇందిరా! మన యానందమున కడ్డుతగిలి నాడు. ఏదీ ముద్దు. (దగ్గటగా తీసికొనును)

(తెరపడును)

నాల్గవరంగము

ప్రదేశము : గృహాంతర్యాగము.

(ప్రవేశం—సురేష్, శేఖరం)

శేఖ—(త్రాగుచు మిత్రమా! యీనాటికైనా నీకు బ్రాందీనుహిమ బోధపడినదా?

సురే—సోడరా! నీదయవలన రకరకాలబ్రాందీను దుచిచూడ కలుగుచున్నాను. పెధవచదువుకు స్వస్తి చెప్పాం. యిప్పుడెంత happy గా ఉంది. అస్తీడరుపీనుగ చదువుకని ఇచ్చేడబ్బు peg కు ఖర్చు పెడుతున్నాం.

శేఖ—మనం చేసేపని దేవుడు మెచ్చుతాడూరా, చదువు చదువని చంపుతాడు. ఎందుకొచ్చి సచదువు. అనేక వేలమంది graduates కాఫీహోటల్సులో పనిచేస్తుండగా మనం చూడటంలేదుదూ.

సురే—Right నీవు చెప్పినది నిజం. యీ education కి ఖర్చు పెట్టే డబ్బు మనలాగ పెద్దకు, పేకాటాకు, సిగరెట్టుకు, నూట్సుకు ఖర్చుపెట్టమని students అందరికీ మన advice ఏరా! అంతేనా!

శేఖ—ఓ, ముమ్మాటికి. కాని ఫ్రెండ్! peg కి తోడు ప్రక్కను lady కూడా వుంటు.....

సురే—అహ! స్వర్గమురా!

శేఖ—నీకేమిరా. చక్కనివిల్ల శ్యామలను సంపాదించేపు. అదినిన్ను తప్ప అన్యుని పెళ్ళాడవంటూండట.

సురే—పాడుముండ. దానితో నాకేమిరా. అంతకంటే అందమైన దుందిరా.

శేఖ—ఓహో క్రొత్తపిట్ట చిక్కిందన్నమాటే. ఎవరది ?

సురే—ఎవరోకాదు. మాధవరావుకూతురు. ఇందిర.

శేఖ—అది ప్రభాకరాన్ని love చేస్తుందని విన్నానే. మరి నీకేలా దక్కింది.

సురే—అదేరా గొప్పచిక్కు. ఎన్నోసార్లుప్రయత్నించాను. వీలు పడిందికాదు. చెప్పదెబ్బకూడా కొట్టింది. చాల అవమాన కరంగా ఉందిరా.

శేఖ—(బిగ్గరిగా నవ్వి) ఓరి, చవట చెప్పదెబ్బ తిన్నా ఊరకొన్నా వట్లా! అదే నే నయితే యీపాటి కా కుటుంబాన్నంతటిని సర్వనాశనం చేసేయ్యనూ ?

సురే—ఆ! అదే, అదే. చేయాలని ఉందిరా. ఏల్మగనాసరే ఇందిర నవహరించి ఆకుటుంబంలో చిక్కుకలిగించాలిరా.

శేఖ—నీకు తప్పకుండా చేయాలని ఉందా ?

సురే—Certainly.

శేఖ—అలాగైతే ముందరొక drop నోట్లో వేసుకుంటే నేగాని idea strike అవదు, రాని.

(యిరువుడు త్రాగుదురు)

సురే—(త్రాగుచూ) నిజం, యిది తేనిచే నపసే బడగదు.

శేఖ—అందుకే నేగా అలవాటు చేసుకొన్నది. ఆ ఉపాయం చెబుతాను విను. (ముందుకు తీసికొనివచ్చి) ఏమంటావు. యిందిర నపహరించాలి. ఆకుటుంబాన్నంతా పాడుచెయ్యాలి, యిలా విను.

(అని చెవిలో చెప్పును)

సురే—(ఉలికిపడి) అమ్మయ్యో! పెద్దప్రాణానికే పెట్టేవు. మాధవరావు తేనిచో ఆకుటుంబము రెక్కలువిరిగిన పక్షిలాగ అవుతుంది కాబట్టి అతన్ని చంపేసి యిందిగను తనకరించుకొనిరావడమా?

శేఖ—ఉన్, గొడవపెట్టకు మరో peg తగిలించు (మరలత్రాగించి) యిదిగో సురేష్ నేను చెప్పినట్లు చేసితివా నీకు అన్ని డక్కుతాయి. లేదా నీవొక అనాధవై ఎప్పుడు మూలనుండవలసినదే, బాగా ఆలోచించుకో.

సురే—అదికాదురా! Murder అంటే సామాన్యముకాదా, కొంప దీసి దొరికిపోతామేమో అని.

శేఖ—నీకటువంటి అనుమానంవద్దు. నేనున్నానుగా యిటుచూడు. మనం murder చేయడానికి ముందుకుండు సామానుగాని. ఆయుధసామగ్రికాని ఏమీ ఉపయోగించవద్దు. నిశ్శబ్దముగా యిందిరా, మాధవరావులకు 'క్లోరోఫారం' ఉపయోగించి అంకింది తనకరించి తుపాకీదెబ్బకు పరాచైపోదాం. దీనివలన సునాయాసంగా యిందిరా మాధవరావులు చేజిక్కుతారు.

సురే—భేష్. చక్కని ఉపాయం చెప్పేవురా. దీనివలన మనకు Pegకి వైసా, ప్రక్కన యిందిరా లభ్యమౌతుంది. మాధవరావును.

చంపడంవల్ల ఆకుటుంబంమీద కనీతీరుతుంది, పెక్కి యీపని మనంచేసామని అల్లరవడు.

శేఖ—మరియీ శేఖరం అంటే ఏమనుకున్నావు? నేను చెప్పినట్లుచేస్తే నీలదృష్టానికి కొంత ఉంటుందా? అప్పుడు మేము కనిపిస్తామో కనిపించమో దొరగారికి.

సురే—ఎంతమాట. నిన్ను మరచిపోతానటరా? నీవునాగురు దేవతవు

శేఖ—(ముందుకువచ్చి తనలో వెర్రిపీనుగ నావలలో చిక్కినాడు. నీని నెత్తెనను ప్రోత్సహించి, మాధవరావును చంపించి, సర్వ సౌఖ్యాలను పొందాలి. Two birds at one shot యీదెబ్బతో కాంతా, కనకాలు రెండూ లభిస్తాయి.

సురే—శేఖరం ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్లున్నావే.

శేఖ—ఏముంది నీగొడవే. ఎప్పుడు నిన్ను సౌఖ్యఙ్గిలికల తేలిద్దామా అని. ముందుపానీయము రానీ. (యిరువురుమరలత్రాగుదురు)

సురే—ఎప్పుడోనా! యీరాత్రే సర్వము కానిచ్చేయాలి ఆలస్యం అమృతం విసం.

శేఖ—భేష్! యిప్పటికి నీకు బ్రాందీనిషా బుర్రకెక్కిందిరా. ఆమాత్రం ధైర్యం వచ్చిందికదా చాలు.

సురే—నీవు నాప్రక్కనుంటే ధైర్యాని కేమిలోటు.

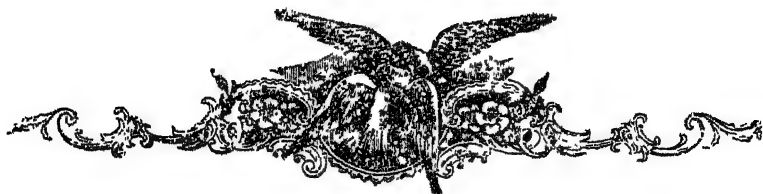
శేఖ—నిజం గ్రహించేవు కాని యీయాగానికి మన మిద్దరము చాలము. యింకానలుగురైదుగురుకావాలి. వాళ్ళకుపైసా...

సురే—వెధవపైసా. సంజేహిస్తావెందుకు. యిదిగో నాదగ్గరఉన్నది తీసుకో. (నోట్లచ్చును)

శేఖ—యింక నేమి? అయితే శ్వరగాలే తగు ప్రయత్నంలో ఉందాం.

సురే—ముందు కులదేవతపూజ చేయకుండానే.

శేఖ—సురే కానియ్యి. (యిరువురు త్రాగుచుందురు)
(తెర పడును)

మే న రి కం

ద్వితీయాంకము

మొదటి రంగము

ప్రదేశము : స్త్రీడదుగారియిల్లు

ప్రవేశము : దుర్గాంబ

దుర్గా—అబ్బబ్బ! యిప్పటికాలం పిల్లలకి బొత్తిగా చెప్పలేకుండా ఉన్నాముగదా! కాకపోయినా కాలముచాలామారిపోయింది.

సీ. శాంతమూర్తియైన † సర్వసిద్ధాధుని

శాంతమ శబ్దంబు † సమసిపోయె

ధర్మశీలుడైన † ద్వాపరజనులతో

ధర్మమన్ శబ్దంబు † దప్పిపోయె

గర్జభూపాలాది † ఘనసుదాతలతోనె

దానమన్ వచనంబు † దరలిపోయె

జ్ఞానమూర్తులు ఋషి † చంద్రులతోడనె

విజ్ఞానతేజంబు † విచ్చిపోయె

గీ. జాతిమతవివక్షతలింక † జారిపోయె

వంశమర్యాదలన్నియు † వాసిపోయె

తల్లిదండ్రులం దణకున † తొలగిపోయె

నేడు జగమధర్మముతోడ † నిండిపోయె.

ఆవస్థనంకరపు పీనుగను పెళ్ళిచేసుకోవద్దని ఎన్నినాల్లు చెప్పినా ఇందిరవినడంలేదు. ఇట్లాకపువట్టుపట్టింది, గదిలో చదువుకుంటూన్నట్లుండి, కిడసారి ప్రయత్నించిచూస్తాను. (వైకి) అమ్మా! ఇందిరా ఇందిరా.

ఇంది—(చేతిలో శుస్తకముతో ప్రవేశించి) ఏమే అమ్మా!

దుర్గ—యిబారాతల్లీ. కూర్చో.

ఇంది—(కూర్చుంటుంది)

దుర్గ—తల్లీ! మూర్ఖపుష్టు పట్టక నాకూటపిని, ఆకులభ్రష్టుని మానేసి. నీమనచూసును పెండ్లియాడు. కావలసినంత ఆస్తి, యిరుగో! యిరాచూడు. వాడికి ఎరగు వెనుకదిక్కులేరుకదా? నాకూటపిని పెండ్లి చేసుకున్నానుంటే అన్నపుల్లిస్తి యీన్నపుల్లి అంతాకూడా నీకేదక్కుతుంది.

ఇంది—అమ్మా! ఎందుకునన్ను బాధిస్తావు. మనసారవరించినవానిని వదలి చాడుఆస్తిగోసం ముసలికగావెను పెండ్లియాడమంటావా తల్లీ. మనకున్న యీఆస్తి చాలదనా? యింతనూ సావలో యేలోపముండని పెళ్ళిచేసుకోవద్దంటావు.

దుర్గ—అమ్మాయి! నాకుకూడా నినాతినికిచ్చే పెండ్లిచేదూలని ఉండేది. కాని యిప్పుడాతడు హద్దుమీరినడుస్తున్నాడు. అన్ని మరాచారాల్లోను ఆరితేరాడు ఆబ్రహ్మసమాజంలోకి వెళ్ళి వద్దని నే నెన్నిసార్లు చెప్పినా ఏన్నాడా? అటువంటి కులభ్రష్టునికా నిన్నిచ్చుటతల్లీ.

ఇంది—తల్లీ బావయిందు లోపమంటే నాన్నగారు ననాతికికీయడానికి కెందుకోవ్వకుంటారు? అమ్మా! చిన్ననాడే మాయిరువురిహృదయములందు ప్రేమబీజములు నాటబడి దినదినాభివృద్ధి నొంది నేటికి మహావృక్షములై, రేపో మాపో

ఫలములు నేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. వానిని కూకటి
ప్రేళ్ళతో పెల్లగించటం నీకు యుక్తమూ తల్లీ!

దుర్గ—అమ్మాయి యిటు చూడు. నీ క్షేమకోరి చెబుతున్నాను.
అతనికి ఒక చిల్లిగవ్వయినా లేదు. చిన్నవాడు మీనాన్నగారు
చేరదీయకపోతే యీవాటి కేమైయుండునో. నిర్ధనుడు, నిరు
ద్యోగి, కులభ్రష్టుడు, అటువంటి వానిని పెండ్లియాడి నీవేమి
సుఖపడతావు తల్లీ.

ఇంది—అమ్మా! అనుకూలదా పశ్యము ప్రధానముకాని నీ కాస్థియూ
ప్రధానము. నీరచంచలము, నిర్ధనుడైనను, అనుకూలుడైన
పతితో భిక్షుమెత్తుకొనియై బ్రతుకవచ్చును. కనుక నాహృ
దయ పూర్వకముగా ప్రేమించిన ఆ ప్రభాకరాన్నితప్ప యితర
పురుషుని పెండ్లియాడను.

దుర్గ—ఏమే ఇందిరా! మర్యాదగా చెప్పుచున్న కొద్ది పొగరుబోతు
తనము ఎక్కువౌతూజే. ఏమిటా పనికిపట్టు నిన్ను వాడికివ్వ
డం కలలో వార్త.

ఇంది—తల్లీ మనసు లేనికావురం అనర్థవాయకం. నన్ను నిష్కారణ
ముగా కష్టాల పాజ్ఞేయకుతల్లీ.

దుర్గ—(కోపముతో) నువ్వింక యెంత వడ్చిగా ప్రయోజనములేదు.
నామనస్సు తిరిగిన తర్వాత త్రిమాతృలాచ్చి చెప్పినావినను.
నీవు తప్పక నీ మేనమామను పెండ్లియాడి తీరాలి.

ఇంది—తల్లీ! నాకడసారిమాట విన. ఆ ప్రభాకరునిపై
ఉ. మానసమేలకో నిలచె * మాన్పగ నాతరమా యికేల నీ
దానను నేను గాదనెద * తామసమున్ నహయింప జూడగన్
దాన ననేక కష్టములు * దారిసనాను నిజముగానికన్
నే నలుచూత్రమేని విన * నేల వృధాశ్రమ నూనుమమ్మరో!

దుర్గ—నీమాటలు నాదగ్గఱసాగవు, ఏమిచేస్తావో చూస్తాను తేవు
రాబోయేముహూర్తానికి సిద్ధముగా ఉండమని నీ మేనమామ
కిప్పడే ఉత్తరం వ్రాయిస్తాను. చిలుకకు చెప్పినట్లు చెప్పేవిం
టున్నావుగావు. నీ తెగులు బాగా కుదురుస్తానుండు.

[మాధవరావు ప్రవేశం]

మాధ—ఏమిటేన్. ఎవరికి తెగులొచ్చింది. కుదురుస్తానంటున్నావు.

(పై నున్న కంఠవాతీసి కూర్చుండును)

ఇంది—(తండ్రి దగ్గఱకు చేరి) నాన్నగారూ! చూడండి. మామ
య్యను పెండ్లి చేసుకోమని నన్ను నిర్బంధిస్తోంది అమ్మ. 'రేవు
ముహూర్తానికి సిద్ధంగా వుండమని మామయ్యకు letter వ్రా
యిస్తుండటం.

మాధ—అలా యెన్నటికీ జరుగనీయదు. ఊరుకో తల్లీ! (భార్యను
జూచి) ఏమే నీకెన్నిసార్లు చెప్పేను. దాని నా విషయంలో
బాధించవద్దని. బుద్ధిలేదూ.

దుర్గ—అదిగో మీరలా వెనకేసుకు రాబట్టే అదలాగ తండనా
లాడుతోంది.

మాధ—చాలే. నిన్నెవరు కలుగచేసుకోమనలేదు. పోయి పడుకో.

దుర్గ—నాకెందుకులెండియీకంతశోష, ఏకప్రమోచి నా భరించేదదే.
ఎవరి కర్మ వారిది. (నిష్క్రమించును)

మాధ—(కుమార్తెను చేరదీసి) అమ్మయీ! నీవు విచారించకు.
నాకంతలో ప్రాణముండగా నిన్ను ప్రభాకరానికితప్ప మరొ
కరి కిచ్చి పెండ్లి చేయను. ఎన్నటికైనా మీయిద్దరినీ దంపతు
లుగా చేస్తాను.

ఇంది—నాన్నగారూ! యీమాటమీదనే ఉంటారా?

మాధ—తప్పక తల్లీ! పోయి హాయిగా పడుకో. విచారించకు.
అప్పుడే రాత్రి 11 గంటలయింది. లే. త్వరగా పడుకో.
నేనూ యిక్కడే పడుకుంటాను.

ఇంది—అమ్మయ్య. ఇప్పటికీ నా హృదయము కుదుటబడింది. (అని
మంచముపై బడుండును.)

మాధ—వెరిపిల్ల. ప్రభాకరం అంటే యెంతప్రేమ. పరమేశ్వరా!
ఏది ఎటుల చేయదలంచితివో గదా! (అచ్చటనే మరొక
మంచముపై పడుండును.)

(అంత నలుగురు మనుష్యులు ముసుగులుధరించి ప్రవేశింతురు.
యిరువురు, యిందిరా మాధవరావుల మంచములయొద్దకు పోయి
'స్లోరోఫారం' నుపయోగింతురు. వారు కొంతసేపిటునటు ఒత్తిగిలి
మత్తెక్కి పడిపోవుచుందురు. చంద్రశేఖరం యినుపపెట్టె తెరచి డబ్బు
మూటగట్టుచుండును. సురేష్ . పలా కాయుచుండును. యిందిరా
మాధవరావులను తీసికొనిబోవ ప్రయత్నించు చుండగా)

(తెరపడును)

రెండవరంగము

ప్రదేశము : మార్వాడీవాని యిల్లు.

(ప్రవేశం : శ్యామల)

శ్యామ—(విచారముతో) ఆహా! నా ప్రియు డీవిధముగా అగునని
కలలోకూడ తలంచలేదుకదా! నేనెన్నిపర్యాయములు కబు
రంపిరా ఒక్కసారికూడా రావడములేదు, దుర్మార్గు డాచం
ద్రశేఖరమే సురేష్ ను యింతవఱకూ చేసేడు.

(అంత సురేష్ మాలుచు ప్రవేశించును.

శ్యామల లేచి నిలచి యుండును.)

సురే—టహో! యివాళ శ్యామలాదేవిగారు పతివ్రతాపద్ధతుల నవ
లంబించేడు కాబోలునే.

శ్యామ—రా! సురేష్! గా యిలాగుగో. (మూర్ఛపడచేయును)
సురే—మంచిది. (సిగరెట్టునుట్టించి) ముండవొక పిల్ల బిగించనియ్యి
(అనుచు బ్రాండ్ సీసాను తీయును.)

శ్యామ—(బ్రాండ్ సీసాను లాగుకొని) అయ్యో! ఎంత నీచపు పనికి
పాల్గొనుచున్నావు. సురేష్ విద్యాధికుడవు. యీమాత్రం
జ్ఞానము నీకు లేదా?

సురే—(చికటముగా నవ్వి) అట్లయిన యీ జ్ఞానహీనునకు జ్ఞానోప
దేశము చేయ తిను రవతరించినారు కాబోలునే.

శ్యామ—ప్రియా! ప్రాయశమువచ్చినవాడవు. నీకొకరు చెప్పవలెనా?
మహానుభావుడా మాధవరావుగారు చదివిస్తుంటే చక్కగా
చదువుకోక యీ త్రాగు డేమిటి చెప్పు సురేష్. పంశకార
వము పాటింపవా? పశుప్రాయుడ వగుదువా? నామాట విను.
ఆచంద్రశేఖరం స్నేహము మానెయ్యి.

సురే—వెరిదానా! నీవు నాకు చెప్పాలా! నీకా శేఖరం గుణము
తెలియదు. ఎంత మంచివాడు.

శ్యామ—అతని మంచితనము, నీ మంచితనము తెలుస్తూనే ఉంది.
నామాట విను. నీ దుర్గణములేని నిన్నేలా తయారుచేసాడో
చూసావా? యిప్పటికై నాబుద్ధి తెచ్చుకో, త్రాగుదుమా నెయ్యి.

సురే—Shut up ముందు బ్రాండ్ బాటిల్-ఈ!

శ్యామ—సురేష్! నీవు బ్రాండ్ మత్తుచే కన్నుమిన్నుగానకయున్నావు.

ఈమిత్రుడు నిన్ను సర్వనాశనం చేస్తాడునుమా నిద్రనుండి
మేల్కొని, భవిష్యత్తు నాలోచించుకో.

సురే—హి! హి! హి! హి! యెంత యుపన్యాస మిచ్చేవు. అలసినట్లు
న్నావు. కొంచెము బ్రాందీతాగుదువు కాని ఊ! బాటిల్.
శ్యామ—సురేష్! యీ మద్యపానమును విడచిపెట్టు దీనివలన.

గీ. సిరితోలంగు సంసారముల్ † చిదికిపోవు
పరువు సళియించు నిందయున్ † బాపమబ్బు
అలతి కులగౌరవము నడు † గంటు గాన
మతి తిరుగ మద్యపానము † నూనుమయ్య.

ఈమద్యపాన నిషేధముకొఱ కనేకమంది దేశనాయకులు
పాటుపడుచుండిరి. ముఖ్యముగా, మన మెవ్వనికులదేవతగా పూజి
స్తామో, యెవ్వని భృతి ప్రపంచమంతయు వ్యాపించినదో అట్టి
శ్రీ గాంధీదేవుడే మద్యపానమువలదని ఆజ్ఞాపించెడు.

సురే—(నవ్వు) ఏమి గాంధీమహాత్ముడా! యెవడువాడు? ఒక ముసలి
యాజ్ఞాపిస్తే వాడి యాజ్ఞలు శిరసావహించాలా? (మరలనవ్వి)
గాంధీ మహాత్ముడు!

శ్యామ—అయ్యో! సురేష్! పొరబడుచున్నావునుమా. అతడు
ముదుగులియా, కాదు, అతడు —

నీ. ఉచితవేదముల సాం † గోపాంగముగ నేర్చి

సారమెరింగిన † ధీరుడతడు

హరిజనుల వెతల † బరిమార్చగ దలంచి

ప్రతినలైకొన్న † ప్రముఖు డతడు

ఆడంబరములేక † యాదర్శియై బాల

మెప్పులు వడసిన † మేటియతడు

మాతృదేశమునకై † మానాభి మానముల్

గలిగి యిక్కటులొందు † ఘనుడతడు

గీ. శమదమాది గుణంబుల † చనెడివాడు
 పుణ్యశీలుడు విజ్ఞాన † మూర్తి యతడు
 యనఘ గాంధీమహాత్మ్యుడే † యానతిచ్చె
 మద్యపానము వలదింక † మానుమయ్య.

సురే—నిన్నధికముగా ప్రసంగించనద్దని యిదివఱకే చెప్పేను. ఊరానీ బాటిల్.

శ్యామ—ప్రియా నా మాటవినవా? నీ నిశ్చయమును మార్చుకొనవా! శేఖరం స్నేహమును మానవా? అతిడు తేనె పూసిన కత్తిసుమా? వానిని చేరదీయడం పాముకు పాలు పోసి పెంచడంవంటిదిసుమా. సురేష్ నామాటలు వ్యర్థం చేయకు.

సురే—వ్యర్థం చేయడ మెందుకు, ఒక peg Brandy తీసుకో.

శ్యామ—సురేష్! నామాట వినవా.

సురే—నీవధికంగా ప్రసంగించినకొలది నాకు కొపమెక్కు వవు తూంది. నాతుదినిశ్చయము చెప్తాను. విను.

గీ. జగము కంపించి సర్వము † జనినగాని
 సప్తసంద్రంబు లేకమై † సాగుచున్న
 స్నేహవర్గమును నెడబా † సినను గాని
 బ్రాందిని వదలియుండ నే † బల్కులేల?

యిదే నా తుది నిశ్చయము.

శ్యామ—సురేష్! నీ నిశ్చయమును మార్చుకొనవా?

సురే—ముమాటికి మార్చుకొనను. ఈవేళ నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది. నా ఆనందానికి అడ్డురాక ఆబాటిల్ రానీ, ఊరా

శ్యామ—మీ ఆనందమునకు కారణము?

సురే—ఏముంది. ముసలిపీనుగ మాధవరావును Murder చేసి,
ఇందిర నవహరించేను. (నవ్వి) ఆ కుటుంబముపై కసితిర్చి
కొన్నాను.

శ్యామ—(చెవులు మూసుకొని) రామ, రామ. నిన్నాదరించిన యా
మాధవరావుగారి కుంటుంబాన్నే ధ్వంసముచేసావా? కన్నతండ్రి
వంటివానినే చంపేవా?

సురే—(నవ్వుచు) ఆ. యిన్నాశ్శనుండి చదువు చదువని నన్ను చంపిన
ఆముసలిపీనుగ నే. నన్నవమానపరచినందుకు ఇందిరకు తగిన
శాస్తి చేసాను. దుర్గాంబబ్రతుకథోగతిపాలుచేసాను. (మరల
నవ్వి) యీ సురేష్ కుమార్ ప్రజ్ఞ చూపించేను. యింక ఆ
యింట్లోంచి ప్రభాకరాన్ని కూడా వేరు చెయ్యాలి.

శ్యామ—అయ్యో, యీ సంగతి వింటే లోకు లేమంటాడు!

సురే—ఏమంటాడు. బ్రాందీబాటిల్ యిమ్మంటాడు. ఊఁ రానీ.

శ్యామ—సురేష్! నిన్నింతవఱకూ తెచ్చినదీ బ్రాందిదే. యీవేళ
నీవు నాప్రాణము తీసినాసరే యీ బాటిల్ యివ్వను.

సురే—యివ్వవా! మర్యాదగా అడుగుచున్నాను. చిన్ననాటి స్నేహి
తురాలవని class mate వని ఆలోచిస్తున్నాను. ఊఁ యియ్యి.

శ్యామ—సురేష్! నీవు నన్నేమిచేసినాసరే. బాటిల్ యివ్వను.

సురే—ఈ సురేష్ తో శత్రుత్వము వలదు సుమా! యిచ్చేయ్యి.

శ్యామ—ముమ్మాటికి యివ్వను.

సురే—ఎందుకివ్వవో చూస్తానుండు. (అని శ్యామలను చెంపదెబ్బ
కొట్టగా పడిపోవును. సురేష్ బ్రాందీబాటిల్ లాగుకొని. విప్పి
నవ్వుచు త్రాగి) స్వర్గసుఖము. తెలియని మూర్ఖులు యిది
నుంచిది కాదంటారు. ఒక్కసారి రుచిచూస్తే వడలిపెడతారా

(మరల నవ్వులు, త్రాగుచుండును యింతలో గోపీచంద్ ప్రవేశించి)

గోపీ—గడబిడా క్యారే. (సురేష్ ను జూచి) అరే. బాపురే బాప్.
(అని వెనుకకు తగ్గి ఓహో! చవటముండాకొడ్డు తాగి
వాచ్చేడు. ఊన ప్రాణాలమీదికి వచ్చింది. యీడ్కి మంచి
మాటల్తో సాగనంపాలి. (ధైర్యము తెచ్చుకొని) ఎవరండిమీద
సురే—ఆరి ! ముసలితోత్తా. నేనెవడినో కనబడటంలేదురా? కళ్ళకి
రోగం వచ్చిందా? బాగుచేస్తానుండు.

(గోపీచంద్ పైకి నెల్లబోవును)

గోపీ—అరే తెరోగి, తెరో. ఓ సురేష్ బాబు నమస్తే నమస్తే దయ
చేయండి. చాలా కాలానికి వచ్చారు.

సురే—(నవ్వి) అలా మర్యాదగా మాట్లాడు నీగుమ్మంతొక్కమంటే
తోక్కుతామురా మేము, మమ్మల్ని మర్యాదచేయకపోతే?

గోపీ—(లోన) ఈలాంటి చవటముండాకొడ్డులో రాకపోతే మాగు
లోటువచ్చింది. (పైకి) అచ్చా! అచ్చా! ఇథర్ బ్రెకీయే.

సురే—ఒరేయి ! నీయింట్లో మేము కూర్చోము. నేను King
George of white horse brandy మీద నడుస్తున్నాను.
తెలిసిందా? క్లబ్బుకు ప్లమ్మింది. Good night
|| (నిష్క్రమించును)

గోపీ—(గుండెలు రాచుకొని) అరే రా. స్వతాన్ పొడిలింది. మీకు
మళ్ళారాకుండా పదివేలు మొక్కులు మొక్కుతాం. (క్రింద
శ్యామలను జూచి) అరే బేతీ ! హెథ్వాముండాకొడ్డు నీకు
హెంతాపని చేసాడు. (దగ్గర చేరి) వాడితో పరిచయంవొడ్దని
చెప్తే మాదిమాటలో ఖాదర్ చేసేవ్. అరే బాపురే బాప్.
హెక్టగొడ్వ వచ్చిందిరా బాబు. (అని ఉపచారము చేయు
చుండును)

(తెర పడును)

మూ డ వ రం గము

ప్రదేశము : గృహంతర్భాగము

ప్రవేశము : దుర్గాంబ

దుర్గా—(విచారముతో) ఆహా ! నాబ్రతుకిలా అవుతుందని కలలో కూడా అనుకోలేదుకదా ! అయ్యో నాథా ! నాకిందేదిదారి, యిప్పుడు నన్నాదరించేవారు యెవరు ? తల్లీ ! యిందిరా ! నీవు ఇంకా మాయమైపోయావా ? తల్లీ ! భగవంతుడా ! యిప్పుడు నేనేంచేయను ?

(సురేశ్ ప్రవేశము)

సురేశ్—(దుర్గాంబవద్దకుపోయి) ఏమిటమ్మా యిలాపడుతున్నారు ? సంగతేమిటి ? బాబయ్యగారెక్కడ ?

దుర్గా—యింకెక్కడి బాబయ్యగారు నాయనా ! మనల నందరిని విడిచి వెళ్ళిపోయాడు నాయనా !

సురేశ్—ఏమిటి బాబయ్యగారు చనిపోయాడు ? కొంచెం స్థిమితపడి అసలువిషయం ఏమిటో చెప్పమ్మా, (అని కూర్చుండును)

దుర్గా—ఏముంటి నాయనా చెప్పటానికి, యిప్పటికి వారంరోజుల క్రితము రాత్రి అండరమూ మామూలుగానే పడుకున్నాము, ఆయన, యిందిరా అప్రక్కగదిలో పడుకున్నారు, తెల్లవారి లేచిచూస్తేమి కదా ! యింకేముంది నాయనా ! అంతాఅయ్యో మయం, యిద్దరూ కనిపించలేదు నాయనా :

సురేశ్—అయ్యో ! చాలా అశ్చర్యంగా వుండే, మరావేళ ప్రభాకరం యింట్లోలేడూ ?

దుర్గా—లేకేమి నాయనా ! అండరూ యింట్లోనేఉన్నారు, చడిచప్పుడూ లేకుండా జరిగింది నాయనా యీపని,

సురే—అరలే ! ఎంతమోసం జరిగింది. ఏమయినా పోయిందా?

దుర్గ—అంతా పోయింది. ఉన్న డబ్బంతా ఊడ్చిపట్టుకుపోయేరుబాబు

సురే—రాము, రాము, యెంతదారుణం జరిగింది. సరిగా ఆసమయానికే పోటీపందెములవలన పోరుగూరు వెళ్ళవలసివచ్చిందికాని, నేనే యింట్లోఉంటే యిటువంటి దారుణం జరుగనిదైనా?

దుర్గ—ఎవరికర్కానికి ఎవరుకర్తలు నాయనా ? అంతకుముందే యిందిర పెండ్లి విషయం మాట్లాడుకొన్నాము, ప్రొద్దుపోయింది, పడుకోమని తానూ యిందిరా పడుకున్నారు, తెల్లవారిచూస్తే యిద్దరూ కనబడలేదు నాయనా!

సురే—(తనలో) యిదే మంచినమయం, యెల్లాగనా, యీపసంతా ప్రభాకరమే చేసిఉంటాడనిచెప్పి ఆతనిపై యీమేకు క్రోధము జనింపజేసి, యింట్లోంచి వెళ్ళగొట్టించాలి, దానితో నా ప్రయత్నము చాలావరకు succeed అవుతుంది. నాటకం ప్రారంభిద్దాం. (ఆలోచన నభినయించును)

దుర్గ—ఏమిటి నాయనా ! ఆలోచిస్తున్నావు ?

సురే—బాబయ్యగారి మరణవార్త వినగానే నాకు మతిపోయింది. ఓమ్మా ! యిదెవరిపై యుంటుందా అని యోచిస్తున్నాను.

దుర్గ—ఎవరిపని! భగవంతుడుపనే. ఎవరు చేసేరని చెప్పగలము నాయనా !

సురే—(ఆలోచించి) ఆ. నా మనస్సున కొకటి తట్టిందండి. కాని, అది మీకు చెబితే నమ్ముతారో ? నమ్మారో ? అని యనుమానంగా ఉంది.

దుర్గ—ఏమిటది ?

సురే—యిప్పటికి చాలారోజులక్రిత మొకనాడు, యిందిరా ప్రభాకరు లిద్దరు తోటలో ముచ్చటలాడుకుంటూ, మీరాయిందిరను గోపాలానికిచ్చి నివాహించేసి, వారి ప్రేమకంతరాయం కల్గించతలంచుకొన్నారని, అందుచేత వారిద్దరు యెచ్చటికైనా

పారిపోవడం మంచిదనీ, అనుకుంటూండగా వినాను. అప్పుడే చెబుదామనుకున్నానుగాని, మనకెందుకని ఊహిస్తున్నాను.

దుర్గ—అయ్యో! చూశావా! నాయనా! ఇది నిజమయితే అనవచ్చు. ఎందుచేతనంటే ఇందిరను గోపాలాన్ని చేసుకోవని ఎన్ని సార్లు చెప్పినా ప్రభాకరాన్ని తప్ప మరొకరిని చేసుకోవని ఖచ్చితంగా చెప్పింది. ఆవేళ రాత్రికూడా యీ విషయమై దానికీ నాకూ పెద్దగొడవ జరిగింది.

సురే—ఇంకేమి. నేననుకున్నది యదార్థమే అయింది.

దుర్గ—కాని. పోయేదాళ్ళు పోకుండా, మధ్యను యీయనిది హాని చేయడమెందుకు?

సురే—వాళ్ళు వెళ్ళబోయే సమయంలో యీయనలేచి అడ్డుకోబోయి యుంటాడు. అందుచేత అల్లరికాకుండా ప్రభాకరం చంపేసి ఉంటాడు.

దుర్గ—అయినప్పుడూ వాళ్ళ తరపునే మాట్లాడేవారే. ఆవేళ పడుకోబోయే ముందుకూడా వాళ్ళిద్దరిని తప్పకుండా దంపతులుగా చేస్తానని యిందిరతో అన్నారే!

సురే—తర్వాతాయనమనస్సు నీవల్ల మారిపోతుందేమోనని చేయవచ్చు.

దుర్గ—అయితే డబ్బుకూడా దొంగిలించు కొనిపోయేరే. ప్రభాకరం ఎప్పుడూ దొంగతనం యెఱుగడే.

సురే—వెరితల్లీ! 'ధనమూల మిదం జగత్' అన్నాడు పెద్దలు. అందుచేత యిదివఱకు ఎఱుగకపోయినా యీనాడు నేర్చుకోవచ్చు. అందులోనూ నిరుద్యోగి సంచులకొలది డబ్బును నాయాసంగా దాడుకుసుగాంటే వద్దంటాడా?

దుర్గ—ఎంత ప్రేమలేకపోయినా యిందిర కన్నతండ్రిని, చంపడాని కొప్పుకుంటుందా?

సురే—అమ్మా! ప్రేమ యెంతపన్నినా చేయిస్తుంది. ప్రభాకరం మీద ఉండే ప్రేమకొద్దీ యామెనుగ్గ క్రూరత్వము వహించ వచ్చు.

దుర్గ—కాని నాయనా! యింతపని చేసినవాడు పారిపోక నాతోనే ఉంటూ యదార్థము తెలుసుకోడానికి చాలా తంటాలు పడు చున్నాడే ప్రభాకరం.

సురే—(నవ్వి) నీవింకా పెరటిత్రోవనే ఉన్నావమ్మా. దొంగతనం మీద అనుమానం లేకుండా ఎన్నెన్నో దుష్కర్మ వేస్తాడు. అది సహజం.

దుర్గ—అయితే యీగని తప్పకుండా వాడే చేసుంటాడు. రానీ వాడి సంగతి కనుక్కుంటాను.

సురే—తల్లీ యింకోసంగతి. ఉన్నవాడున్న స్థానం యింకా మిగిలిన స్థిరాస్థి కూడా నిన్ను నమ్మించి నీవద్దనుండి వ్రాయింతుకొని, చివరకు నీప్రాణాలకు కూడా హానికల్గిస్తాడు.

దుర్గ—నిజమే. వాడు తప్పక అంతపని చేసేవాడే. ఇంకెందుకు ఇక యీ యింట్లో ఒక్కక్షణ ముండనీయను. రాసి, అవతలకు గెంతుస్తాను. తుచ్చుడు-కృతఘ్నుడు.

సురే—బాగా ఆలోచించుకో తల్లీ. మీరు మీరు ఒకటే. చివరికి నేనే పరాయివాడనవుతాను. త్వరపడకు.

దుర్గ—లేదు నాయనా లేదు. నీవు నాక్షేమం గోరి చెప్పేవాడవు. ఇదివఱకే వాడియందు నాకయిష్ట మేర్పడింది. ఇప్పుడు మరిని వాడి నవతలకు గెంతుస్తేగాని లాభం లేదు. పోలీసుల కప్ప గించి నిజం చెప్పించాలి. మన యిందిర మన కొచ్చేటట్టు చేయాలి. వాడూ వచ్చే వేళవుతూంది. పోయి పోలీసులను తీసుకొనిరా బాబూ!

సురే—అది ఖంగారుపడితే అయేదికాదు. ఇప్పుడు ప్రభాకరాన్ని పోలీసులకప్పగించాలంటే చాలా సాక్ష్యం కావాలి. అదేమీ

లేకుండా అధికార్లకు.....(అని డబ్బు విషయము
పైగచేయును)

దుర్గం—డబా! ఏ మాత్రం కావాలి.

సురే—ఎంతోనా! చచ్చు పదివేలు.

దుర్గం—అమ్మో, అంతపట్టుకులేదు, వెండిసామానుగట్రా దోచుకొని
పోయేరుగదా! యింక అయిదువేలు రూపాయలు కిమ్మతు
చేసే నాబంటిమీద నగలు తప్ప యేమీ లేవు.

సురే—సురే ఉన్నదేదో యిచ్చండి, మిగతాతంటాలు నేపడతాను.

దుర్గం—ఏదో ఆమాత్రం ఉపకారం చెయ్యి. నాయనా! పట్టుకొని
వస్తానుండు. (లోనికి బోవును)

సురే—(ముందుకువచ్చి మీసముదువ్వుచు) భళీ, సురేష్! నీప్రజ్ఞ
అసమానమైనది, ఆహా! ఎంతమాయోపాయము పన్నుచు
న్నావు, నీకోపాగ్నిలో ఎందరు మిడుతలవలె మగ్గుచున్నారు.
(నవ్వుకొనును)

[అంత దుర్గాంబ నగలమూటతో తిరిగి ప్రవేశం]

దుర్గం—ఏంచేస్తావో, నాయనా, భారమంతా నీమీద ఉంది.

సురే—మరేమీ భయపడకు తల్లీ, సర్వమునకు నేనున్నానుగా.
మీరు మాత్రము ఆ ప్రభాకరాన్ని యింటికి రానియవద్దు.

దుర్గం—యింకారానిస్తానా, యీవేళే వెళ్ళగొడ్తా.

[అంతలో ప్రభాకరం విచారవదనముతో ప్రవేశం]

సురే—అడుగో సహాయానికే వచ్చాడు.

ప్రభా—అత్తా, అన్నిచోట్లా గాలించేను వారిబాడ ఏమీ కనుపించ
లేదు.

దుర్గం—(కోపముతో) తుచ్చుడా! ఏలాకనబడతారు వాళ్ళు, యింటి
నొంగను యీశ్వరుడైనా పట్టగలడా! యీ దాదానిమంతా

చేసింది నీవు కాదూ? పైగా యేమీయెరుగనట్లు చేసాలేస్తున్నావా?

ప్రభా—అత్తా! నేడేమిటి క్రొత్తగా మాట్లాడుతున్నావే? నీతోరణి నా కర్ణం కావడంలేదు.

దుర్గ—ఎలా అర్థమవుతుంటే యిన్నాళ్ళనుండి కష్టమూ యుగోని ఉండడంవల్ల నీయాటలు సాగేయి చెప్పు. నిండుచెప్పు. ఎందుకిర నెక్కడ దాచేవు. మీ మానసియ్య నీరసాన్ని చెప్పు.

ప్రభా—అత్తా! నే నేసాపము ఆభగవంతుని పోలిగా ఉంటున్నాను. నామీద నిష్కారణముగా అసవాదు నెలకొన్నది. నీవంత స్వామిద్రోహిణా? నన్ను పెంచి పెద్దవానినిగా చేసినవాని కొంపకే నిప్పంటించ దలంతునా? నానిష్ఠయు నీమోటుగదా?

దుర్గ—యింక నీటక్కరులు నాదగ్గరసాగవు. మరెవ్వరినా నిజం చెప్తావా? లేకపోతే పోలీసుల కప్పగించమంటావా?

సురే—ప్రభాకరం! చేసినతప్పేదో వప్పేనుకో. నిజం నిలకడమీద బయల్పడక మానదు. అందుచే యిప్పుడే జాగ్రత్తపడితే మంచిది.

ప్రభా—(కోపముతో) Shut-Idiot. నీమూలాన్నే యీ యింటిలో యిన్ని అల్లర్లు బయలుదేరాయి. బహుశా యిది నీవు చేసిన పనే అయి ఉండవచ్చు. అంతటితో చాలక యీనిండ నాపై మోపదలంచుకొన్నావా! తుచ్చుడా! చూడు నిన్నేమి చేస్తానో.

(మీదకు పోవును)

సురే—చూసేవా! తల్లీ. పుణ్యానికివస్తే పాపం ఎదురైనట్లు వాడు నామీద వేయబోతున్నాడు ప్రభాకరం. వాణిండు గీగొడవ. అతడు మీ మేనల్లుడు. మీరూ మీరూ ఒకటే. నేవెల్లివస్తా.

దుర్గ—(ఊరించి) ఉండు. నాయనా! ఉండు. నీవులేకపోతేయెలాగు. (ప్రభాకరమును జూచి) పశువా! చేసిన తప్పుప్పుకోకయింకా

వారిమీద వీరిమీద లోసేస్తున్నావా! నీవంటి కృతఘ్నునికి
తావీయడం నాదేతప్ప. యింకొక్క ఊణం నాయొంట్లో
ఉండొద్దు, తక్షణం వెళ్ళిపో.

ప్రభా—అత్తా! తొందరపడుచున్నావునుమా! యీ దుర్బాధుని
చెప్పుడుమాటలు విని మోసపోతున్నావు. నిజానిజాలు తెలి
యకపోవు, తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన ప్రయోజనంలేదు. నిన్ను
సర్వనాశం చేయడానికి తలంచుకొన్నా డీభ్రష్టుడు, త్వరపడకు
బాగా ఆలోచించుకో.

దుర్గ—ఆలోచించి చెప్పేవే యీ మాటలు. నీముఖం చూస్తే పంచ
మహాపాపాలు కలసిపోతుంటాయి. నీవు లక్షణం నాముఖ మెదుటి
నుండి కదలిపో. తర్వాత నీమీద చర్యతీసికొని నిన్ను బంధి
కొనుచున్నాను.

ప్రభా—అత్తా! నీ వశవసరముగా నాపై నిందమోపుచున్నావు
నుమా! ఆర్థిగవంతునిపాక్షిగా నేనెమీ యెరుగను నా
మాటలు నమ్మిరా.

దుర్గ—నమ్మే యింతవఱకు చెడ్డాను. యింకనడు. యీ యొంట్లో
ఒక్క నిముషం కూడా ఉండడానికి వీలేదు, వెళ్ళు.

సురే—నువ్వెక్కడ ఒక్కసారి చెబితే చాలదా! సిగ్గుండక్కలేదా!
వెళ్ళి పొమ్మంటే యింకెందు కిక్కడ!

ప్రభా—దుర్బాధుడా! నీ వెంటనే నా లెగుడుపురా. ఎంత మాయో
నామాస్తి నన్నేవు, త్వరిలోనే యీ పాపఫలం అనుభవించే
దవులే. (దుర్బాధుడైతే ఇంత! అత్తా! నీవు పొమ్మన్నాక
యింకొక్క నిమిషమైనా ఇంకొక్కడండను. దిక్కామొక్కటా
లేని నిర్బంధముకూ పెంచి పెద్దచేసివంచుకు యివే నా కృత
జ్ఞులౌభిదంబనములు. యిక శలవు. యే నాటికైనా యోగ
ముంటే తిరిగి కలుసుకొందాము.

దుర్గ—అత్తా గిత్తాలేదు. ముందావలకునడు.

సురే—(నవ్వుచు) ప్రభాకరం, యీ నాటికన్నా సురేష్ సంగతి
తెలుసుకొన్నావా? మర్యాదగా అవతలకు నడు, (వైకి బిగ్గ
అగా) వెళ్ళమంటూంటే నీకుకాదూడో, వెళ్ళవయ్యా వెళ్లు.
ప్రభా—నీచుడా! అనుభవిస్తావులే, అత్తా శలవు.
దుర్గ—ఊ, నడు, నడు.

(విచారముతో ప్రభాకరం నిష్క్రమించును)
(తెరపడును)

నా లు గ వ ర ం గ ము

వ్రాలియున్న తెరముగిడు

ప్రవేశము : ప్రభాకరం

ప్రభా—అహో! యెంత విపరీతము సంభవించినది, చిట్టు తనమునుగట్టి
అల్లారుముద్దుగా బెంచిన పోతుగారూ, నీనాటిపండునారు.
హృదయాది దేవత యిందిరా, నేనుకాదునో, అత్తాకా
నామీదనుమానం కలిగింది, నే నివ్వు చేయవలెను?

(సురేష్ ప్రవేశం)

సురే—ప్రభాకరంగాహా! ముందు విభానాన్ని ఆలోచిస్తున్నారు
కాబోలు!

ప్రభా—నీచుడా! మళ్ళా ధాన్యరించేవా! నీయేమింపటి నీమనంకానిక
నివ్వంటిచేవు.

సురే—(నవ్వి) ప్రభాకరం, యీనాటికైనా యీ సురేష్ తక్కిబోధ
పడిందా? నేను ఆడుదాని హృదయమును గ్రహించలేని
మూర్ఖుడను, సిగ్గులేనివాడను, నాది మొండ బ్రతుకు (దురల
నవ్వి) నేనేమి చేయగలను?

మూర్ఖుడను, నాది మొండిబ్రతుకు, (మరలనవి) నేనేమి చేయగలను?

ప్రభా—భ్రష్టుడా! నీవిత నీచుడవని కలహాకూడా అనుకోలేదు. పో, నాయెకుటనుండి కదలిపో.

సురే—ప్రభాకరం, ఇంకా నాకసి తీరలేదు, నీమీద దుర్గాంబచే ఫిర్యాదుచేయించి నిన్ను పోలీసువారి కప్పగిండి ప్రాణములు తీసేవరకూ తీరదు, తెలిసిందా. (మరల నవ్వును)

ప్రభా—అభగవంతుని ఆజ్ఞలేదే నీ వేమియు చేయలేవు. విధివ్రాత తప్పించ నీతరచూ?

సురే—సరే! యింక నేదాంబిమే చెప్పదువుకానిలే. కేపటిలోవుగా నీవెక్కడుంటావో చూసుకో. (నిష్క్రమించును)

ప్రభా—పరమేశ్వరా! నీలీలలు వర్ణనాతీతములై యవాజ్ఞానస గోచరములై యున్నవిగదా తిరిక్కి!

నీ, కుడువకూడు పతేక † యిసుమలొండెడిపేద
శ్రీమంతునిన్ గాను † జేయువీవె
వరగుణోపేతుడై † వంతువానిన్ తుణ
మాన భ్రష్టునిజేయ † బూనువీవె
దుర్జనులకును స † తోషన గతులు స
జ్ఞనుల కిడుమలను † సలుపువీవె
సత్యానురాగంబు † ధలుపుదంపతులను
జోడునీడగజేయ † బాలువీవె

గీ. నిన్నె హృదయాంతరమ్మున † నెగడచేసి
కొల్పుభక్తులకిడుమలు † గూర్తువీవె
నేనుతింపగనేర్తునే † నినుశుభాంగ
భక్తహృత్పద్మసారంగ † పాండురంగ!

భగవంతుడా! యింకనూ నాకెన్ని కష్టములు కలుగజేయ దలంచుకొంటివోగదా! ఆహా! నాప్రియురాలు, యిందిరను, మేన

మామను తెలిసికొనుటెట్లు? నామీదీయపవాదుతప్పించుకొనుటెట్లు? యింకేదిదారి? నిరాధారుడను, నిర్ధనుడను, ఆదరించగల అస్తులెవరు! అక్కటా! (అని విచారించుచుండును)

(వీరన్న ప్రవేశము)

వీర—(ప్రభాకరాన్ని జూచి) బాబయ్యా! ప్రభాకరంగారంటే మీరేనా?

ప్రభా—ఆ, నేనే ఏంకావాలి?

వీర—దండాలు సామీ దండాలు.

ప్రభా—నీవెవరవు? నీపేరేమి? యిప్పుడు నాతో నీకేమిపని?

వీర—సామీ! నాపేరు వీరన్నంటారు, మీతో వకరహస్యం చెప్పుకుందామనొచ్చేను.

ప్రభా—ఏమిటిరా అది?

వీర—యిలారా డి బాబూ! (అని చెవిలో చెప్పును)

ప్రభా—ఏమిటి! మాధవరావుగార్ని చంపి, మరేన్ చండ్రశేఖరంబు యిందర నెత్తుకొనిపోయేరా? యిందరిప్పుడు వారివద్ద వున్నదా? చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉండే? ఎవరురా నువ్వు. నీకీసంగతెలా తెల్సింది.

వీర—నానాశృంగార నౌఖరికి మదిరేనుసామీ, నాను కళ్యాణ అక్కడిందరమ్మను సూసేనండీ.

ప్రభా—నీమాటలు నిజమేనటరా!

వీర—నిజంబాబు. సజం, అమ్మోనితోడు. యిదిగో యిందరమ్మ మీ కిమ్మని యీ ఉత్తరం కూడా యిచ్చింది బాబూ!

ప్రభా—ఏమిటి! ఇందర ఉత్తరం యిచ్చిందా, చూడనీ ఏది!

వీర—యిదిగో బాబయ్యా (ఉత్తర ఓదుచ్చును)

ప్రభా—(ఆతురతతో విప్పి యిట్లు చదువును)

ప్రియా!

నేను ప్రస్తుతము చంద్రశేఖరం యింట్లో బండిగా ఉన్నాను. సురేష్, శేఖరంలు కలిసి యీదాద్రాగా చేసారు. నాన్నగారిని చంపేసారుట. ఆయన నాకిక్కడెక్కడా కనుపించలేదు. చంపిసేసేటారు. సురేష్ ను నేనవమానపరచినానన్న కసికొద్దీ నన్నిలా తీసికొనివచ్చి, నాన్నగారిని చంపేసి మనకుటుంబాన్ని ధ్వంసము చేసారు. సురేష్ నన్ను రోజూ నిర్బంధిస్తున్నాడు. యమయాతన పడుచున్నాను.

ఎలాగైనా నీవీ ఉత్తరం చూచుకొని, యీ వేరల ప్రతిగంటలకు చంద్రశేఖరం యింటితోటవద్దకు రావలెను. నేనెలాగైనా తిప్పించుకొని అక్కడికి వస్తాను. యిద్దరముకలిసి పారిపోదాం. సురచిహ్నం, నన్ను రక్షించేభారము నీదియే.

నీ ప్రియురాలు,

ఇందిర.

ప్రభా—(వీరన్ననుజూచి సంతోషముతో) సెభాష్. మంచిఉపకారం చేసావు నాయనా! దుర్మార్గులు ఎంతపనిచేసారు! ఆ నీచుడు సురేష్ దీనికంతకీ కారణమన్నమాట. నా యనుమానం యదార్థమే అయింది. నడు, యిద్దఱం యిప్పుడే పోలీసు స్టేషన్ కు బోయి, యూవుత్తరం చూపించి, వాళ్ళని పోలీసుల కప్పగించి తగినచర్య తీసికొందాము. నడు, వీడి మాటలు నమ్మే మాయత్త నామీదనుమానపడి యింట్లోంచి వెడల గొట్టింది. నిజం రుజువు చెయ్యాలి.

వీర—బాబయ్యా! తొండరొద్దు బాబూ. అమ్మయేం రాసిందో చూసేరా? మిమ్మల్ని కేతిరి రిగంటలకి తోటకాడ కొచ్చి రచ్చించమందికాని పోలీస్ లతో చెప్పమనలేదు.

ప్రభా—అవునురా. అవును. కాని మన మిలాచేద్దాం.

వీర—మీరేమి చెయ్యొద్దు బాబయ్యా. మీరు మాత్రం టైముకి తోటకాడికి రండి. ఆ దొంగనాయాళ్ళని పోలీస్‌ల కప్పచెప్పడంపని నాది. ఆళ్ళపనులు తర్చుకుంటే నాళ్ళ కుతకుతా ఉడిక్కితూంది. ఎంతఘోరం ?

ప్రభా—అయితే సరే. అలాగే చేస్తానులే.

వీర—బాబయ్యా! యీసంగ తెవరికీసెప్పుడు. ఏమీగడబిడలేకుండా మీరక్కడకు ఆడుమ్మను తీసికొనిపోవడానికే రండి. వాళ్ళ సంగతి నే సూత్తానుగా, కాబూ. నాను సొప్పివట్లు సెయ్యండి మీకల్వేదురుగుండానే నే నాళ్ళని పోలీస్‌ల కప్పగించి నా తమాసా సూపిస్తా.

ప్రభా—అలాగే. నీవు నాకు మహాపకారం చేశావు. నీమేలు నే మరువలేను.

వీర—ఎంతమాట. అల్లరయిందంటే రంగుచెడిపోతాది. మిగతాపని నే సేస్తా. నే చెప్పింది మరచిపోకండి.

ప్రభా—అలాగే.

వీర—మరిశలవు. బాబయ్యా యేంగడబిడ సెయ్యకండి. యెళ్లొత్తా
(నిష్క్రమించును)

ప్రభా—మంచిది. భగవానుడా! యేమి నీవిచిత్రలీలలు. యూసంఘటనమేల కలిగించితివో! యేమికానున్నదోకదా!

(నిష్క్రమించును)

మే న రి కం

— శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ —

తన తీ యాం శ ము

— శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ —

మొదటి రంగము

ప్రదేశం : వీధి తెరముంగిట

ప్రవేశం : చంద్రశేఖరం

శేఖ—(వీసముదువ్వచు) శో! శేఖరం! నీప్రజ్ఞ నిరుపమానమైనది. నీమాయాశ్వాసలయం దెన్ని ప్రాణులను దగ్ధమొనర్చుచున్నావు (రెడనుగులు ముగితువైచి) గుణవంతుడైన సురేష్ ను భ్రష్టునిగా చేసితిని. ఆతనివలన సర్వసౌఖ్యములు అనుభవిస్తున్నాను. కాని యిందిర ననుభవించుట కాతడు నాకు అడ్డుతగులుచున్నాడు యీతడు బ్రతికియుండగా నేను యిందిర ననుభవించుటకల్గి. కావున యెల్లయినను వీనిని సంహరించి తీరవలయు. దానితో సర్వము నాకేదక్కును. ఎట్లాగ? (ముందుకు నడచి ఆలోచన నభియించుచు) ఆ బ్రాహ్మీ విషము- థేష్ చక్కని యాలోచన తట్టినది. యీ నాడే నాశనముచేసిద. వహ్య! శేఖరా! నీయదృష్ట శేఖ నేటినుండి బయల్పడ నున్నది. (నిష్క్రమించును)

— — —

రెండవ రంగము

ప్రదేశము : గృహంతర్భాగము

ప్రవేశము : ఇందిర, సురేష్

సురే—(బ్రాహ్మీ త్రాగి నవ్వుచు) ఇందిరా! యీనాటికైనా సురేష్ ప్రజ్ఞ తెలుసుకొన్నావా? నాజేబులోని పతముచూపి, నలు

గురిలో నన్నవమానపరచేవు. ఊటలోనీ ప్రాణమును ప్రభాకరం
మండవమానపరచేవు. ఒకసారి ముగించుకొనిపోవు. వాటి
ప్రతిఫలమేయిది. (మరింత త్రాగును)

ఇంది—దుర్మార్గుడా! నీవిత క్రూరుడవని గొలొపించడం అబద్ధంలేదు.
అనాథుడవని అడరించినవానికే అగ్ని అంటించేవు. కృతఘ్ను
డవు త్రాగుబోతువు. కుటిలుుడవు.

సురే—(నవ్వి) ఆహా! చాలావిరుగులు తగిలించావు. ప్రతిఫలం
బ్రాహ్మి యిదిగో త్రాగు (అని బ్రాహ్మిని పీనుగొని
పోవును)

ఇంది—ఛీ! నీచుడ! నన్నంటబోకు.

సురే—ఓహో! ఇందిరా! నీవు రామాయణగ్రంథమాను బాగా
చదివినట్టున్నావే? నీత రామణునికే చెప్పినట్లు చెప్పినట్లున్నావే?

ఇంది—నీకన్న రామణుడు నయమే. నీవు సరియైనవాడనివి. పిను
భూతమవు. దుష్టుడా!

సురే—(నవ్వుచు) ఇందిరా! నీ వెన్నితిట్టిననూ నాకు సంకోచమే
యేదీ ఒకముద్దు.

ఇంది—(తప్పించుకొని) మానవజన్మే త్రగానే సరా! వానివరుసలుండ
నక్కరలేదా? నీచుడా! నిన్ను నాతండ్రి కుమారునివలె
చూచుకొనడివాడే?

సురే—ఈకాలములో వాని వరుసలా? నీవూ నేను ఒక్క కడుపునే
బుట్టేమా! లోకులకావలస, మనకీవలస రా ముద్దు. (అని
దగ్గరకు బోవును)

ఇంది—సురేష్! దూరముగావుండు. ముట్టుకొంటివా మాటదక్కదు.

సురే—ఓహో! మర్యాదగా ఊరుకొనినకొలది మాటలు మీరు
చెప్పవే? నేను చెప్పినట్లు వినకపోతే నిన్ను మిచేస్తానో చూడు.

ఇంది—యింకేమి చేస్తావు? తండ్రిని సంహరించేవు. అబలనగు నన్ను
సహరించుకొనివచ్చి జుటవిడ గొట్టేవు.

సురే—ఇందిరా! అంతటితో సరిపెట్టలేదు. నీతల్లికి ప్రభాకరంపై అనుమానము కల్గించి, యింట్లోంచి పెడలగొట్టునట్లు చేసి, మోసముచేసిమిగిలినయీ 5,000 రూపాయలు లాగుకొన్నాను. రేపా, మాపా, ప్రభాకరాన్ని శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానానికి, నీతల్లిని నీమేనమామగారింటికి—ఆపైన నీకింక దిక్కెవ్వరు?

ఇంది—దిక్కులేనివారికి భగవంతుడే దిక్కు, కుటిలాత్ముడా! ఏనాటికైనా నిజము బయల్పడకపోదు. ఖంగారుపడవ.

సురే—ఇందిరా! అది కలలోనివార్త. నాచాటు విను. నిన్ను బంధించి తీసికొనివచ్చి కూడా, నీయంతట నీవే ఒప్పుకుంటావే మోసని యింతవఱకూ నిన్ను విడిచిపెట్టను. యింక ఓర్వలేను. రా ముద్దయ్య, రా.

ఇంది—(తనలో) ఇంకొక్కఁడుడియదాటితే నేనిక్కడుంటేగా! అనుభవించటానికి.

సురే—ఇందిరా! సంకోచమేమి? నిన్నురా త్రనుభవించక విడువను. నేను సుర్యుడగా అడుగుచున్నప్పుడు నా స్రాగ్ధన త్రోసివేయకు, రా ముద్దయ్య!

ఇంది—సురేష్! యీ యింకరను నీవీ జన్మలో అనుభవించలేవు. ఎందుకు దురాశ వడలుతో?

సురే—(త్రాగి) ఏమిటి! అనుభవించలేనూ? సరే, ఇప్పుడు నీకెవ్వరడ్డువస్తారో చూస్తానుండు.

(అని బలవంతమున ముద్దిడబోవును.

ఇంది—ఛీ! కుటిలాత్ము! (అని చెంపపై కొట్టును)

సురే—ఏమీ! తిరిగి అవసూనమా? నీతండ్రిని కలిసికొందువుగాని.

రెండవ పాత్ర చావు. (అని పిస్టలుతీసి కొట్టబోవును)

ఇంది—అయ్యో! భగవంతుడా! నాకేమి దిక్కు?

(వెనుకనుండి శిఖరం చటాలున ప్రవేశించి సురేష్ చేయిపట్టుకొని)

శేఖ—ఆగవోయి ఆగు. ఆరు నెలలు సామచేసి మూలనున్న ముసలమ్మను చంపినట్లు యీ ఆడదానిమీదనా నీ ప్రతాపము. ఇందిరా! నీవు లోనికి పో.

ఇంది—(పోవుచూ, తనలో) భగవానుడా! నీకు నేను సమస్కారములు. నాఉత్తరప్రకారము పాటికి ప్రభాకరం పోతువదకు వచ్చియుండాని. త్రాగుబోయలు ముక్తికొనిపోయింది. ఇదే మంచినమలము. (నిష్క్రమించును)

సురే—శేఖరం! నన్నాపకు యీవేళ దీని అంత్యం చూడాలి.

శేఖ—కంగారుపడికు, ఆలోచించి ఏపనినైనా చేయాలి. పోవగలగల దీన్ని చంపేస్తే యెంతలాభం? ఇంతా శ్రమపడి తీసికొచ్చినందుకు ఫలం దక్కాలా?

సురే—యెంత చెప్పినా అది వినడంలేదు. మీదుమిక్కిలి నన్ను చెంపదెబ్బకూడా కొట్టింది.

శేఖ—నే చెప్తాగా ఉపాయం, యిలావచ్చిపోయి. ముందు దేవతారాధన కానీ, (అని పుచ్చుకు యిసుప్రసాదం త్రాగుచుండును.)

సురే—శేఖరం! నన్నవసరంగా ఆ పుచ్చుకూ, తనపోతే ఆపాడుముండి పాటి కెక్కడుండేదో?

శేఖ—అదేనా మనప్రజ్ఞ. నేను ఒప్పుస్తేగా బానిస, న రేగాని ఉన్నదంతా ఖర్చుపెట్టేసేము. ఇంకొక్క ప్రాంతం నుక్కైనా ఎర్రనేగానీ లేదు.

సురే—మాధవరావింట్లో దొంగిలించినదంతా అయిపోయిందా.

శేఖ—Completeగా.

సురే—పోసీలే, దుర్గాంబను మోసంచేసి తీసికొచ్చిన రూ 5000 లున్నాయి, ఇవిగో (అని నోట్లీచ్చి, త్రాగుచుండును.)

శేఖ—(తనలో) భేష్, పాచిక పారింది. ముక్తికొచ్చి ఉన్నాడు. ఇదే సమయం వీడిని యమలోకానికి పంపడానికి. వీడవదలుతుంది.

(పైకి) సురేష్ యీమధ్యను క్రొత్తరకం బ్రాండ్ తెప్పించేను చూసేవా?

సురే—(త్రాగి) రాసీ రుచిచూద్దాం.

శేఖ—పట్టుకొస్తానుండు, (అని లోనికి బోవును)

సురే—(త్రాగుచు, నవ్వుచు) బ్రాండ్ స్వర్గము, బ్రాండ్ (నవ్వుచు)

శేఖ—(విషము కలిపిన బ్రాండ్ తో ప్రవేశించి) సురేష్! నీకు మృత్యు వాసన్నమైనది. శేఖరం యింకొక నిమిషములో నీవీ పిశాచమునుండి విముక్తుడవు కాగలవుకదా! ఏమిసేయద్యష్టము (సురేష్ ను సమీపించి) యిదిగో! సురేష్! సేవించు.

సురే—ఏదీ! అమృతము. (అందుకొని త్రాగి) ఆహా! మాధుర్యం. స్వర్గం.

శేఖ—యింకొక నిమిషములో నీకు స్వర్గమే కనబడగలదు.

సురే—శేఖరం - స్వర్గం - ఆ స్వర్గం - అదిగో - ఆ - కళ్ళు...
అదిగో - (అనిలేచి) అదిగో యిదిర. ఆ మాధవరావు -
రా త్రాగు. అవమానం. ప్రతిఫలం(నవ్వి)బ్రాండ్ త్రాగరా...
రా (నురలనవ్వి) ఆఁ ఆదిగో స్వర్గం. (క్రిందబడును)

శేఖ—(నవ్వుచు) విషం తలకెక్కుతూది. చావు, పాపాత్మా, చావు.

సురే—(గిలిగిల తన్నుకొనుచు) దా - హం ప్రా -ణములు -
దా - హం బ్రాండ్ - దాహం - అబ్బా - దాహం -
స్వర్గం - మాధవరావు - యిందిర - ప్రభాకరం -
దుగ్గంబ - శ్యామల - వస్తున్నా - దాహం.

(కొట్టుకొను చుండును)

శేఖ—(నవ్వుచు) దాహముట. దాహం, చావు, గిలిగిల తన్నుకొని నీపేరు చెప్పుకొని గ్రుక్కెడు బ్రాండ్ త్రాగుతా. (త్రాగును)

సురే—అబ్బా! దాహం, ప్రాణాలు (అని మూలుగుచూ చచ్చినట్లు పడియుండును)

శేఖ—(వికటంగా నవ్వుచు) ఎగిరియెగిరిపడి చచ్చినాడు. శనివదలింది నిశ్చింత. (మరలత్రాగి త్రేన్చుచు) థేమ్ శేఖరం. నీవెంతటి కై నా తగుదువుకదా! పట్నవాసం చదువని మొదలుపెట్టి తల్లిదండ్రులు సంపించేడబ్బు చదువుమానేసి Peg కు ఖర్చు పెట్టేడు. ఆముసలిపినుగ లింకా చదువు వెలిగిస్తున్నాననే యనుకుంటున్నాడు. ఆడబ్బుచాలక యీసు రేమ్ను లోబరుచు కొని, వాడినికూడా పాడుజేసి, చివరకు మాధవరా వింటికి కన్నమువేసేము. దానితో ఉండక, యీ 5000 కూడా లాగి వేసి శనివోదులుకున్నాం. (మరలత్రాగి) నవ్వి సురేష్ను తన్ని-పెరిపీచుగ చచ్చేడు. యింక యిందిర ననుభవించాలి, (అని తూలుచూ పోబోవ యెదురుగా వీరన్న పోలీసు యిన స్పెక్టరుతో ప్రవేశించును. అంతవారిని చూచి ఉలికిపడి) ఆ! పోలీసులా! (మరియొక ప్రక్కకు పరుగెత్తును)

వీర—(చూచి) దొంగముండావాడు. సారిపోతున్నాడు పట్టుకోండి బాబయ్యా!

యినె—Constables డబ్లస్, ఎంతమోసం. పలాయన మారంభించి నాడే, (అని క్రిందజూచి) యిదేమి?

వీర—(సురేష్ను జూచి) అరే! బాబుగారి కెంతమోసం జరిగింది.

(సురేష్వద్ద కూర్చుండును)

యినె—(అంతటను జూచి. బ్రాందిసీసా విషమును జూచి, సురేష్ నాడిజూచి) నాడివుంది. దుర్మార్గుడు యీతనికి విషప్రయోగము చేసినట్లున్నాడు. నెం 205, త్వరగా డాక్టరుని తీసికొని రా. వీరన్నా యిదిరేది? (తెరలో యన్! సాక్)

వీర—(లేచి) యిందిరమ్మగారూ! యిందిరమ్మగారూ! (లోనికిపోయి తిరిగి వచ్చి) అయ్యయ్యో! అనుకొన్నదంతా తాగుమారైంది. బాబయ్యా! ఆఅమ్మెక్కడా కనిపించలేదండి.

యినె—అరలే. యిదంతా చాలా తమాషాగా ఉండే. దోంగాపారి పోయేడు. యిందిరా కనుబడుటలేదు. యితడెవరు ? యీతని కిక్కడెవ్వరన్నా బంధువులున్నారా ?

వీర—బంధువులు లేరుగాని, యీవూల్స్ గోపీచంద్ శేషుగారు వీరికి తెల్పు. పిలిపించండి బాబయ్యా.

యినె—నెం 207 గోపీచంద్ అర్జంటుగా తీసికొనిరా (తెరలో yes sri)

యినె—(సురేష్ నాడి మరల పరీక్షించి) ప్రాణముపోలేదు. త్వరగా డాక్టరువస్తే బాగుండును.

వీర—(ముందుకు వచ్చి తనలో) అరి డేవుడా ! యెంతపని జరిగింది. ప్రభాకరం బాబిందీరమ్మను తీసుకుపోయేడుగానూను. సరే కానీ.

(కంగారుతో గోపీచంద్ ప్రవేశించి)

గోపీ—రాం. రాం. కొత్తాలుజీ. క్యా సమాచార్.

యినె—గోపీచంద్ అంటే నీవేనా ?

గోపీ—జీ ! సర్కార్.

యినె—చూడు యీతని కెవరో విషప్రయోగము చేసేడు. నీవీతని యెరుగుదువా !

గోపీ—(చూచి ఉలికిపడి) అరే ! సురేష్ బాబు. యెంతఘోరం, యెంతఘోరం. (దగ్గరగాచేరి విచారించుచుండును)

యినె—అయ్యా ! విచారించకండి. యింకా ప్రాణాలు పోలేదు. నాడి ఉంది. త్వరగా డాక్టరువద్దకు తీసికొనివెడదాం. వీరన్నా సాయంబట్టు. లోనికి తీసికెడదాం.

(అందరూ అట్లు చేయుదురు.)

(తెరపడును.)

మూ డ వ ర ం గ ము.

ప్రవేశము : గోపాలంగారి యిల్లు.

ప్రవేశము : గోపాలం.

గోపా—(గోపీ ఊడబీకకొని కంగారుతో ప్రవేశించి, పడిపోయి తిరిగి లేచి ఒడలు దులుపుకొనుచు) కర్రకుంకలు నాతో వేళాళోళ మేమిటి. బుద్ధితేని వెధవలు—తాతనట నేను భాగనా! ప్రతి వాడికి లోకువగా కనబడుతున్నాను—బబ్బబ్బ.

గీ. ముసలి ముసలి యండ్రు పరమ † మూర్ఖులను
నిజముగా నేను ముసలినే † నిగ్గుతేరి
న యువకుడనగా! భార్యలే † నట్టిలోప
మేగదా! యిన్నిటి కిని మూల † మేనుచేతు ?

వెళ్లండింటే యేగొడవా లేకపోనుగదా! ఆ దామోడర్రావు గారి పిల్లని మాట్లాడమని పేరయ్యను పంపించేను. ఏమయిందో (కూర్చుని) పోనీ అది కాకపోతే తనకూతురు నిస్సానని నాచెల్లెలు ఉత్తరం వ్రాసిందికదూ! యీ రెండుసంబంధాల్లో ఏదో ఒకటి త్వరగా settle చేసికోవాలి.

(అంత పేరయ్య ప్రవేశం)

పేర—నమస్కారమండి. గోపాలంపంతులుగారూ!

గోపా—అ! మంచిది రా, రా. నీకోసమే యెదురు చూస్తున్నాను. యిలాకూర్చో.

పేర—చిత్తం, చిత్తం. (కూర్చుండును)

గోపా—పేరయ్యా! యింతకూ దామోడర్రావుగారు పిల్లనివ్వడాన్ని ఒప్పుకున్నారా? లేదా?

పేర—ఒప్పుకోకేంచేస్తారండి. ఒక సంవత్సరంపాడే నోరుకట్టుబడి పోదూ?

గోపా—అమ్మా! నువ్వయినాసారి యింకో వెయ్యిరూపాయలివ్వనా?
 పేర—బాబూ! మూడో పెళ్ళింటే మూటలేకుండా అవుతుందను
 కొన్నారా! చూడండి! తమబోటి చదుస్సు మళ్ళినవాళ్ళకు
 యెవడు పిల్లనిచ్చినా డబ్బు కష్టపెట్టికేకదూ?

గోపా—ఏమిటోయి పేరయ్యా! అలా అటావు? నేను ముస
 లాడినా? మూడో పెళ్ళి చేసుకొన్నంత మాత్రాన ముసిలాడి
 నవుతానటయ్యా! చూడు, నే నెలాగున్నానో? ఒక గ్రుద్దు
 గుడ్డితే భగవానుని రాయి అను చెక్కలవుతుంది. నా శరీరము
 నాయాదము చూడు, యీ కాలంలో యువకులమనుకొనే
 వ్యక్తులు నాతో పనిచేయగలరా?

పేర—నిజమేనండి నిజమే. తమకు కట్నమిచ్చిమరీ పిల్ల నివ్వవలసిన
 మాటండి. ననమన్మథాకారులు చూడండి ఆముఖము, ఆదవ
 డలు, ఆపళ్ళు, ఆహాహా! మిమ్మల్ని చూసి ఏస్త్రీవరించడండీ.

గోపా—బేమ్! నీవుబాగా గ్రహించేవోయి! పేరయ్యా! నాసంగతి
 అసలు పెళ్ళిచేసుకోకుండానే ఉందామనుకున్నాను కాని—

పేర—ఎంతమాట! తను కేమంత పెద్దవయస్కుడని పెండ్లి మానె
 య్యడం! అదీగాక, మీకిప్పటికా రెండు పెండ్లిండ్లవల్ల ధర్మార్థ
 కామాలు దీరిపోయేయి. యింక యీ మూడవపెండ్లివల్ల
 మోక్షంరావాలి, అందుచేత తమరు పెళ్ళిచేసుకోవడంముఖ్యం.

గోపా—అందుక నేకదూ! యీ మూడో పెళ్ళి, చూసావూ చచ్చిన
 యిద్దరు పెళ్లాలవల్లా ఫలంలేకుండా పోయిందికదా? వుత్రులు
 లేనివారికి గతులు లేవంటారు. అందుచేత మూడో పెళ్ళాం
 కడుపునైనా ఒక కాయ కాచిందంటే ఆకాస్త మోక్షంవస్తుందని.

పేర—నిజమేనండి, నిజమే. (తనలో) బిడ్డల కేమిలోలు! ఏయువకుడో
 రెండవరంగం తెరిచేడంటే కావలసినంతమంది బిడ్డలు.

గోపా—అయితే పేరయ్యా! నాకు కావలసినంత డబ్బుందికదా!
 అందానికా మన్మథుడిలాగున్నాను. బిడ్డపీచూ యేమీలేదు.

అంతా అపిల్లకేగదా ! యిటువంటి మంచిసంబంధాన్ని
దామోదరావు కాలవన్నట్లానికి తారణమేమిటి?

పేర—ఆయన మూర్ఖుడండి. తెలియలేదూ ? ఆయనికి కావలసింది
డబ్బు, అపిల్లలు సంచీరూపాయిలిస్తేగాని యెవ్వరికీ యివ్వనని
ఖచ్చితంగా చెప్పేడు.

గోపా—రామ రామ! యెంతదారుగాని కొడిగట్టుకున్నాడు. కన్యా
శుల్కం తీసికోబట్టించుకొన్నాడన్నమాట.

పేర—(తనలో నవ్వుకొనుచు) యింతస్థిరంగా పెండ్లిచేసుకోవడం దారు
ణం కాదుగాని, ఆయన కన్యాశుల్కం వుచ్చుకోవడం దారుణ
మట. యిటువంటి ముసలి పెండ్లిగొడుకులు అటువంటి కన్యా
దాతలు లేకపోతే నూనోట్లకరక్కాయ. (వైకి) నేచెప్పేను
కాదండి. ఆయనకు డబ్బే ప్రభావం. అదిలేనిదే పిల్లనివ్వడు.

గోపా—పోనీ యివ్వకపోతే బాచుకోమను. మనకంతా సిద్ధమయ్యే
ఉంది.

పేర—ఎవరిపిల్ల బాబూ !

గోపా—వైసంబంధం కాదోయి మాచెల్లెలి కూతురే

పేర—ఏమిటీ మాధవరావుగారి కూతురినా ? ఆ అమ్మాయిని ఆయన
మేనల్లుని కిస్తారనుకొన్నారు కదూ.

గోపా—ఎలాయిస్తారోయి. వాడికేమన్నా ఆస్తిఉందనా ? అంద
గాడనా ?

పేర—(తనలో) అతనికన్న తనేఅందగాడ ననుకొంటున్నాడు. పగలు
చూస్తే రాత్రి కలలోకొచ్చే అందమిది. (వైకి) నిజమేనండి.
నిజమే.

గోపా—అదీగాకుంటా వాడు బ్రహ్మసమాజంలోచేసి పెద్దసంఘం
సంస్కర్తనంటూ బయలుదేరి కులభ్రష్టుడయ్యేడు. అనాథుడు
ఎలాగో మాబావగారే బి. ఏ. వాకు చదివించేరు. యీ

కాలంలో ఎంతచదువు చదివితేమాత్రం ఏంలాభముందోయి
 పేరయ్యా! ఒక్కకాని సంపాదనైనా లేకుండా యేడుస్తున్నాడు,
 పేర—నిజం. బాబు నిజం. లేకపోతే యీ కాలంలో ఉద్యోగా
 లెక్కడ దొరుకుతున్నాయి బాబు, ఏవైనా పెద్దశిఫార్సులుంటే
 కలలోకూడా అనుకోని చవటలు సైతం రు 100 లు 150 లు
 సంపాదిస్తున్నారు. యిక ఏమీలేనివాడిని చూసేదెవ్వరు ?
 గోపా—అంతేనోయి, అంతే, అస్తిపరుడయివుంటే యీ కాలంలో
 చలామణీ అవుతాడు. అందుచేత అటువంటివాడికి స్త్రీ పిల్లనుఖ
 పడదని నేను అన్ని లక్షణాలు కలిగిన అండగాడనని నాకిచ్చి
 నట్లయితే ఆవైపు ఆస్తి యీవైపు ఆస్తి అంతా ఆపిల్లకే దక్కు
 తుందని ఆలోచించి, నాకిస్తానని మాచెల్లెలు ఉత్తరం
 ప్రాయించింది.

పేర—అయితే ముహూర్తం నిశ్చయించారా బాబూ !

గోపా—యింకా లేదు. కాని యీ మాసంలోనే తప్పకుండా చేసు
 కుందామనుకుంటున్నాను.

పేర—యింకేమి ! పెండ్లిహడావిడిలో ఉన్నారన్నమాట.

గోపా—పేరయ్యా! అందుకనేగా నిన్నిక్కడకు పిలిపించేను, యిదిగో
 చూడు. నాకు వెనకాల దిక్కెవ్వరూలేరు. పెండ్లిప్రయత్న
 మంటే మాటలుతోలేదు, పోనీ నేనేచేసుకుందామంటే ఒంట్లో
 ఓపికలేదు.

పేర—(తనలో) యిప్పుటికి నిజం చెప్పేడు. ఒంట్లో ఓపికలేనివాడు
 పెళ్ళాముతో కాపురమెలావెలిగిస్తాడో. సక్తిఉన్నా లేకపో
 యినా పెళ్ళాంమాత్రం కావాలి.

గోపా—ఏమి ఏమంటావు?

పేర—చిత్తం. చిత్తం. ఆలాగే నలుగురు నాలుగు చేతులు వేస్తే
 యిట్టై యీడ్చి అవతలపారేస్తాము. (తనలో) దామోడరావు
 గారి పేరుచెప్పి, ఎలాగో మాయచేసి ఆవెయ్యిరూపాయ

లపహరిద్దామనుకున్నాను పోనీ యీ పట్టప్రయత్నంలోనైనా
అధమం నాలుగువందలైనా సంపాదించాలి.

గోపా—ఏమటాలోచిస్తున్నావు. నీకు వీలుపడేదా ?

పేర—ఆ ! వీలుపడకేమి ? ముహూర్తమింతి తొందరగా పెట్టిస్తున్నాడు, ఆనాటి కన్నీ సిద్ధమౌతాయో ! అని.

గోపా—అసలీ నెలలో ముహూర్తాలెప్పుడున్నాయి ?

పేర—అదిగో అలాఅడగండి చెప్తాను (అని తెట్టెంటిపట్టు నడిచి)
మొన్న తదియనా డొక ముహూర్తం చూడబోయింది.
యీ చవితికాక వచ్చే చవితి కొక ముహూర్తమింది. ఆము
హూర్తమే మీ కన్నివిధాలా సరిపడుతుంది. కానిఆము
హూర్తానికి వారూ మీరూ సూర్యగలరా ?

గోపా—యీవాళే మా చెల్లెలికి ముహూర్తం సర్వయ్యం చేసినట్లు
ఉత్తరం వ్రాయుస్తాను. చాళ్ళు తయారయ్యే డింటాడు. కాబట్టి
నువ్వీలోపుగానే అన్నీ తయారు చేయించాలి.

పేర—చిత్తం. ఆలాగే.

గోపా—యిదిగో! పెత్తనమంతా సీకే యిస్తున్నాను. చలసినంత
డబ్బిస్తా తెలిసిందా పోటనే పని ప్రాంతంబును. నేమోలోటు
లేకుండా చేయాలి.

పేర—చిత్తం. చిత్తం. మీలాటి లక్షాధికార్లొంటిలో లోటాస్తి మాట
దక్కుతుందా ! నాసంగతి మీరెరుగరు కనుకనా ! లోటు
రానిస్తానా ?

గోపా—తెలిసే నమ్మకస్తుడవని నీకిచ్చేను పెత్తనమంతా మిటి యెం
చేస్తావో.

పేర—మీరలాగే పేరుకుండండి. అంతానిముసాలమీద నడిపిస్తాను.

గోపా—ఏమో ! బాధ్యతంతా నీమీద పెట్టేను. డబ్బుతో వ్యవహారమును
యిది. దగా చేయగలరు నిన్ను. భద్రం. అతి
ప్లుప్తుగా, నేర్పుతో వ్యవహారం నడిపించాలి.

పేర—చిత్తం, చిత్తం, (లోన) యీలాంటి పిసినిగొట్టులకేదోదకూ
తూంటారు మాలాంటివాళ్లు. (పైకి) కాని పంతులుగారూ!
మీరు చాలా అదృష్టవంతులు సుమండ్రి,

గోపా—ఏమి?

పేర—చదువుకొన్న భార్యను సంపాదిస్తున్నారు.

గోపా—ఏమి అదృష్టమోయి, యీ చదువుకొన్నవాళ్లెలాగ మన
మాట వినరు, ఏం అఘాయిత్యం చేస్తుందో అని భయంగా
ఉంది.

పేర—ఆ మరేమీ భయంలేదు, అందరూ అలాగే ఉంటారు (తనలో)
యీ వెర్రిమొగాని కేలాగా సున్నప్పడతే, లేకపోతే వీడు
చదువుకున్న భార్యతో వెగగలడా!

(దుర్గాంబ యేడుస్తూ ప్రవేశం)

దుర్గ—అయ్యో! అన్నయ్యా! కొంపమునిగిపోయిందిరాబాబూ, యిం
కేముంది. (అని చేతనున్న మూటతో క్రింద చతికిలబడును)

గోపా—(తత్తరపాటుతో) యేమిటేమిటి? అంతతోందరగా యేడు
స్తూవచ్చేవేం? చవితినాడు ముహూర్తం నిశ్చయించేసానని
యిప్పుడే నీకుత్తరం వ్రాయిద్దామనుకొన్నాను.

దుర్గ—యింకేమి చవితిరా బాబూ! సర్వనాశనమయిపోయింది.

పేర—ఏమండోయి దుర్గాంబగారూ! కొంచెం స్థిమితపడి జరిగిన
సంగతేమిటో చెప్పండి.

గోపా—చెప్పవూ. చెప్ప.

దుర్గ—అర్ధరాత్రివేళ మీ బావను, యిందిరను యెవరో ఎత్తుకు
పోయావ్రా బాబూ! ఉన్నదంతా దోచుకుపోయాడురాతండ్రీ!

గోపా—ఏమిటి! బావను, యిందిరను, ఎత్తుకొనిపోయేదూ? యీ
సంగతి జరగ్గానే నాకు తెలియపరచలేదేమి? యింతకూ
యెవరిపనంటావిది?

దుర్గ—ఆ ప్రభాకరంపనే అయివుంటుందిది. అందుచేతనే వాడిని పోలీసుల కప్పగించమని యీవిషయంలో జాగ్రత్తగా పని చేయమని సురేష్ కంతా పోగా మిగిలినడబ్బుకూడా యిచ్చి యిలా వచ్చేను.

పేర—ఎన్నాళ్ళయిందమ్మా యిదిజరిగి?

దుర్గ—ఒకవారం రోజులక్రితం నాయనా!

గోపా—హరి హరి, ఎంతపని జరిగింది. ఉన్న డబ్బుంతా తగులబడి పోయిందన్నమాట? చాలా చిత్రంగావుండే!

పేర—అయితే ప్రభాకరమితదాడుణానికి పూనుకోవలసిన అగత్యమే వెలుచ్చింది?

దుర్గ—నీమొందిచాయనా! ధనాశ, యిందరను తనకు దక్కనీయ కుండా చేస్తానని.

గోపా—ఎంతభూరం జరిగింది.

దుర్గ—యింకనాకు దిక్కెవ్వరురా తండ్రీ! నాకేదిదారి నేనలా బ్రతకను?

పేర—ఏమండోయి దుర్గమ్మగారూ! అయిపోయినదానికి విచారిస్తే యేమిలాభం? ఊరుకోండి.

దుర్గ—యేం ఊరుకోనుబాబూ! నాభర్తమిలా ఉంది. నాపిల్లేమయిం దో బాబూ అయ్యో!

గోపా—అమ్మాయి ఊరుకో నెమ్మదిమీద సంగతంతా చెబుదువు కాని, తర్వాతెంతభర్తయినాసరే! యీవిషయంలో నేనుగట్టి ప్రయత్నం చేస్తాను, ముందు నీవువెళ్ళి భోజనంచెయ్యి, ప్ర యాణంవల్ల అలసివుంటావు.

దుర్గ—భోజనంవాద్దు, యేమీబద్దు, అయ్యో నాకేమీ తోచడం లేదన్నమాట!

గోపా—భోజనం వద్దంటే యెలాగ? నేనీవిషయంలో నాభాయితో లా ప్రయత్నం చేస్తానన్ననుగా! వెళ్ళు, భోజనంచెయ్యి.

పేర—అవునండమ్మా, వెళ్ళిరండి, బాబుగారమ్మాయిని వెదికించి
అప్పగిస్తానన్నాడుకదూ, లేవండి. విచారింపకండి.

(దుర్గాంబ బలవంతముమీద విచారముతో నిష్క్రమించును)

గోపా—పేరయ్యా! యెంతపని జరిగింది? ఇదంతా ఆ హాలచదువు
మహాశ్యమేనుమా!

పేర—అదికాదు బాబూ! విధివ్రాత.

గోపా—సరేగాని మనమనుకున్న ముహూర్తం వృధాగాపోకూడదు
ఆదామోదరావుగారి సంబంధము settle చేసెయ్యి.

పేర—(తనలో) ఆరి! నీపాట్ట పొడిచివేయ. చెల్లెలంబి విచారంలో
ఉన్నా వెళ్ళిసంగతి వదల్లేదు. (పైకి) అదెంత కష్టం. మరి
డబ్బుమాట.

గోపా—వారిప్రకారమే యిద్దాం. మనవసరం.

పేర—ఆ! వల్లోపడ్డాడు. ఇదే నుంచినమయం. వచ్చినదంతా రాబ
ట్టుకోవాలి. (పైకి) కాని పంతులుగారూ! వాళ్ళాముహూ
ర్తానికి తూగగలరో లేదో?

గోపా—తూగలేకపోతే ఉభయఖర్చులు మనమే పెట్టుకుందాం.

పేర—యింకేమి! అయితే అంతా settle అయి వన్నమాటే.
మీరు ఆవెయ్యి రూపాయలు, ఉభయపక్షాల పెండ్లిఖర్చులు
పదిహేనువందలు, మొత్తం రెండువేల అయిదువందలురూపా
య లివ్వడమే తరవాయి.

గోపా—అమ్మోబాబో! రెండువేల అయిదువందలే.

పేర—బాబూ! మీరు అలాగంటే యెలా చెప్పండి. ఇందులో నది
తప్పకుంది. వాళ్ళ కివ్వవలసిన దు 1000 లు తప్పవుకదా!
జమీందారులు వెళ్ళి చేసుకుంటూ, యిరుపక్షముల పెండ్లి
ఖర్చులక్రింద మొత్తం పదిహేను వందలైన లేకపోతే బాగుం
టందా! యీ war days లో అన్నదానానికే అవుతుందం
తాను. బాగా ఆలోచించుకోండి.

గోపా—అయితే! తక్కువ కాడంటావా!

పేర—మీయిష్టం,

గోపా—సరే, అలాగే చేద్దాం. మన అవసరం.

పేర—చిత్తం, చిత్తం, మరి నామాట.

గోపా—నీ వెక్కడికి పోతావు. నేనెక్కడికిపోతాను. మొనట పెండ్లి కానియ్యి.

పేర—అలాగేలేండి. యామధ్యను ఒకరినగ్గర రు 500 లు బదులు తీసుకొచ్చేను. వాళ్ళు అనసరం వచ్చిందని పీకీమీద నూర్చు న్నారు. వాళ్ల బాధ పడలేకుండా ఉన్నాను. అలియిదువందలు కూడా యిప్పిస్తే సన్ను రక్షించినవా రవుతారు.

గోపా—ఏమిటి! నీ కయిదువందలే.

పేర—యేదో తమదయ చూడండి! నామీద యెంతో బాధ్యత పెట్టేది. పెర్మిట్లు లేకుండా బియ్యం సంపాదించాలి. ఎ.ఆర్.పి చారిని ఆశ్రయించి కిర్సనాయిలు సంపాదించాలి. పందిళ్ళు వేయించాలి. తెగతినడానికి వచ్చే బంధువులకి, మర్యాద చేయాలి. అదిగాక నావంటి పేదవాణ్ణి, పిల్లలు గలవాడిని తమబోటి శ్రీమంతులు కనిపెట్టకపోతే బ్రతగ్గలనూ!

గోపా— నీ అయిదువందలు తడవా తిస్తానులే. ముందు రెండు వేల అయిదువందలు తీసుకో.

పేర—అబ్బే! అలాగంటే కాదు. మొత్తం రు 5000 లు ఇచ్చిననాడే పెళ్ళి జరుగుతుంది.

గోపా—గోప్పగొడవే వచ్చిందే? సరేలే. పట్టుకొస్తానుండు.

(లోనికి బోవును.)

పేర—భేష్! కేలాముకు తగుల్కుందిచేప. ఇటువంటివాళ్ళ కిలాగా అవాలి. ముష్టాడికైనా కానీ ఇచ్చిన పాపాన్ని పోయేదూ?

లుబ్ధాగ్రేసర చక్రవర్తి పెళ్ళంటే అనినమ్మకముగా మూడు సంచులిస్తున్నాడు. యీ పేరయ్య వీడికి తగిన పెళ్ళీ చేయిస్తాడు. యీ డబ్బుతో మనలికీనుగ లండరికీ ఉండే పెళ్ళి సరదాతీరాలి మంచి నీతిపాఠము నేర్పుతా!

(గోపాలం డబ్బుతో ప్రవేశించి)

గోపా—యిదిగో! మూడువేలు నమ్మకముగా యిస్తున్నాను. పెళ్ళిచవి తినాడు తప్పకుండా జరగాలినుమా! జాగ్రత్తగా లెక్కపెట్టు! (అని నోట్లు చేతికిచ్చును)

పేర—(లెక్కపెట్టుచు) నమ్మకంగా వెళ్ళి చేయిస్తానండి. మీకా సందేహ మక్కరలేదు.

గోపా—ఉన్నాయా! సరిగ్గా!

పేర—ఆఁ

గోపా—మళ్ళా చూడు.

పేర—ఉన్నాయండి సరేగాని పంతులుగారూ! పెళ్లిప్రయత్నిమంటే చిల్లరిలేకుండా అవదు. అందుచేత ఏదైనా కొంచెం చిల్లరిప్పించండి.

గోపా—నేనెక్కడతేనోయి చిల్లర. కొట్టుమీదికి రూపాయనోట్లు కలిపడణాలు సామానుకొని మిగతాది యిమ్మంటే చిల్లర లేదంటాడు. కాతాకొట్టుమీదికిపోయి సెట్టిగారూ! రూపాయ చిల్లరివ్వండని యెప్పుడెళ్ళినా, 'వాళ్ళ అబ్బాయి పెళ్ళినో, అమ్మాయిసమర్తనో, ఏదో వంకపెట్టి, కాలీగళ్ళా పెట్టి చూపిస్తాడు' యింకపైగా యెక్కడైన సంపాదిద్దామంటే రూపాయ కణాలు. బేడలు, పావలాలు, మారక మడుగుతారు. పోనీ గవర్నమెంటు బ్యాంకి కెడితే అక్కడసరాబులు చేసేమోసం చెప్పనక్కర నేలేను. యింకెలా చచ్చేది. అందుచేత ఎక్కే గుమ్మం, దిగేగుమ్మంకాబట్టి, ఆబాధేదో నువ్వేపడుదూ!

పేర—సరిసరి. ఆ బాధ్యత కూడా నామీదే పెట్టారు.

గోపా—చూడు, పేరయ్యా! పెద్దవాణ్ణి, చాదస్తం యెక్కువ. అందు చేత దు 3000 లు పుచ్చుకొన్నట్లుగా చిప్పి చీటి యిద్దు.

పేర—(లోన) ఆరి విడుగా, డబ్బుంటు యెంత కాపేష్టుయో! (వైకి) ఏమండోయి. నాకూరికే యిస్తున్నట్లుగత సమ్మతం లేకుండా చీటి యిమ్మంటారేమిటండి. యిట్టముంది యివ్వండి లేకపోతే యిదిగో తీసికొండి.

గోపా—ఆ. ఆ. సమ్మతంలేకకాదు. పెట్టండినా ముందరిక నా అని అడిగాను, నీసంగతి నాకు వెబ్బిలరునా?

పేర—చిత్తం. శలవు.

గోపా—వెళ్ళిరా, డబ్బు జాగ్రత్త. తప్పకుండా అనుకొన్నపని నెరవేరాలి.

పేర—ఆ. డబ్బు జాగ్రత్తగానే ఉంటుందండి. శలవు.

గోపా—మంచిది. నాకూ సంధ్యావందనానికి పోయింది వెళ్ళాలి.
(నిష్క్రమించును)

పేర—యింక నీ బ్రతుకు సంధ్యావందనాలతోనే సరిపెడుదువుకాని, ముసలాడికిపెళ్లికావాలేం. ఈ మూడువేలతోను సొడ్డిసరదా తీడుతుంది ముండావాడికి ఇంక యీసేరయ్య మళ్ళీ ఊళ్ళో కనబడితేగా! కుక్కకాటుకి చెప్పదెబ్బ. పిసినికొట్టుకోతేళాస్తే.
(నిష్క్రమించును)

(తే ర ప డు డు)

నా లు గ వ రం గ ము.

ప్రదేశము : చావడి.

ప్రవేశము : యిందిర, ప్రభాకరం

ఇంది—(పాడుకొనుచు. లేసు అల్లుకొనుచుండును)

పరమేశ్వరా! ఆ దుర్మార్గుల గారినుండి తప్పించుకొని నా ప్రియునిగలసికొంటినని సులసిండుచుండ మరల నీమన్నితమేమి!

నానాధుడెంత ప్రయత్నించిన నుద్యోగము లభించుటలేదు గదా! ముందుగతి యేమగునో!?

ప్రభా—(విచారవదనముతో ప్రవేశించి) ఆహా! ధర్మమార్గాను వక్ష్యతే బలపరాక్రమములచే విజృంభించిన మహారాజులను, రానుదాసాది భక్తాగణ్యులను శాశిదాసాది మహాకవులను గని, సర్వసంపదలకు పుట్టినిల్లై, దేశదేశముల ఖ్యాతిగడించిన యీ భారతిభూమి నేడు, ...

సీ. ఎంపలు, బియ్యెలు * యింపుగ జదివియు
జ్ఞానంబు లేనట్టి * జడులతోడ
మద్యపానంబును * పుహూమారి దాన్తులై
సర్వంబు గోల్పోవు * జపలతోడ
వ్యభిచారమన్ వ్యస * నాదులఁ దగిలియు
నయము పరితపించు * నరులతోడ
పంటబోయినగూడ * బన్నుల దెప్పుచు
రైతుల వేధించు * రాజుతోడ

గీ. హంతకులతోడ జారచో * రాది బనుల
నాచరించు జపలతోడ * యన్యతసాక్ష్య
మొసగు లంచగొండులతోడ * ఓహూ! నేడు
భరత భూమి నిక్కము నిండె * పాతకులతో!

చీ! ప్రపంచమంతటా ఏమూల చూసినా మోసమే. అంతా మోసం. (కూర్చుండును. ఇందిర దగ్గఱకువచ్చి కూర్చుండును)
ఇంది—బాబా! ఏమి? పురల నేమిజరిగినది! నీవదనమంతవాడియున్న దేమి?

ప్రభా—ఇందిరా! విచారముకాక, నాకుసంతోషమెక్కడిది? బి. ఏ. ప్యానము, చివరకు, దా 10 మి క్షిప్రగమైన పుంపాదించలేక పోతున్నాను. పాడుబ్రతుకు,

ఇంది—'ఉద్యోగ మిస్తాను, రూ 500 లు తీసికొని రమ్మన్నాడని పట్టు
కొనివెళ్ళేవుకదా? ఏమయింది ?

ప్రభా—ఏమయింది. ఆ రూ 500 లు తీసుకొన్నాడు. మళ్ళా ఆమనిపి
అయిపులేడు. Enquiry చేస్తే వూరువిడచి వెళ్ళిపోయాడని
చెప్పేడు.

ఇంది—అయ్యో. ఎంతమోసం జరిగింది. అయితే యీ రూ 500 లు
కూడా గంగపాలేయన్నమాట.

ప్రభా—ఇందిరా! యిదంతా నా ప్రారబ్ధము. యిది నీ ప్రస్తుతమోజు
కుడ నగుదునని కలలోకూడా తలగచ లేదు. నీవూ నీమీదను లేవకు
కన్నడకుండా దాచిన, నీవగటిమీదవస్తువులతో అంతవఱకు
కాలము గడిచేము. యీ అటు నెలలూ ఉద్యోగము కొంత
కనేక ప్రయత్నాలు చేసినాను. కొని యీ అధికారివద్దకు
పోయినా—

నీ. వేనవేల్ లంచముల్ ♦ విరజల్లినన్ వేక

నిన లేదనిపలుకు ♦ సీమన్తశంఖ

కుటిలవృత్తి వహించి ♦ సుంభయ్యగును పలు

యాండ్ర దాన్వచు నడి ♦ యథము డొకడు

నీవె ఘనుడవంచు ♦ భావమలరసల్క.

నుద్యోగమిడెడి య ♦ యోగ్యు డొకడు

మానాభిమానముల్ ♦ మాని తనను సేవ

జేయు మంచనియెడి ♦ బెడు డొకడు

గీ. బ్రాహ్మణుల కొనగూడునె ♦ బనులటన్న

దుర్జయుము దెలుపు మత వి ♦ ద్రోహి యొకడు

నుండ నధికారు నిట్టివా ♦ దుర్విహాస

జాబు దొరుకునే! మన కార! ♦ శ్రమయెగాని!

ఇంది—నిజమే. ఏమూల చూచినా ధనాశ, మోసము, మద్యపానము, వ్యభిచారము, నికద్యోగస్థితి. అబ్బబ్బ! అన్ని దురాచారాలు తాండవమాడుచున్నాయికదా! అందులోనూ యీ మద్రాసు నగర మన్నిటికీ ప్రసిద్ధి కెక్కినది.

ప్రభా—మద్రాసునగరమేకాదు. ప్రపంచమంతటా యింతే.

ఇంది—అవును. వివాశకాలము దాపురించబట్టే యింత అనాచారము ప్రబలి పోయింది.

ప్రభా—అడలుచు ఇందిరా! నాకింతవఱ కుద్యోగము దొరకలేదు కదా! యిక ముందు మన పొట్టపోషించుకోవడ మెలాగో తోచటంలేదు.

ఇంది—వెరిపాడా! విచారించి మనమేమిచేయగలము? ఆసర్వేశ్వరుడేమి చేయదలచుకొన్నాడో అదవకతప్పను.

ప్రభా—ఇందిరా! నావంటి నిర్భాగ్యునితో యేల వచ్చితివి? నీతల్లి చెప్పినట్లు విని నీమూమను పెండ్లియాడిన నెంతసౌఖ్యమనుభవించేడిదానవోకదా! యీ నిర్భాగ్యుని గట్టికొని నీ పెన్నికప్తములు పడవలసినచ్చునో!

ఇంది—బావా! నేడిట్లు మాట్లాడుచున్నావేమి? నన్ను పరీక్షింపదలచుచున్నావా? నీవేనా సర్వస్వమని నమ్మియున్న నన్నిట్లనడగునా? నాదృఢయము నీకిదివరకే సమర్పింపంబడినది. కష్టమైననుసుఖమైనను నీతోడిదేనాకు. (అని దగ్గరగాచేరును)

ప్రభా—(సంతోషముతో) ఇందిరా! నీ ప్రేమెంత యద్వితీయమైనది. అందుచేతనే ప్రేమమూర్తియైన భగవంతుడు తిరిగి మనిద్దరిని చేర్చినాడు.

ఇంది—ప్రభాకరా! మరచితిని. మన జంట గలపినవాడు వీరన్న సుమా! అతడు మనకు మహాపకారము చేసినాడు. చిరస్తవనీయుడు.

ప్రభా—అవును. ఆనాడు నీయుత్తరము పోలీసులకు జూపించి, వారి నొప్పగింతునని నేను పోబోవుచుండగా నన్నాపి తానే ఆపనం

తయి ఆగాగో చేయుచుననియు, నన్ను వేళకు పోటువద్దకు రమ్మనియు చెప్పిపోయినాడు. యీసరికి వారలనొప్పించియే యుండును. మనమిక్కొక్కఁడూ మక్కడుగతి సర్వము మన కళ్ళాం చూచి యుండుటేదా!

ఇంది—చూచుట కేమున్నది? వారు బంధుపరులగుట, దానివలన మనకేమి లాభము, నెండు నేతికిని యీరకుబ్బము కలుసుకొన వలసియుండును. నొన్నగారునూడూ లేకదా! అందుచే ఆమె నిర్భయముగా మామను పెండ్లియాడదని నిర్బంధించి మన ప్రేమ కంతరాయము కల్గించును.

ప్రభా—అట్టి ఇదీరా! ఎంతదూరలోచన చేసేవు. యిక మన ప్రేమకంతరాయము కల్గించువా డాభగవంతుడు తప్ప యింకెవ్వరూలేడు?

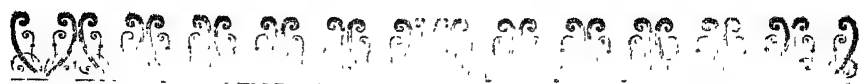
ఇంది—బావా! ఆపరమేశ్వరుడు ప్రేమమూర్తి. అతడుగూడ మన ప్రేమ కంతరాయము కల్గించును.

ప్రభా—కాని! యిందిరా! యికముందా భగవంతు డీప్రేమజీవుల నెన్నికప్రసరంపరల చాలుచేయునోకదా! ఎంతప్రయత్నించినా యుద్యోగము దొరికిలేదుదా! నీకు భక్తిమయ్యకొని యైనా, పొట్టపోషించుకుందును. కాని, అతిసుకుమారవైన నీవు నాతో యెన్నికప్రములు పడవలసివచ్చునో యని చాల విచారించుచున్నాను.

ఇంది—బావా! విచారించకు. మనసారా వరించినదానితో కలసి భిక్షుమెత్తుకొనినను, సుఖముగానే యుండును. ఎల్లప్పుడు నిన్ననుసరింప వలసినదాననే.

ప్రభా—అహ! పరమేశ్వరా! యిట్టి సాధ్యశిరోమణినిచేకూర్చినందులకు నీకివే శతసహస్ర వందనములు.

ఇంది—బావా! సర్వమునకా సర్వేశ్వరుడే కారణమాయుడు. అతని మనసార ధ్యానింతము. (తెరపడును)

మి న రి క

చేయరాని పనులు

మొదటి గంగము

ప్రచేతము : సోపీచు ద్వారా

ప్రవేశము : గోపీచంద్, సుశేష్, శ్యామల, చీరబ్బ.

సారే—శేఖర్! మీరుచేసిన ముఖపాతకాలే నేనూగలను. కృతజ్ఞుడను. అదుర్దాదును నన్నలా చేసినప్పుడు మీరు పచ్చి తగిన శ్రద్ధతీసుకొని, మంచికావ్వులు చేర్చుకుంటే, తిరిగి నాప్రాణాలు నిలబెట్టేరు.

గోపీ—హేంతునెప్పేరు మీరు, మీరు మేమే చేసిరా ఉపకారం తెక్క
చేయవల్సింది కాదు.

వీర—బాబయ్యోయి! శేఠగారు మీకూరికే ఉపకారం సెయ్య
లేదు. కాబోయో అల్లుడిగార్ని అనూత్రం సెయ్యకపోతే
అచ్చాయిగార్ని కోపం వాదంబయ్యా బాబూ!

గోపీ—నిజం, అంతానడక. మాదీబేత మిమ్మల్ని బజిలోనూసినప్పు
టినుంచి మీరుతప్ప హాకర్ని పెళ్ళిచేసుకోనని సెప్పింది. అం
దుచేత యిత సేయవలసి వచ్చింది.

సురే—శ్యామలా! అనేకసార్లు త్రాగివచ్చి నిన్నవరానివాట్లన్నాను,
కొట్టేనుకూడా. అవన్నీతలచుకొంటే నాగుండె వీరయిపోతూం
ది. నన్ను షేమించునూ శ్యామలా!

శ్యామ—సురేష్! నిన్ను నేను తుమింతుటయో! ఎంతమాట? అం
దర్శి ఆభగవంతుడే తుమిన్నాడు.

సురే—అహా! నా వైశాచికకృత్యముల తలచుకొంటే, నాబళ్ళు కంపమెత్తుతూంది. చిన్ననాడు చేరిదీసిన మాధవరావునుచంపేను. ప్రేమైకజీవులు ఇందిరా ప్రభాకరులను వేరుచేసాను. అహా!

వీర—బాబయ్యా! మీరింతచేయడానికి కారణంయేమిటిబాబయ్యా!

సురే—వీరన్నా! దీనికంతకూ దుష్టసహవాసమే కారణం.

గోపీ—నిజం. ఆశేఖరంగాడికి స్నేహంచేసిందీయిందట.

సురే—నిజమే. ఆతనితో స్నేహంచేసి, అన్నిదురలవాట్లకలోనై, చదువుకని మాధవరావుగారిచ్చేది త్రాంగికి కర్చుపెట్టూ, చదువుమానేసి, త్రాగుబోతునై, సహోద్యోగివంటి యిందిర కై తంటాలుపడి, తిరస్కరింపబడి, ఆకోపముతో తండ్రివంటి మాధవరావునిజంపి, యిందిర సహహరించుకొనివచ్చి, ఆకుటుంబాన్నంతటిని, సర్వనాశనంచేసాను. కూకటివేళ్ళతో దోచుకొని దుర్గాంబననాథురాలిగాచేసి ఆమెను ప్రభాకరంనుండి వేరుచేసాను. వెంటనే దానికి ప్రతిఫలం అనుభవించేను.

శ్యామ—సురేష్! ఆశేఖరం స్నేహంవొద్దని నేనెన్నిసార్లు చెప్పినా ఏన్నావా? చివర కలని గుణం కనబడిందా?

వీర—బాబూ! నానిదంతా గయించే, మిమ్మల్ని ఆచంద్రశేఖరం గాడే పాడుచేసాడని అంతా ఆడిమీద రిపోర్టుచేసాను. అందులో మిమ్మల్ని కలపలేదు.

సురే—నిజమే. నీవావిషయంలో నాకుచాలామహోపకారంచేసావు.

వీర—అడటుంచి బాబూ! మీకాశేఖరంగాడిస్నేహంఎలాదొరికింది బాబూ!

సురే—చంద్రశేఖరంది పల్లెటూరు. ఆతని తల్లిదండ్రులు శేఖరాన్ని పట్నవాసం చదువుకని పంపించేరు. అతనిక్కడ దుష్టస్నేహితులలోతిర్లి, అన్నిటిలోనూ ఆరితేరి, తల్లిదండ్రులు చదువుకని పంపించేది చాటికి ఖర్చుపెడుతూ చదువుకు స్వస్తిచెప్పేడు. అతడు నాకు School లో పరిచితుడైనాడు. అదిమొదలు

నన్ను కూడా భ్రష్టునిగాచేసి చివరకు మిత్రద్రోహానికే పూను
కొన్నాడు.

గోపీ—హౌద్యాముండాకొడుకు ఎంతాపనిచేశాడు. ఇలాంటివెధవలికి
చదువుకి పాడుచేసేదానికి వడ్డీల్కు ఇస్తే మంచిది.

వీర—నిజం బాబు. నిజం చదువులని సెప్పి ఇప్పట్లోళ్ళందరూ ఇలా
గే చేస్తున్నారు. యీళ్ళు పెద్దచదువులు చదివిన యేడద్యో
గంలేక, చక్కగా క్రాపింగుదువ్వీ, గూడకట్టుకొని, సిగరెట్టా,
లేకపోతే బీడీయో అదీ లేకపోతే చుట్టో.

గోపీ—అదీ లేకపోతే Sacondhand చుట్టపీక.

వీర—ఏదీ లేకపోతే అంతేనండి. ఏదోకాలుస్తూ ఎవడికొంప మావు
దామాలని ఆలోచిస్తుంటారు. ఇంటికాడమ్మా బాబూ పడే
పాట్లీళ్ళకేమిటి తెలుస్తాయి.

శ్యామ—కాని వీరన్నా! నీదయవలననే సురేష్ యీనాటికైనా
బాగుపడ్డాడు.

వీర—నాదయేంటమ్మా! ఆభగవంతుడి దయ.

సురే—వీరన్నా! నీవెవరో నాకర్థంకాకుండాఉంది. మేము మాధవ
రావుగారింట్లో కన్నం వేసిన మరునాడే మావద్ద ప్రవేశించి,
అతినమ్మకంగా ప్రవర్తించి, ఇందిరను తప్పించడానికి శేఖరా
న్ని పట్టించడానికి సిద్ధపడ్డావు. అసలు నీసంగతేమిటి?

వీర—బాబయ్యా! నాసంగతికేటుంది. దిక్కులేనోడిని. ఇంకా నా
సంగతి మీకు ముందు తెలుస్తుంది. ఆశేఖరంగాడన్నట్టుకొంటే
నేగాని, నాసంగతి తేలు.

శ్యామ—ఇంతకూ శేఖరం యెక్కడున్నాడో?

సురే—శ్యామలూ! ఇంకా మిత్రద్రోహిసంగతెత్తవద్దు. వీరన్నా! నీ
మాటల్నిపట్టిచూస్తే ఇందిరను ప్రభాకరం తీసుకుపోయింటా
డని తెలుస్తూంది. ఆవిధముగా వారిని కలిపి కొంత యుపకార

ముచేశేవు. కాని అకుటుంబా వ్యవహారాన్ని నలిపేదటయ్యి నాకు
మనశ్శాంతి లేదు, ఎలాగ?

వీర—బాబూ! ఇప్పుడేటి సేద్యం?

సురే—అదే నిన్ను చెప్పమంటూంటు.

శ్యామ—వారిని వెదకిస్తే సరి.

వీర—ఎక్కడున్నారని చెబుకుతాము?

సురే—నాకొక మంచి idea తట్టాంది. మన మీసాఫ్టువోర్స్ యిలాగ
ఊరికే కూర్చోడంతన్న జగ్గటగా మున్న ముందుకు సాగరము
చేరి, ఏదో వ్యాపారం పెట్టుకొని అక్కడ ఉంటూ, అక్కడ
నుండి పెద్ద పెద్ద Towns కినుకువ్యవహారంవించి బిజినెస్ వచ్చును.
Madras నుంచి business done ను ఉంటుంది.

శ్యామ—అవును, యీ అభిప్రాయం బాగుంది.

వీర—(లోన) త్రోవలోనికి వస్తున్నాడు. (పైకి) అంతే బాబూ సే.

సురే—శేర్ గారూ! మీరేమంటారు.

గోపీ—ఏమంటామో, నూకు సులూం సద్దు చేదు అంటాము.

సురే—ఎందుచేత?

గోపీ—యిక్క వడ్డివ్యాపారం వాడుల్లావి, సెక్స్ కోలోపోయీ సెక్స్
ఏపారం చేస్తానంటావు వాడు. యిక్కే ఉంటాడు.

సురే—శేర్ గారూ! నామూట వినండి. యీ వడ్డివ్యాపారముచాలా
అన్యాయమైనది. మా నెయ్యిండి. మీకింతకన్న ఎక్కువలాభం
నేనితర వ్యాపారములో చూపిస్తాగా!

శ్యామ—నాన్నగారూ! నిజమేనండి. సురేను చెప్పినట్లు చేయండి.

వీర—బాబూ! అలాచేయండి. చాలామంచిది.

సురే—ఇంతమంది చెబుతున్నా మీరు పెడచెవిని పెట్టడం భావ్యం
కాదు.

గోపీ—(ఆలోచించి) యింతామంది చెప్తున్నారు. మంచిదీ, సరే.
అలాగే చేయండి.

సురే—అయితే యీ పేరే మద్రాసు ప్రయాణం.

గోపీ—అచ్చా! లేవాడి. సురేష్ యిబ్బనా! శ్యామలా! యిడరావురే.
(అని యిరువురను ఎదురుగా నిలుచుండబెట్టి) అబ్బాయి!

వీర—కాదుబాబూ, అల్లుడు.

గోపీ.—ఆ. అదే, బిల్లువాడ్ నిన్ను నూ బేతీ మనసారా ప్రేమచేసి
యింతకప్పుడడి బారీలోకి తీర్చి వచ్చింది. నాకూ యింతా
ఎవరూలేరు. యీ ఉన్నవైనా అంతా నీదే. మీరు సుఖంగా
ఉండి యీ డబ్బుతో బాగ్రతిగా నీకూ యిష్టం వచ్చినా
వ్యాపారం చేసుకో. యిక నాకూ దేన్ని సంబంధంలేదు.
పెద్దాకాలం అయింది. సుఖంగా కాలం గడపడాన్ని నిశ్చయం
చేసుకొన్నాం. మీకోర్కె ప్రకారం, ఆ-ఉండు-అమ్మాయి!
నీకు సురేష్ అంటే యిష్టమేకదా?

శ్యామ—ఆ. యిష్టమే.

గోపీ—సురేష్! నీకు మన్ని బేతీని పెళ్ళిచేసుకోనడం యిష్టమేనా?

శ్యామ—నాకు చాలా చాలా యిష్టం.

గోపీ—(సంతోషముతో) అచ్చా! అచ్చా! మీకు మీకూ యిష్టం
అయితే మాకూ యేమిటికిష్టం. మీయిద్దరినీ మొగుడు పెళ్ళాం
చేస్తున్నాం. (అని చేతులు కలుపును)

వీర—నూ మంచిపనిచేసారుబాబూ!

గోపీ—వీరన్నా! రా! మనం ప్రయాణానికి అన్నీ సిద్ధం చేద్దాం.

వీర—పదండి నూ రాజా! పానకంబోళ్ళు డకలాగ మనమెందు కిక్కడ,
(గోపీచంద్, వీరన్న, నిమ్మమింతురు)

సురే—(శ్యామలను చేరదీసి) శ్యామలా! నీ ప్రేమను గుర్తించుకో
లేక యిన్నాళ్ళు అంధుడనై మసలేను. నేటికి నీవు ప్రణయ

సామ్రాజ్యంలో విజయపతాకం నా పేరు. అజ్ఞానతిమిరమును బాపిన అమరజ్యోతివి.

శ్యామ—నురేష్ ! నేటికి నాకోరిక ఫలించింది. కటిక చీకటిలో చంద్రోదయమైంది. నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది.

నురే—నిజమే. యీ వేళ మనకు శుభదినం. ఆత్మీయతానందదాయకమైనది. ఏదీ ఒక్క ముద్దు.

(తెరపడును);

రెండవరంకము

ప్రవేశం : రాజబాట

ప్రవేశం : యిందిరా ప్రభాకరులు, భీష్మక వేషముతో పాడుచూ

ప్రభా—(ఆగి) మహాశయులారా! యుద్బాధచే తిప్పించుచున్న యీ దీనుల మొరలకింపరా? అయ్యయో! నాల్గుదిసములనుండి పట్టెడన్నమైన లేదే! కనికరించరా! (మరల పాడుచూ నిష్క్రమించును)

(తెర యెత్తగా మరియొక వీధి కనబడును. మరల యిందిరా

ప్రభాకరులు ప్రవేశింతురు)

ప్రభా—(కొంతదూరము నడచి) అక్కటా! ఎంత దూరము నడచినను పిడికెడు కబళమైన లభించుటలేదే? ఛీ! పాడుబ్రతుకు ఎంత నిరర్థకమైనది. సిగ్గువిడచి చేయిజూచిననూ ఆదరించువారు లేరయ్యెగదా!

ఇంది—బావా! విచారించకు. ముందుకునడు, ఆవీధికూడ చూతిము.

(మఱల పాడుచూ కొంచెము ముందుకు నడచుచున్నారు. అంత శేఖరం, మారు వేషముతో ప్రవేశించి, కొంతదూరము నడచి, చటుక్కున ఆగి, ఇందిరను జూచి, నిదానించి)

శేఖ—అరే! ఇందిరా ప్రభాకరులవలె నున్నారే! (నిదానించి) ఆ, వారే. సరే. యిదే సమయము నేను చంద్రశేఖరం నని వీరికి తెలియదు. వీరి కిష్టము మంచి టోకరా యీ యాలి. యిందిరను చేరదీయాలి. (సమీపించును)

ప్రభా—(చమస్కరించి) మహాశయా! యీదీనుల కనికరింపుము.

శేఖ—(కనికరము నటించుచు) యిదిగో! తీసుకో. (అని రు లు నోటిచ్చును)

ప్రభా—మహాత్మా! లాను శ్రీమంతులయ్య నితటి ఉదారస్వభావు. లగుట నాయశ్చప్తము. నావంటి నిరుపేదవానికి మీరొసర్చిన సహాయమునకు భగవంతుడు మెచ్చుగాక!

శేఖ—(మీసము మవ్వుచూ, యిందిరవంక జూచుచు) మిమ్ములను చూడగనే నాకు జాలికల్గుచున్నది. గొప్పయింటి బిడ్డలవలె గన్నడుచున్నారు. మీ చరిత్ర నే విసవచ్చునా?

ప్రభా—మహాత్మా! లామనుకొనినట్లు మేము శ్రీమంతులబిడ్డలమే. కాలకర్మవశమున నిట్టెతిమి. మాచరిత్ర వినినవారికి కూడా పాపము సంభవించును.

శేఖ—నీవు చదువుకొనినవానివలె నున్నావే.

ప్రభా—ఆ! అన్నియు వెలిగించిన ముఖమే యిది.

శేఖ—అయ్యో! పాపం యీ పిల్లనీభార్య అనుకొందును.

ప్రభా—చిత్తము.

శేఖ—పేరు తెలిసికొనవచ్చునా!

ప్రభా—ఇందిర.

శేఖ—(తనలో) అనుమానము తీరిపోయింది. యింక నాటకమున కుపోద్ఘాతము ప్రారంభించాలి. (వైకి) వెరివాడా! ఎంతపని చేస్తున్నావోయి! నీవు కష్టపడుచున్నదేగాక, కుసుమకోమలి యగు ఈకాంతను గూడ నిష్కారణముగా కష్టములపాలు

చేయుచున్నావే, చూడు ఆమె పాదములెట్లు బొబ్బలెక్కి
మోమెట్లు కందిపోయినదో అయ్యయ్యా!

ప్రభా—మహాశయా! ఏమిచేయుదుము? యిది నుదుటివ్రాత, దాని
నుల్లంఘింప మాతరమా?

శేఖ—మిమ్మల్నిచూస్తే నాకడుచు తరుక్కుపోవుచున్నది. మీరు
సుఖపడటానికి నేనొక యుపాయం చెబుతాను వింటానూ?

ప్రభా—తప్పక.

శేఖ—నేనెవరినో తెలియకపోవచ్చు.

ప్రభా—తెలిసికొన అవసరమువచ్చినచో, వీలగుచో తెలియచేయుడు.

శేఖ—నాపేరు జగద్విదితము. ఆసేతుహిమాచలపర్యంతము అంటే
from North Pole to south Pole. నన్నెరుగుదురు, ప్రతీ
కాఫీ హోటల్లోను, ప్రతీ కిల్లీషాపుగాను, ప్రతీబోగండా
నిట్లా, ప్రతీఖాందీకొట్టువద్దా, ప్రతిశ్రాకెటు కంపెనీదగ్గర,
వేయేల, పిపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతము నాఫోటోలున్నాయి.
నేను బయల్దేరానంటే వెనకాల అనేక వేలమంది పడ్డారు
నన్ను చూడటానికి. సంసారందగ్గరనుంచి సానివారకూ నన్నే
కోరుతూ ఉంటారు.

ప్రభా—అహా! ఆలాగా! తమ నామధేయము.

శేఖ—మిస్టర్ 'చంద్రం'.

ప్రభా—క్రొత్తపేరులాగుండే?

శేఖ—అబ్బబ్బే! నన్నా బాలగోపాలం యెఱుగుదురు. నేనీమధ్యనే
'యెడారి పోరంబోకులు', 'లోలకులపిల్ల' మొదలైన ఫిల్ములు
పై రెక్టరుచేసాను. నాపేరు పేపర్లలోకూడ పడింది.

ప్రభా—ఇంతకూ మీరు ఫిల్ములైరక్టరా?

శేఖ—మరే! నాచేతిలో తయారయినయే Star అయినా నరే
చెడిపోయిందనిపించండి. రాళ్ళనైనా stars గా తయారు

చేస్తాను. నేనందరిదైరక్షర వంటివాడనుకాను. ప్రాజ్యూనర్లని
దగాచేయడం female పాత్రధారిణిలను పాడుచేయడం,
మొదలైన దొంగవేషాలేవీ నాదగ్గరలేవు. గోచీపెట్టుకోవడ
మైన చేతగాని పాకీవాడిని దొస్మరివాడిని, త్రాగుబోతుని
యాక్షర గాపెట్టి ఫిల్ముతీసేవాడిని కాను.

ప్రభా—ఇంతకూ తమరు శలవిచ్చేదేమిటి?

శేఖ—ఈలమ్మాయి అందానికి మన ప్రస్తుత ఆంధ్రతారలెవ్వరు సరి
పొదు. పాటకా తమిళ తారలను, ఆంధ్ర తారలను గూడా
సాడ్డెటుతుంది. ఇటునంటి రత్నాన్నిలా దాచిఉంచడంకంటే,
నలుగురిలో పెడితే మంచిదని రాణిశా.

ప్రభా—మహాశయా! మాకీ సినిమా ప్రపంచములో ఉండడం ఇష్టం
లేదు. క్షమించండి.

శేఖ—ఓయి! వెర్రివాడా! ఆలోచించుకోకుండా మాట్లాడుచున్నావు.
యీమెను తయారుచేసి, ప్రస్తుతం పేరులో ఉన్న actress
నంగరినీ down చేసేద్దాము. ఇదిగో! మీకు కావలసినంత
డబ్బిస్తాను. త్వరలో నేను “మోసం” అనే ఫిల్ము తీయబో
తున్నాను. అందులో యీమెను heroine గా వేయిస్తాను.

ప్రభా—అయ్యా! మీఫిల్ము పేరు వినడంతోనే మీప్రజ్ఞ తెలుస్తూంది
మమ్మల్ని అగౌరవప్రపంచములో దింపకండి.

శేఖ—ఎంత మాటన్నావు? అగౌరవమా? సినిమాలో చేరినంతమా
త్రాస అగౌరవమా? ఎంతమందిగౌరవనీయులు, విద్యాధికులు
సినిమాతారలుగా లేరూ?

ప్రభా—అయ్యా! ఫిల్ము దైరక్షరగదరూ మాట్లాడే తీరేఇది. తాడి
చెట్టుమొదల్లో గూచోపెడతామని అరచేత స్వర్గముచూపిస్తా
మని అంటారు.

శేఖ—ఇంకా ఆమాటలే మాట్లాడేవు. నేనందరిదైరక్షర వంటివాడను
కాను. కొన్నాళ్ళు నాతో ఉంటే నా సంగతి మీకే
తెలుస్తుంది.

ఇంది—బావా! పోనీ యీ సంగతి కూడా దోమిటో చూద్దాం, మనసు నచ్చుతే ఉండొచ్చును, లేకపోతే నూనెయ్యొచ్చును.

శేఖ—(తనలో) సిట్టవలలో పడుకుంది. (పైకి) నిజమే, మీ కేలోటూ చేయను, ఆమెను రు 5000 లకు Book చేస్తున్నాను. రేపే advance యిచ్చి agreement వ్రాయించుకుంటాను. యీ దెబ్బతో డైరక్టరు 'చంద్రం' పేరు, మీ పేర్లు కూడ బయలు పడాలి. ఆ, నీకు కవిత్యమేమైనా వచ్చునా?

ప్రభా—ఏదో! పిచ్చివాగుడు వాగుతాను, స్కూలులో నేర్చిన ఛందస్సే, నేను వేరేగా దీసికోసం ప్రయత్నించలేదు. ఏమీ తోచనప్పుడేదో వ్రాసుకుంటూ, పెద్దలచేత అవి దిద్దించు కొంటూంటాను. నేను పెద్దగానినీ గాను.

శేఖ—చాలోయి, ఆకవిత్వం చాలు. మన సినిమాగంగానికి, ఆ! ఇక నేమి! అయితే దానికో వేయి రూపాయ లిస్తాను. వాళ్ళు ద్వయినా లేనివాళ్ళు, డరూ యాక్టర్లయి పేరులోకి వస్తుంటే ఇన్ని ఉన్న మీరు వీళ్ళందరినీ కాలడన్నడం అబ్బురమా? ఊ, నడుమరి స్టూడియోకి.

ప్రభా—ఇందిరా! నీయభిప్రాయమేమి?

ఇంది—బావా! మన ప్రస్తుతావస్థ కలా చేయడం సమంజసమని తోస్తుంది. మన కేమైనా వ్యతిరేక మొచ్చిందంటే వెంటనే నూనెయ్యొచ్చు.

ప్రభా—సరే, అయ్యా! అలాగే కానివ్వండి.

శేఖ—ఇప్పటికి నీబుద్ధి తిరిగింది. ఇంక చూచువుగాని, 'చంద్రం' గారి డైరక్టును. అదిగో ఆకనబడుచున్నదే మా స్టూడియో, అద్దాన్నం స్టూడియో. ఇదిగో ఇది దారి రిండి. నా వెంట (నడచుచు తనలో) అదృష్టజాతకుడను, అంతా unexpected సమావేశం. (ముందు డైరక్టరు నడచుచుండగా, వెనుక ఇందిరా ప్రభాకరులు నడచుచుందురు.)

ప్రభా—(నడుచుచూ) పరమేశ్వరా ! యీవిచిత్రసంఘటన మేల
కల్పించితివో, పాలముంచిననూ నీటముంచిననూ నీవే శరణం
(అందరు నిష్క్రమింతురు)
(తెర పడును)

మూడవ రంగము

ప్రదేశము : గృహము

ప్రవేశము : గోపీచంద్, వీరన్న.

గోపీ—అరే ! వీరన్నా ! మన్ని యిచాళ కాలక్షేపం ఎట్లాగవోయి?

వీర—బాబయ్యా ! కాలక్షేపం అవాలీఅంటే, సైదువో పిల్లనెట్టుకొని
నల్లగుఱ్ఱం వాకళ్ళు, తెల్లగుఱ్ఱం వాకళ్ళు ఎక్కి బీదికి పై
రెళ్ళాలి.

గోపీ—యిప్పు పిల్ల ఎక్కవస్తుందివోయి !

వీర—అదే ! మారాజా ! వచ్చినగొప్పచిక్కు. గెహచారం.

గోపీ—పోనీ, కంవెనీకి తీసుకొనివెళ్తే.

వీర—ఆరినాసామిరంగో ! వాళ్ళనిపోషించండి బాబయ్యా !

గోపీ—అయితే ఏమీచేద్దాంవోయి.

వీర—మారాజా ! మాపేటలో సందాలకూకుంటు రకరకాల పిల్ల
లొస్తాడు. గడ్డెట్టుకొని వాళ్ళనిచూస్తే నాచిళ్ళు గుమ్మాయి
పోతాది. మారాజా !

గోపీ—తూ. గడ్డిమోసుకొనేవాల్సి అందు హెక్టాడంటుంది.

వీర—మారాజా ! అలాఅనకండి. మళ్ళీ పెళ్ళిచీర కట్టించి, కొప్పిలో
మల్లిమొగ్గులుముడిచి, అందెలు కడియాలు తగిలించి, దాన్న
ప్పడు చూడుసామీ. అపసరసే.

గోపీ—అరే, అపసరసాగాదు పప్పుసారో అదికాదూ మంచిచీర
కట్టుని, షోకూచేనీ, తలుక్, తలుక్, లోలకులు తగిలించి,

టవ్ టవ్ మని నడుస్తుంటే దాన్ని మజాసె రూట్టాలి. గడ్డిగంపల వాళ్ళకి అందం ఎక్కవోయి. నేస్తే భోగందానికి మజా సె రూట్టాలి.

వీర—సామీ ! ఆళ్ళకున్న కండ యీ భోగం రూట్టకుంటుందా? బద్ద సిగచుట్టేసి. పువ్వులెట్టుకోగానేసరా ! అప్పుడం ముక్కలా గుంటారు.

గోపీ—సరేగాని వీరన్నా ! నీకు పెళ్ళాం ఉందివోయి ?

వీర—ఉంది ఆళ్ళపుట్టింటికాడ.

గోపీ—మరి తీస్కురావేమి ?

వీర—సామీ పెళ్ళిచేసుకోండే ?

గోపీ—పెళ్ళిచేస్కోండే పెళ్లాం ఎలాగ అయింది.

వీర—సవ్ చేసాను మారాజా.

గోపీ—నవ్ అంటే.

వీర—పేమ.

గోపీ—అచ్చా ! అచ్చా ! ప్రేమ.

వీర—అడే. అదే. యింకొన్నాళ్ళలో కలుసుకొంటూ మా నెవుని మారాజా !

గోపీ—ఇప్పు నీవు నేను ఒకటిలాగ ఉన్నాం.

వీర—మరే సామీ.

గోపీ—అయితేనదు. యిద్దరంనల్లగుట్ట తెల్లగుట్టం ఎక్కినైరువెళ్లాం.

వీర—అమ్మా ! మనిద్దరం సైరెల్లే ఫలంలేదు. అక్కడిక్కణ్ణే నైరుకి ఆడాళ్ళు మొగాళ్ళు ఉండాలి.

గోపీ—పోనీ మనం మొగాళ్ళునైరువెళ్లాం.

వీర—సరే లెండి.

గోపీ—అయితే నల్లగుట్టం, తెల్లగుట్టం యెక్క దొరుకుతాయివోయి

వీర—యీ పేట చివరోన్న పెద్దమాపుంది.

గోపీ—మాపూ ఉంది ఒక్క గుట్టం యెంతఉంటుంది ?

వీర—మజానుబట్టి అణ్ణారికం కూడా ఉంది.

గోపీ—అరే అణ్ణాకి గుట్టం వొస్తాది. అయితే మాకు రెండు గుట్టలు తీస్కురా. మనం యిద్దరం సైరువెడదాం. వాటికి దొడ్లో పాక పోయిద్దాం.

వీర—వాటికి వేరే పాక అక్కర్లేదు బాబూ. మీ పొట్టలో ఉంటాయివి.

గోపీ—అరే గుట్టలు పొట్టలో ఉంటాయి. తమాసా నేస్తున్నావు వోయి.

వీర—(నవ్వుచు) సామీ తుమించాలి నల్లగుట్టం అంటే సారా. తెల్లగుట్టం అంటే కల్లు.

గోపీ—అరే. ఎంత తమాషా చేసావువోయి కల్లుసారా తాగి సైరు వెళ్ళాలి?

వీర—బాబూ తుమించాలి వేళాకోళం చేసాను.

గోపీ—తుమించేము, సైరూబద్దు, ఏమీబద్దు, మంచిపాటపాడువోయి.

వీర—నాకేమీ పాటలు రానుండి.

గోపీ—సిసీమా పాటలు పాడువోయి.

వీర—నాకేమీ రావండి.

గోపీ—అరే నువ్వు యెట్లు సిసీమాకి యెళ్ళలేదురా?

వీర—ఆ. యెళ్ళేనండోయి. ఒక్కసిసీమాకి.

గోపీ—యింకాఏమీ అందులో పాటపాడువోయి.

వీర—ఒక్కటే పాటొచ్చునండి.

గోపీ—ఆ. పాడు మరీ.

వీర—యినండి. (గొంతుక నవ్వించుకొని) ధిక్కారమును సైతునా! ధిక్కారమును సైతునా!

(అని పాడుచూ గోపీచంద్ పైకిపోవును. గోపీచంద్ గంతులు వేయును)

వీర—(పాట ఆవి) ఏమండీ! పాడమన్నాడుకదూ!

గోపీ—అదేమిపాటవోయిధబేయి. ధబేయిమనివంది. ప్రాణంతీసేవు.

వీర—యిది కంసులోరి పాటండి.

గోపీ—అరే అదీవాడ్లు యింకొకటి పాడువోయి.

వీర—(ఆలాపన చేయును)

గోపీ—(సంతోషముతో) అద్దదీ. అద్దదీ. అబ్బ! అరే! వీరన్నా
యీ పాటలో శృంగారం, గింగారం, చమక్ అంతా ఉండాలి.
బహుత్ కుషీగా ఉండాలి. ఆ పాడు రా

వీర—అయితే వినండి. (వీరన్న పాడుచుండును. గోపీ చంద్ గంతు
లిడుచుండును)

(సురేష్, శ్యామల ప్రవేశింతురు)

గోపీ—(చటాలున జూచి, వీరన్న నోరునొక్కి, సంతోషము నభిన
యించుచు) ఆవ్ బేతీ. ఆవ్.

శ్యామ—వాన్న గారీవేళ అజనేయనతారం దాల్చివెళ్లున్నారే!

సురే—అంతా సరిపోయింది గాని తోకనూత్రం తిక్కువైంది.

గోపీ—మస్కీ తోక గీక అంటావు. పాటవింటూంటు.

సురే—ఆ పేసేరే. కానివ్వండి.

గోపీ—అయిపోయింది పాట.

వీర—బాబూ మాబాగా డ్యాన్సు చేసేరగడి.

గోపీ—ఉస్ ఊరుకోరా. (శ్యామలను చూచి) బేతీ! యెక్కడికీ
ప్రయాణం.

సురే—సిసీమా కెడనామని.

గోపీ—వీరన్నా! మనం యెక్కడ్కి వెళ్తున్నామోయి.

వీర—గుడ్డాలమీద బీచికెడదాము.

గోపీ—అదుగో మళ్ళీగుడ్డం అంటావు.

వీర—లేదండి. (నోరు నొక్కుకొనుచు)

శ్యామ—ముందు బీచికెళ్ళి అక్కడనుంచి అలాసినిమా కెడతామండి.

గోపీ—అచ్చా! బేతీ! అచ్చా! నడు. నేను మీతో వస్తాను నడు.

సురే—అచ్చా! మహారాజ్ దయచేయండి.

శ్యామ—రండి టైమెపోతూంది. (అందరూబయలుదేరుదురు)

వీర—బాబయ్యా! నానలాగ ఫిలుమునంపెనీల కేసెల్లొత్తాను.

గోపీ—అరె అక్కడికి ఎందుకులే, మజా ఉందా అక్క.

వీర—అదికాదుసామీ. అక్కడ ఎవరో 'చంద్రం' గారంట డిరకటే
రంట ఆయనో మొగోడిని, అడదాన్ని సినేమాలో యేపంకి
తీచుకొచ్చాడంట. ఆపిల్ల చానా బాగుంటుందంట ఆమొగాడు
బి. యే, ఫ్యాషన్ యేపనీలేక సినీమాల్లో యేపంయేస్తున్నా
డుట. యీసంగతంతా కాఫీహాటల్ దగ్గర వోరో చెప్పుకుం
టుంటే విన్నాను. వాళ్ళమాటల్ని బట్టి చూస్తే మన యింది
రమ్మ. ప్రభాకరం బాబేమో అని అనుమానంగా ఉంది,
అంచేత చూచొద్దామని.

సురే—వీరన్నా! అలాగైతే నీవు తప్పుకుండా వెళ్ళి సంగతి తెలుసు
కొనిరా!

శ్యామ—వీరన్నా! తప్పుకుండా అలాగచెయ్యి.

వీర—చిత్తం. బాబు చిత్తం.

గోపీ—నడు బేతీ, సికార్ వెల్దాం. మేము యిలాగవెల్తాం. నువ్వలాగ
వెళ్లారా, వీరన్నా! గుఱ్ఱమాత్రం ఎక్కకు. ఎక్కితే యొక్క
డుంటావో తెల్సా, సైడుకాలువాలో.

వీర—మంచిది, బాబు మంచిది.

(వీరన్న ఒక ప్రక్కకు, చంద్, సురేష్, శ్యామల యింకొక
ప్రక్కకు నిష్క్రమింతురు) (తెర పడును)

మే న రి క ం

పం చ మాం క ము

మొదటి రంగము

ప్రదేశం : వసారా చావడి

ప్రవేశం : ప్రభాకరం

ప్రభా—(పిచార పదనముతో) ఆహా! చివరికు నాగతి యెట్లయి ను? విద్యాపంగతుడనయ్యు చితగఃనివాసవలె, యీసినిమా రంగంలో డెన్నొళ్ళు కాలక్షేపం చేయును. (ఆగి) అతడిదిగో అదిగో అనుచున్నాడు, స్టూడియోలేదు. యాక్టర్లు లేరు. అంతా అబద్ధమే. వైఖరిసిబ్బట్టచూస్తే యిందేదో మోసము న్నట్లు కనబడుచున్నది. advance కూడ యాయలేదు. ఆహా! శనిదేవత తాండవించుచున్నది. శిరమపై యింక నాకు సుఖ దినములు రావు. (యిండుక నడచి) ప్రేమనూ! శ్రమపడి చది విన చదువు వ్యర్థమేనా? యిందులకేమో యీవిశ్వవిద్యాలయ ములు నావంటి యువాకు లెంతమం దయాకలిచేవతికుబలియగు చున్నారోగదా! అక్కటా! నిద్రాహారములుమాని ఉన్న యావదాస్థి వెచ్చించి, ఋణములపాలై సకలశాధలు పొంది, సంపాదించిన యీ 'డిగ్రీ' ల ప్రయోజనమేమి? (యిండుక యోజించి) ఆహా! నాకేదిలేకున్నను విద్యాధనమున్నది కదా యని కొంత సంతసించితిని. అదికూడా నిరుపయోగమైనది. నామూలమునన కదా, నుకునూరి నొయిందిర పరువు వదలుకొని, యీసినిమారంగంలోనికి దిగి ప్రతీవానితోను

యాత్తుచేయవలసివస్తూంది. యిన్నికష్టములను బడుచు, నన్ను నమ్ముకొన్నవారిని కూడ కష్టపెట్టుచు, హీనదశ ననుభవించుచు, అనామకుడనై, నేనేల సజీవుడనై యుండవలెను. విద్యావంతుడనయ్యు నిష్ప్రయోజకుడనైన నేజీవించుటవల్ల భూదేవికి భారమే కాని వేరొండులేదు. నాజీవితము నీనిరుద్యోగ పిశాచమునకు బలియిచ్చుటయే యుత్తమా. కొంతభూభారమైన తగును తన తగువున యిట్టినిష్ప్రయోజకులు పుట్టిరని నాభారతిననని కంటివెంట రక్తబిందువులెల్ల రాల్చుచున్నదో! అమ్మా! నిజమే నానంటి పుత్రులు గీడనిత్రగర్భమున జనించి నీకు కళంక కూచాడెంచుచున్నారు. నీనేనాడును యిట్టిశుంతల కనియెడుంగవు. తల్లీ మహాయోధును యోధులను, పండితులను, మాతృభక్త పరాయణులను గనినట్టి పావనమాతవు. యీనాడిట్టి ద్రెవ్వలను కంటివి. తల్లీ! మామూలముననేగదా విద్యాధికులయ్యు భారతదేశములో తిండిలేక మాడుచున్నారను కళంకము పూతచరిత్రవగు నీచరిత్రలో దాపురించినది. తల్లీ! విచారించుకు, బ్రతికియుండియు నీదుఃఖమును బాపలేని నీపుత్రులను మరచిపోమ్ము. తల్లీ జోహారు, యిదేనాకడసారి వండనములు, శలవు, నాప్రాణము లీలనంత వాయువులో లీనము చేసికొందును, (పోబోవుచు తటాలున ఆగి) ఆ! నాయుందిర=నాఅర్థాంగి-యిందిర గతియేమి? ఆమె ననాధనుచేసి విడచిపోవుటయేనా? ఆమె కిచ్చట దిక్కెవ్వరు? నేనే తన సర్వస్వమన వమ్మియున్న ఆమె తన్ను బాసిపోయితి నని విలపించునోగదా! పరమేశ్వరా! ఎంతక్లిష్టపరిస్థితి దాపురింపజేసిగావయ్యా. (మరల యోచించి) నేనుండిమాత్రమామె నేమి నుఖపెట్టితిని. నావలన ఆమెకు కష్టమేగాని నుఖము

లేదు. నేను లేనిచో తనతల్లిని గలసికొని, హాయిగా సుఖించ గలదు, అవును నాజనని దుఃఖముకు నీ నుపశమించ గలదు. సర్వవిధముల నేను ప్రాణపక్షిత్వాగము చేయుటయే యుక్త మని తోచుచున్నది. అవును. అదేనమంజనము. (ఉచుచు) యిందిరా! నీకు నాకును నేటితో ఋణము తీరినది. (అని యోచించి పేబిలువద్దకుపోయి రెండు త్తరములు వ్రాసినటుల నటించి) పరమేశ్వరా! మిరియొక జన్మనైన నను నాయుందిరనే భార్యగా చేకూర్చునుయ్యా! యీటిని నీలో నై క్యముచేసు కొని భూభారము తగ్గించువయ్యా! యిందిరా! యిందిరా! (అనుచు విడువలేక, విడువలేక యిల్లు నిడుచిపోవును.)
(తెర పడును)

రెండువరంగము.

ప్రదేశం : యిల్లు.

ప్రదేశం : చంద్రశేఖరం.

శేఖ—(నవ్వుచు. మీసము దువ్వుచు) ఫిట్టడైరక్షరు. శేఖరం! నీ పెంతికికైనా తగుదువోయి. అదృష్టజాతికుడవనిన నీవేకదా! పోలీసు బారినుండి యుపాయముగా తప్పించుకొని, యీ మద్రాసునగరముచేరి, వేషభాషల నన్నిటిని పూర్తిగామార్చి వేసియున్న నిన్ను బట్టుట ఆదేవుని యుబ్బకైనాతరమా? ఆహా! యింకంతయు ఆనందమే. చేబారిన యిందిరకూడ లభించినది. (అని కొంతదూరము నడచి, క్రిందకాళ్ళకు ఏడో తగులుట చూచి) ఇది యేమి? (అని క్రిందనున్న రెండు త్తరములు తిసి మొదటి ఉత్తరము యిల్లు చదువును.)

మ హా శ యా!

ఆ కలిబాధచే తపించుచుండ నన్నాదరించి యింతవఱకూ పోషించిన మీకెంతయు కృతజ్ఞుడను. నేనింక జీవింపదలంచలేదు.

అందులకే యీ యిల్లు విడిచి పోవుచున్నాను. తా మన్యథా తలంచ వలదు. నాభివీరను మీ కప్పగించు చున్నాను. అతని పుట్టింటికి పంపివేయుడు. తమకీశ్రమ యిచ్చినందులకు తమింప వేడుచున్నాను. నాకొఱకై ప్రయత్నింపవలను, శలవు.

భగవంతుడు తమ యుదార స్వభావమునకు మెచ్చుగాక!
'ప్రభాకరం'

శేఖ—(నవ్వి) పీడ నడలినది. ఇందేమున్నదో, (అని రెండవ యుత్తరము నిల్లు చదువును.)

ప్రియా! యిందిరా!

మన యిరువురకు ఋణానుబంధము నేటితో తీరిపోయినది. నేను జీవించియున్నకొలది మరింత కష్టము లధికమగుచున్నవి. కాన నేను చనిపోయినచో నీవు నీతల్లిని గలసి సుఖంతు వను నహ్మకముతో యీ యిల్లు విడిచిపోవుచున్నాను.

నాకొఱకై విచారించవలదు. నేనింక జీవించదలచుకొనలేదు. నాకొఱకు నీవేమి ప్రయత్నములుచేసినా అవివ్యర్థమని గ్రహించుకో. నిన్నింతవఱకు కష్టపెట్టినందుకు తమించు, నన్ను మరచిపో. ఇంక నీసుందరముఖాగరివిందము వీక్షించుభాగ్యము నాకు లేదు. కాని మరి యొక జన్మగోనైన నిన్నే భార్యగా జేయుమని భగవంతుని వేడుచున్నాను. నేనింత మోసము చేసానని దూషించకు.

'ప్రభాకరం'

శేఖ—(గుంతోషముతో) శనిగ్రహము దానంతటదే వదలిపోయినది. ఇప్పు డిదిగ ననుభవింప నాకాటంక మేమి గలదు? అట్లే చేసెదగాని (పోఁపై కూర్చుండి) ఇందిరా! ఇందిరా!

(ఇందిర ప్రవేశించి, తలవంచుకొని దూరముగా నిలచియుండును.)

శేఖ—(మీసము దువ్వుచు) ఇందిరా! అంత సిగ్గేల? ఇదిగో యిటు చూడు, నేను పరాయివాడనా? ఏదీ ఒక్క క్రీగంటి చూపు.

ఇంది—(తనలో) ఇదేమి. ఈతడిట్లు మాట్లాడుచున్నాడు. పరమేశ్వరా! మరల యిట్టి స ఘటన ప్రాప్తింప చేయుచున్నావేమి?

శేఖ—(లేచి) యిదిగో! ఏదో గొణుగుకొను చున్నావు. అబ్బా! ఒక్కసారి యిలాచూద్దు.

ఇంది—మహాశయా! అధిక ప్రసంగమాలు మాని, నిలిచినదని దేదో చెప్పి పంపివేయడం యుక్తము.

శేఖ—ఆ. అవును నేదీ! నీసోదన ఒకసారి యిలా తీసుకొనిరా, రిహార్సిలు చేద్దాం.

ఇంది—నిగతా యాష్టదు యెవ్వరు లేకుండాను?

శేఖ—ఎందుకు? మనిద్దరం అడవిలో ఉన్ననీనే వేద్దాం.

ఇంది—ఆర్మెస్ట్రాలేడు, నాకు పోర్లన్ ఇంకా సరిగా గాలేదు, ఇంకో నాడు.....

శేఖ—అబ్బబ్బ! యిప్పుడే తప్పకుండా వేయాలి. ప్రాప్తినుకొనమే రిహార్సిలు. ఇప్పుడు పాటలాద్దు. Prose జ్ఞలాగు వేద్దాం. నీకా Tamil words బాగా నలుగుతాయి.

ఇంది—సరే! వస్తానుండండి. (లోనికిబోవును) (ఇందిర తిరిగిపోర్లన్ కాగితమును తీసికొని)

శేఖ—సరే. ఇప్పుడేముండాల్సి. సావిత్రిసత్యవంతు లడవిలో ప్రవేశం కదూ ఇది out door shooting సరే. ఇందిరా ఇది అరణ్యం అనుకో, అప్పుడెలా ప్రవేశిస్తాం. ఇటురా. (చేయి పట్టుకొని నడిపించి చూచి) అబ్బబ్బ! అలా కాదు రావడం. చూడు, ఇలా వయ్యారంగా పైట చేరవైచుకొని, చిరునగవుతో చక్కగా భర్తతో ప్రవేశించాలి (అని తను యాక్టుచేసి చూపించి) యిదీ యీసారి రా. (అని తను ఇందిర కెదురుగా దూరముగా మోకాళ్ళపై నిలచియుండి ఇందిర ప్రవేశించుట చూచి) face 45° angle లో ఉండాలి చూడు. ఆ కుమిట వయ్యారంగా చేర వేయాలి. మళ్ళారా. (ఇందిర అట్లుచేయును. శేఖరం చూచి) ఆ అదీ Position బాగు. ది.

[అని తిరిగి యిటువురు ప్రవేశించి]

శేఖ—యిప్పుడు పాటకాదూ. అది వదిలేసి తర్వాత ప్రోజు చెప్పు.

ఇంది—సామీ! యిందవనం, ఎవళ్ళవో. అళగాయి, 'యిరిక్తిపతుగో'

శేఖ—చంపేసాపు. పతుగోకాదు. పాడుగో. (యిందిర గురిగా ఉచ్చారణ చేయలేకపోగా)

శేఖ—తెలుగు యాక్షన్సుని Tamil film లలో యాక్షన్చేయిస్తే యిదే బాధ పరుగోకాదు. పా—రొం—గో. (అని విడదీసి ఇంది రచే అనిపించి)

శేఖ—యీసారిపూర్తిగా ఆవాక్యమంతా చెప్పు.

(యిందిర పూర్తిగా పైవాక్యమును చెప్పుడు)

శేఖ—అబ్బబ్బ! పాడుచేస్తున్నావు. ఆనూటలనేటప్పుడు నాముఖం పైపు చిరునవ్వుతోచూస్తూ, యిలా చేయిచూపిస్తూ, మోము త్రిప్పుచు, పెదవులు తమాషాగా కదిలిస్తూ అనాలి, (ఇంది రట్లు చేయలేకపోగా, తాను చేసిచూపించి, యిందిర చేతట్లు చేయించును)

శేఖ—తర్వాత సత్యవంతుడిదేకదూ? ఆ సరే. కన్యణీ! నీసాన్నది వాస్తవం. అంద కురునీపాల్. యిందపూమణికో, అందపెరియ మరం, యిదెల్లాం ఎవళ్ళవో అరిమి ఆయిరిక్.

ఇంది—అబ్బ! ఆనక తూకుం వటకె.

శేఖ—యిథాప్రకార సిద్ధిగస్తు. తప్పుచెప్పేవు. 'ఎనక తూకుం వటకె' అని చెప్పాలి. (ఇందిరచే బలవంతముపై అట్లనిపించిన పిదప)

శేఖ—సరే! అప్పుడే శయిలాం, ఆ చూడు, యిందిరా! యిప్పుడు మనం అరణ్యనుభ్యస్థంలోకి ప్రవేశిస్తున్నామన్నమాట. అందుచేత కూరిమృగాలు కనిపిస్తాయి. యిక్కడసీవు మంచియాక్షనుచేయాలి. పెద్దపులిని చూచినట్లు, భయపడి పెదరినట్లు, తమాషాగా చూడు, యిలా చెయ్యాలి. (అని తను యాక్షన్ చేసి చూపించి) నడు యిద్దరం ప్రవేశిద్దాం.

[ముందు ఇందిర, వెనుక శేఖరం వడచుచుండును. ఇందిర బెడరినట్లు యావృతచేసి, చటుక్కున శేఖరం ఒడిలో పడును. శేఖరం ఇందిరను విగియార కాగలించుకొని ముట్టిడబోగా, ఇందిర విడలించుకొని చెంపపై కొట్టి దూరముగా నిలచి యుండును)

శేఖ—(గూబ సవరించుకొని) ఇందిరా! నే సవడినో తెలుసా?

ఇంది—ఆ యిప్పుడు తెల్పింది. ఆడువాండ్రను సూనగింప దలంచిన అధము డైరెక్టరువని.

శేఖ—డైరెక్టరునని తెల్పునుగదా! నే చెప్పినట్లు యావృతచేయాలని తెలియదా?

ఇంది—నీ యిష్టమొచ్చినట్లు ఎంత చేయవలసికీ నే నొప్పుకొను. యిదిగో యిప్పుడే నీయల్లువదలి వెళ్ళిపోవుదన్నాను. (పోబోవును)

శేఖ—(అడ్డుగావచ్చి, నిలబడి) పులిసోటిలోనుండి అవతలపడడమే? యింతకూ యెక్కడికి?

ఇంది—తుచ్చుడా! అడ్డులే. నాకు వెనకాల మగదండ్రులుండని తెలుసా?

శేఖ—నుగ దక్షత. (చురలంబి) ప్రభాకరమేనా? యిదిగో చూడి ఉత్తిరాన్ని, సంగతి తెలుస్తుంది. (ఉత్తిర మిచ్చును)

ఇంది—(చదివి, కంగారుపడుచూ) అక్కటా! ఎంతపని జరిగింది?

శేఖ—(వికటముగా నవ్వును) యిప్పుడు నీ కిక్కడ వరుదిక్కు? రా నాతో సర్వముఖా లనుభవిద్దువుకాని నాచేతుల్లోనుండి తప్పించుకొలేవు. రా నిన్ను చేరదీసిన నాఉద్దేశ్యం సెరవేయచ్చు.

ఇంది—అధముడా! నీవు గోముఖ వ్యాఘ్రమువని తెల్పుకోలేక పోయాను. నాపంటి స్త్రీల మానభంగం చేయడం నీకుశ్రేయ స్కరము కాదునుమా?

శేఖ—ఇందిరా! నీవు వేయిచెప్ప లక్ష చెప్ప. నిన్ననుభవించనిదె విడచుటకల్ల, తా- సందేహించకు.

ఇంది—తుచ్చుడా ! నాప్రభాకరంతోబాటు నేను కూడా ప్రాణాల
నైనా వదులుతానుగాని నీకు మాత్రం దక్కను.

శేఖ—అలాగా ! యిప్పుడు నీ యబ్బ యెవడడ్డువస్తాడో చూస్తాను.
(అని యిందిరను నిర్భయించుచుండును. ఇందిర విదలించుకొన
ప్రయత్నించుచు, 'అక్కటా' అని బిగ్గరిగా అరచును, వీరన్న
పరుగునవచ్చి)

వీర—ఎవరురా అది. ఆగు.

(శేఖరం, ఇందిరను వదలి నేయును. ఇందిర వణకుచు
నిలచియుండును)

వీర—ఇందిరమ్మా !

ఇంది—వీరన్నా !

వీర—ఆ. నేనే కంగారుపడకు తల్లీ !

శేఖ—(ఆశ్చర్యముతో) వీరన్నా ! (అని పరుగిడబోవ)

వీర—(ఆపి) నీచుడా ! ఆడదాన్ని మానభంగం చేద్దామనుకున్నావా!
చెప్పు నీవెవరో ?

శేఖ—కల్లు తెరచి మరీ మాట్లాడరా శుంథ !

వీర—(మనిషినినిదానించి) ఆరిదొంగా! నీవు చంద్రశేఖరం కాదంట్రా?

ఇంది—శేఖరమా ?

శేఖ—(కంగారుపడుచూ) మర్యాద తెలుసుకొని మాట్లాడరా !

వీర—ఆ. అన్నీ తెలుస్తాయి. నీమూటే నాకానవాలు. (శేఖరం
మీసముపట్టి లాగగా నిజస్వరూపం బయట పడును) ఏరా !
యిప్పు డెవరో తెలిసిందా ? ఆయేల పోలీస్‌ఫౌకంట్లో కారం
కొట్టి నీవు చేత్తన్నపనిదా ? యీసారి తప్పించుకొందుగా
నలండు. (అని వాగగుడ్డ తీసి శేఖరం కాలుచేతులు కట్టివేసి,
క్రిందపడ వేయ శేఖరం తప్పించుకొన ప్రయత్నించుచుండును)

ఇంది—ఎంతమోసం.

వీర—తల్లీ ! నీ కీడలాదాపరించేడమ్మా !

ఇంది—అనాడు నీదయవలన తప్పించుకొని ప్రభాకరునితో కలసియీ
మద్రాసునగరముచేరి, యిక్కడే యుద్యోగము దొరకక
భిక్షుటనము చేయునుండగా, ఒకరోజున కనుపించి, తాను
ఫిల్ముడైరక్తరునని చెప్పి తీసుకొనివచ్చినాడు.

వీర—ఎంతదాదానికి పూనుకున్నాడు.....

ఇంది—యీదినమున ప్రభాకరు డింటలేకపోవుటచే.....

వీర—ఏమి ? ప్రభాకరం బాబేమియ్యాడు ?

ఇంది—ఇటగో ! యీ letter చూడు.

వీర—(ఉత్తరం చూచి) అయ్యో ! ఎంతనాటకం జరుగుతోంది,
యిచ్చిస్త్రా గా వుండే ?

(యింతలో శేఖరం కట్లు విడిపించుకొని)

శేఖ—వెర్రివాడా ! నన్ను బంధింపగలవా?

(పరుగిడుచు-డ వీరన్న వెంటాడును, ఎదురుగా ముందు
గోపీచంద్, శ్యామల ప్రభాకరం సురేష్ ప్రవేశింతురు)

గోపీ—అగువోయి. ఆగు.

వీర—పట్టుకోండి.

(అంత శేఖరమును వెనుకకు తీసికొనివచ్చి మధ్యను నిల
బెట్టుదురు.)

ఇంది—(ప్రభాకరునిజూచి) బావా !

ప్రభా—ఇందిరా !

ఇంది—బావా !

ప్రభా—ఇందిరా !

(కొగిలించుకొందురు.)

గోపీ—వీడూ యెవడూవోయి ?

సురే—యీతెచ్చపరు !

వీర—మీన్నేహితుడు, శేఖరం బాబయ్యా !

గోపీ—అరే! దొంగముండాగొడ్డు మళ్ళీ యెలాగ వచ్చేడు?

సురే—(ఆశ్చర్యంతో శేఖరంను సమీపించుచు) ఏమిటి! శేఖరమా! తుచ్చుడా! డైరక్టరు 'చంద్రం' అంటే నీవేనా? చేసిన పాపాలకు పశ్చాత్తాపపడక యింకా నీ కృత్రిమస్వభావముల వదలుకొనలేదా?

ప్రభా—(సమీపించి) శేఖరం మా కటు బాన్నంతా విధ్వంసము చేశావు. దానితో తనివితీరక యీ ధంగా మమ్మల్ని మోసం చేయదలంచుకొన్నావా?

వీర—మోసంచేయడమేకాదు బాబయ్యా! మీరింట్లో లేని సమయం చూసి, యిందిరమ్మను మానభంగం చేయడానికి సిద్ధమయ్యేడు.

ఇంది—నిజమే! వీరన్న సమయానికి వచ్చి రక్షించక పోయి ట్లు తే, నేనీ పాటి కెక్కడుండేదానో!

శ్యా—అధముడా! యిప్పుడైన పశ్చాత్తాపపడు.

గోపీ—పాథ్యాముండాగొడ్డుకి హిచారం కూడానా?

సురే—శేఖరం! తల్లితండ్రుల మోసగించి, దురలవాట్లకు లోనై, చదువుమాని, నన్ను కూడ భ్రష్టునిగా నొనర్చి, కడువులోపలి చల్ల కదలకుండా యుండు మాధవరావుగారింట చిచ్చుముట్టిం చేవు. చివరకు మిత్రద్రోహానికి పూనుకున్నావు. ఆనాడు పోలీసువారినుండి తప్పించుకొని, యీ మద్రాసు సగరము చేరి, ఫిల్ము డైరక్టరు పేరుతో యెంతమందినో మోసంచేశావు. అంతటితో బోక యీనాడు యిందిరనుకూడ నిర్బంధింపదలచేవు. నీ క్రూర చేష్టల కిక అంత్యములేదా? నీపై శాచిక కృత్యముల తలంచుకొనిన నీ బడలు కంప మెత్తుటలేదా?

వీర—యిప్పుడే తెల్లు బాబయ్యా! ఆ పోలీస్ శా కప్పగిత్తే అంతా తెలుస్తుంది.

గోపీ—హిడ్కి అంతే చేయాలిరా! వీరన్నా!

శేఖ—(విచారముతో) ఆహా! గొడ్డుగోటిలో బడిన పో అందలు తలొకరాయి విసరినట్లు మీయెత్తిపొడువునూటలచే నాహృద

యము చిల్లులు పడిపోయినది. నిజమే! నే నొనర్చిన ఘాతుక కృత్యముల నేయుగములో నేకిరావుడు నొనర్చియుండడు. (సురేష్ పాదములపై బడి) కుశ్రమా ! నీవు నాకు జ్ఞానోదయం చేసావు. యీ ఛండాలుని కిక నడుచోపాయం లేదు. సురేష్! నేనొనర్చిన యపరాధముల తుమించు.

సురే—నేను తుమింపవలసిన వాడనుగాను. నేనూ నీతో సమానుడనే. ముందు ఇందిరా, ప్రభాకరుల తుహాపణ నేడుకో.

శేఖ—(ఇందిరనుచేరి) సోదరి! మూఢుడనై, కన్నుమిన్ను గానక నేక దుష్కార్యములను చేసాను. నన్ను తుమించవాల్సి!

ఇంది—సోదరా! అందరినీ తుమించువాడా భగవంతుడే. నీవాతని శరణువేడుము. లెమ్ము.

వీర—దారిలోకి వస్తున్నాడు.

గోపీ—విచారించకువోయి విచారించకు.

శేఖ—అహ! యిన్ని దుష్కార్యములుచేసి, మొగమెత్తి నలుగురిలో ఎటుల తిరుగుదును. నేను మొండికెత్తి తిరిగిననూ, పోలీసు వారు విడతురా? అక్కటా! నాకేదిదారి?

సురే—(ఇందిరను చేరి) సహోదరీ! కానూంధకారము కన్నుల గప్పటచే, జ్ఞానహీనుడనై వావివరుసల గణింపక నిన్నుకోరి నీకనేకగచాల్లు కల్గించేను. నన్ను తుమించు.

ప్రభా—ఇందిరా! యీతడు తప్పక తుమింపతగినవాడే. నేను విరాగినై ప్రాణత్యాగ మొనర్చసంసిద్ధుడనై యుండ, అచ్చట పీకాదుగా వచ్చిన వీరునన్నుజూచి, వారించి సర్వముబోధించి తిరిగి మనయిద్దరి కలయికకుం కారణభూతుడైనాడు.

వీర—బాబయ్యా! సాపం పోగొట్టుకున్నాడు.

ఇంది—సురేష్! నీవొక్కడు నాకపకారముచేసినా. యిప్పుడు నా ప్రభాకరాన్ని నాకుచేర్చి మహాపకారంచేసావు. నిన్ను భగవంతుడు తుమించుగాక!

శేఖ—మహాశయలారా! నేనొనర్చిన కృత్యములకు త్వరలోనే ఫల

మనుభివింపనుంటిని. విద్యాధి మహాజనులారా! భావిప్రాపం
చిక సాధమునకు మీరు ప్రసాదివంటివారు. మీ భుజస్కంధ
మలపై భరణమాత భావిజీవిత సూధారపడియున్నది. కాన,
నాదినచరిత్రమును హృద్దర్శకముగా తీసికొని, దురలవాట్లకు
లోనుగాక నిద్యాభ్యున్నతి నొందుడు. తిరిగి నాకన్నులకటవు
దీతి వీరందరినూ వేళును చూచితిని. యికనీజీవిత మీయ
వనిపై స్పృహ! (ఆత్మహత్య చేసుకొనును)

అందరు—దారుణం, దారుణం.

సోపీ—అరే. ఎంతభూరిం, ఎంతభూరిం, యీడు బలవంతముగా
సచ్చి నైతాన్ హవడుకదా! (కంగాలు పడుచుండును)

వీర—చేసినపనులకు పశ్చాత్తాపపడి ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు.

సరే—అదంతా పూర్వకర్మ ఫలం.

వీర—బిడ్డలారా! (సవరించుకొని) బాబయ్యా! అతని జీవితమలా
వ్యర్థమయింది. ఎవరేంచేయగలరు. ముందీయన శవాన్నిపోలీ
పోలకప్పగించి, మనం దుర్గాంబగారి కాడకి పోదాం రాండి.
(నిష్క్రమింతురు) (తెర పడును)

నాలుగవ రంగము

ప్రవేశం : వసారాచావడి

ప్రవేశం : దుర్గాంబ, గోపాలం.

సోపా—ఎంతటోకరా యిచ్చేడాపేరయ్యగారు. వాడిమాటలు నమ్మి
గంగలో దిగేను. మళ్ళీ కనిపించనేలేదు. మూడువేలుపుచ్చ
కొన్నట్లుగా చిన్న రశీదుముక్కైనా పుచ్చుకున్నానుకాదు.

దుర్గా—అన్నయ్యా! ఊరుకో! విచారిస్తే యేంలాభమింది? మన
నొసటివ్రాత యిలాడింది.

సోపా—అమ్మాయి! ఊరుకోక చేసేదేమిటి? మూడో పెళ్ళిముచ్చట
బడి మూడువేలు గంగపాలు చేశాను. బాబూ బుద్ధాచ్చింది
పెళ్ళివద్దు. పెడాకువద్దు. అసలు ముసలిపీనుగను పెళ్ళికోసం

శాధపడడం నాదేతప్పు అందుకనే భగవానుడు శాగాబుద్ధి చెప్పేడు.

దుర్గా—నీవలాపాడుచేసావు. నేనాసురేష్ మాటలు నమ్మి మిగిలిన రు 5000 లు తగలేశాను. యితవరకూ అతని ఆనుపాన ఏమీ తెలియడం లేదు. అంతా అయోమయంలో ఉన్నాము. గోపా—ఏంచేస్తాం. శాయశక్తులా ప్రయత్నించేటాము. ఎక్కడా వారిజాడ కనిపించందే ?

దుర్గా—అన్నయ్యా! చివరికి మన యిద్దరి బ్రతుకులు అలాగయ్యాయి యిద్దరి పెళ్ళాల్ని పోట్లాపెట్టుకొని, దునిపోట్లాపెట్టుకొని పొట్టికని మూడు నేలవనరంగా గంగపాలు చేసావు. భర్తను, పిల్లను, ఆస్తినిపోగొట్టుకొని జీవచ్ఛవలా గున్నాను, నేను.

గోపా—దుర్గా! మనయిద్దరి బ్రతుకులు నిరర్థకములే, నడు యింక పనుగా కాశీవిశ్వేశ్వరుని పాదాలే శరణ్యం.

దుర్గా—నిజమే. అత్యంతకాలములోనైనా, తీర్థయాత్రచేద్దాం నడు. (ఇంత గోపీచంద్, ఇందిరా, ప్రభాకరులు, శ్యామలానుజేష్ లు, వీరన్న ప్రవేశింతురు. ఒకరినొకరు చూచుకొని, ఆశ్చర్యముతో కాగలించుకుందురు)

దుర్గా—తల్లీ! ఇందిరా! మళ్ళా యెన్నాళ్ళకు నాకంట బడ్డావు తల్లీ! ప్రభాకరం! రా! నాయనా! యిటురా! నీమీదనిష్కారణముగా అపవాద వేశాను. తుమించునాయనా!

ప్రభా—అత్తా! నిన్ను తుమించుటకు నేనర్హుడనా!

సురే—(దుర్గాంబ పాదములపైబడి) తల్లీ! తిన్నయింటి వాసాలు లెక్కపెట్టిన దుర్మార్గుడను. యీకష్టములన్నిటికి నేనే శాధ్యుడను. నీకు తీరని అపకారంచేశాను. బుద్ధివచ్చింది. తల్లీ! నన్ను తుమించు.

దుర్గా—నాయనా! ఆరోజున యెడగొట్టుకల్గించేవు. నిరాశచేసుకొన్న దశలో తిరిగి యీనాడాశాజ్యోతి వెలిగించావు. యిదంతా విధివిలాసము. మనము నామమాత్రులమే. లే, విచారించకు.

గోపా—తలవని తలంపుగా అండరము కలసికొన్నాం.

దుర్గ—అమ్మా! ఇందిరా! యింతవఱకూ యెక్కడున్నావమ్మా!

ఇంది—అమ్మా! అదంతా పెద్దగాధ. నీకు స్థిమితంగా చెప్తానులే.

దుర్గ—నాకీవేళ చాలా సంతోషంగా ఉంది. నాతల్లీనాకన్నులకటవు
దీర తిరిగి నిన్ను చూడకలిగేను.

సురే—అంతా సంతోషమేకాని, శేఖరం, మాధవరావుల చావులు
మాత్రం విచారం కలిగిస్తున్నాయి.

అండరు—నిజం. నిజం.

వీర—మీఅండరికీ నిజంగా మాధవరావు చావు విచారకరంగాఉంది?

అండరు—చాలా యెక్కువగా—

వీర—అష్టకష్టములు సహించి, మృత్యుదేవతనోటబడియు, అంతరిం
చక జీవించియున్న ఆ అభాగ్యుడు మాధవరావుని నేనే. (నిజ
రూపము చూపును. అండరు ఆశ్చర్యనిమగ్నులగుదురు.)

గోపీ—అరే! యిన్నాళ్ళమన్ని తెల్సిందికాదువీరన్న, మాధవరావు
గారూ, క్షమించాలి బాబూ, మీతోచాలాపరిహాసం చేశాం.

మాధ—ఎంతమాట. ఇదంతా భగవల్లీల!

దుర్గ—అహా! ఎంత సంతోషము. తిరిగి మీ దర్శనభాగ్య మెన్న
ళ్ళకు కలిగింది. (దగ్గరగా చేరును.)

గోపా—బావగారూ! ముండమ్మాయి నొసట కుంకుమ ఉంచండి.

ఇంది—యిన్నాళ్ళనుండి కనుగొనలేకపోయాను. నీవేనా? నాతండ్రివి.

ప్రభా—మామయ్యా! వీరన్నవు నీవేనా? నా కుత్తరం యిచ్చింది
నీవేనా? ఎంత విచిత్రం!

శ్యామ—వీరన్నే మాధవరావుగారు. మాధవరావుగారే వీరన్న.
అంతా సంతోషం.

సురే—(మాధవరావుకాళ్ళపైబడి) మహాశయా! మీకు హానిచేయు
దలంచుట చాలక, మీచేత నేవకూడా పొందేను. ఇన్నాళ్ళ
నుండి నాతో ఉన్నాకూడా మమ్మల్ని గుర్తించుకోలేకపోయి
నాను. బాబూ! నన్ను క్షమించండి.

మాధ—నాయనా! లే. యింతటినుండైనా బుద్ధిగా ఉండు.

సురే—యీ వేళ మన కిత్వంత శుభదినము.

ఇంది—నాన్నగారూ! మిమ్మల్ని చంపేసా మన్నాడుకదా! ఎలా బ్రతికివచ్చాడు?

మాధ—తల్లీ! అదంతా విచిత్రనాటకం. ఆ పాత నాకు ముత్తమందు వాసనచూపి, తీసికొనివచ్చి, ఎంతకూ తెలివి రాకపోవుటవల్ల కాబోలు, చచ్చినానని తలంచి, నన్ను పాత పెట్టవలసిందని త్రాగుబోతుల కప్పగించి ఉంటారు. నాలుదప్పవల్ల వాళ్ళు నన్ను దగ్గరి పెట్టుకొని త్రాగు మజాలో నొళ్ళు తెలియక ఉండడంవల్ల, నమయానికే వైవవశాత్తు నాకు తెలివి వచ్చుటచే వాళ్లకల్లలో దుమ్ముకొట్టి యెలాగో యివలల కడ్డాను.

గోపీ—అరే! ఎంతచిత్రం జరిగిందంటే. చచ్చి బతికేరు మీరు.

సురే—మిమ్మల్ని పాతిపెట్టేశామన్నాగా దొంగిలినవారు. ఎంతపని చేశాడు?

మాధ—ప్రయాసపడి, యీపని శేఖరం చేయించిఉంటాడనిచూచా యగా తెలుసుకొని వారివద్ద నోకరుగా ప్రవేశించి. అతినమ్మ కంగా ప్రవర్తించి రహస్యమంతా తెలుసుకొన్నాను.

సురే—అహ! ఇదంతా నాకోసం కలలాగున్నది. ఎంత చమత్కారం గా ప్రవర్తించేరు మీరు?

ప్రభా—మామయ్యా! సంగతి తెలుసుకొన్నాక, పోలీసువారికి రిపోర్టుచేయక, నాకుత్తర మెందుకు తీసికొనివచ్చావు? నేనాఉత్తరం తీసికొనిపోయి పోలీసులకు చూపిస్తానంటే, వలదనివారింది నీ వేరేపనిచేయించడాని కెందుకు పూనుకొన్నావు?

మాధ—నీకు నాయందునమ్మకంకోసం. ఇందిరవద్దనుండిఉత్తరం తీసికొనిరావలసివచ్చింది. దుర్మార్గుడు శేఖరంమూలాన్నే సురేష్ యింతపనికి పూనుకున్నాడు కాబట్టి నేరమింకా వాడిమీద పోలీసులకు రిపోర్టు చేసి, ఆరాట్రీ సరిగా జరిపిమిది గంటలకు (రిగింగులకు) నీవక్కడకు రాదలంచుకున్నావు గాబట్టి, ఆసమ

యానికే పోలీసుల హక్కడకు తీసికొనివచ్చి, శేఖరాన్ని వప్పు
చెప్పి, అప్పుడంద రెదుట నాచరిత్రచెప్పి, నిన్ను, ఇందిరను,
సురేష్ ను తీసికొని యింటికి పోవచ్చునుకొన్నాను.

ప్రభా—ఎంత కుశాగ్రబుద్ధి!

మాధ—కాని తారుమార్చింది. నేను రావడం కొంచె మూలస్యమవ
డంవల్ల నీవు ఇందిరను తప్పించుకొనిపోయావు. శేఖరం సురే
ష్ కు విషప్రయోగంచేసి పారిపోయాడు. అందుచే సురేష్ న్నో
నేడంటూ, మద్రాసునగరముచేరి, అనేక పాట్లు పడి మిమ్మల్ని
కలుసుకొన్నాను. యిదీ నాసంగతి.

గోపా—ఆహా! ఏమి! భగవంతుని లీలావిలాసములు. ఎప్పు డేక్షణ
మున కేదికల్లునో యెరుగముకదా! అంతా తలవనితలంపు.

మాధ—జరిగిందేదో జరిగింది. ఈరోజున అందఱము కలసికొన్నాము.
ఝాతనందనమయంలో ఒకసారి భగవంతుని ఆరాధన చేద్దాం
రండి.

(తెరయైత్తగా లోన దైవపీఠము కనబడును. అందరు ప్రణా
మిల్లెడరు. మాధవరావు యిందిరాప్రభాకరులను, శ్యామలా
సురేష్ లను కలపి నలుపురకు దేవుని మెడలోని పూలహారముల
నిచ్చును)

మాధ—బిడ్డలారా! మీరిదివఱకే దాంపత్యసుఖ మనుభవించు
చున్నను, యూదినమున దేవుని సమక్షమున మిమ్ములను దంప
తులుగా చేయుచున్నాను. మీ రన్యోన్య ప్రేమపీడితులై,
సంఘసేవచేయుచు, ఆదర్శప్రాయులై సంసారసాగరము నీడె
దడుగాక!

(ఒండొరుల పూలమాలలు ధరింతురు. అందరు “తథాస్తు”

అని అక్షతలు చల్లుదురు.)

గోపి—మన్ని యివాళ బహుత్ కుషీగా ఉందీ అండీ.

గోపా—యీ యిందిరకొడుకు మే మెంతమంది ప్రయత్నించిరా ఆఖరికి
‘మేనరికమే’ జరిగింది.

అండరు—అవును, మేనరికమే జరిగింది.

మాధ—బిడ్డలారా! భావిప్రాపంచకౌన్సెల్స్ మునకు కారణమేమిటా? మీరే మీ భుజస్కంధములపై ప్రపంచస్థితి ఆధారపడి యున్నది. భారతమాత భావిజీవితము మీ హస్తగతమై యున్నది. కాన మీమిశాధ్యతల నెరిగి, భరతపుత్రులమని పించుకొనుచు, ఆమె దాస్యవిమోచనము చేయుడు. అదియే నాకోరిక.

ప్రభా—నాదొక చిన్నకోరిక. ప్రస్తుతం దేశంలో నిరుద్యోగపిశాచి తొండవించుచున్నది. కాబట్టి ధనికులమగు మనము మన డబ్బును పరిశ్రమలకై వెచ్చించి మనసోదరుల ఆకలిమంట చల్లార్చాలి. ప్రస్తుతం యీయధ్ధానికి కావలసిన పనిముట్లు మున్నగునవి తయారుచేసి భారతీయవిజ్ఞానాన్ని దేశ దేశముల చాటాలి.

సురే—ఈయభిప్రాయం చాలా బాగుంది. అలా పరిశ్రమలను వృద్ధి చేయడంవల్ల మనకాలాభం వస్తుంది. మనలోడి సోదరులకా కడుపు నిండుతుంది. యుద్ధమునకు పనికివచ్చే సామానులు మొదలగునవి తయారుచేసి, ప్రపంచకళ్యాణానికి పాటుపడు తూన్నమన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంవారికి సహాయంచేసి మన దేశాన్ని శత్రుభీతి లేకుండా రక్షించుకొన్న వారవూతాము. అందుచే శేక్ గారితరపున ఆయనాస్థంత్రా యీవిషయంలో వినియోగించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను.

గోపా—నాసర్వస్వము యీవిషయములో ధారపోస్తాను.

మాధ—యీవిషయంలో ప్రభుత్వంవారినికుండా సహాయంచేయమని కోరుదాము.

గోపీ—యింకా చాలుఅండీ. లేవండి, చాలా మైమయిపోయింది.

అండరు—ఆ! అలాగే!

(నిష్క్రమింతురు)

(తెర పడును)

స మా ప్త ము.

జ్ఞాను మేట్టు

ఈ రమ్యాలో కనీయమైన నాటకంలో పెద్ద చదువులు చదివిన కాలేజీ ప్రిన్సిపాలు లెక్కరప్పు చేయు వింతచర్యలు, కాలేజీ ట్రస్టీల అధికార దుండగాలు, కాలేజీ పూను ఫిమేలు మెయిడ్ సర్వెంట్ల సరససల్లాపాలు, కాలేజీ మేలు ఫిమేలు స్టూడెంట్సుల ప్రేమకలాపాలు లోనుగాగల సంస్కరణ తత్వమంతా మధురరూపకంగా చిత్రింపబడినది. వెల రు 1—8—0

గర్భపతి

పుష్పవతియై యిట్లో గూర్చొని తలిదండ్రులు గుదిర్చిన వరుని బెండ్లిచేసికొనక రహస్యముగా దా నొకనిని బ్రేమించి వానివలన గర్భము ధాల్చి యతనిని దక్క వే రొక్కని నొల్లనని ప్రతినగొన్న చంద్రలేఖ యను సుందరాంగి కష్టరథ సాంఘికరూపకముగా, హాస్య సంభాషణలతో నిర్మింపబడినది. వెల రు 1—8—0

వెన్నెల

నాగరికతాదేశమున మగతనము నీనడించి ఆలితనము విడచి విచ్చల విడిగా తిరిగి మచ్చల దెచ్చుకొనువా రీ లోకమునకు నీతిదీప్తిని వెదజల్లు వెన్నెల! ముసలితనమున మూడవ పెండ్లాముగ ముక్కుపచ్చలారని ముగుదలను పెండ్లాడి, పితాచావేశమున ఆరట్లపెట్ట వారు కట్టుత్రాళ్లు తెంచు కొని కళ్ళయెదుటనే గుట్టుమట్టుగ వ్యభిచరింప రట్టుజేసిన మొట్టమొదటికే మోసమువచ్చునని బెట్టుగా సంసారము నెట్టుకొనుచు లోలోపల మ్రొంగి కృశించు వృద్ధరాకాసుల కరచేతిలో స్వర్గమును చూపు వెన్నెల!

వెల రు 1—8—0

శ్రీ లక్ష్మి

విద్యావతులై పెళ్ళక్కల్లేదని భీష్మించుకొని కామా న్నరికట్టలేక కానివనులు చేనే కాంతలను మంచిత్రోవకు మళ్లిస్తుంది. తన భార్య రెండవ సావిత్రి అని విశ్వసించి సుఖవिलाస సముద్ర దోలికలలో నూగులాడి పది రోజులు వుట్టుటికి పోతే పరాయత్రీని పంపకు జేర్చి పతివ్రతాలలామయైన పత్ని పాదాలకడకు వస్తే నెట్టివేసి పాపియై నిరుపేదయై భిక్షకయై పరితాపాగ్నిలో పురుషాధములకు ఊపం పోస్తుంది. వెల రు 1—8—0

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

ఆంధ్రనాటకములు

రు అ		రు అ	
బళ్ళారి భగ్యవరం గోపాలాచార్యులుగారి		శ్రీ. శ్రీ. కాశ్యపూరి నారాయణరావుగారి	
గామదాసు	1 8	వరవిక్రమము	1 8
బళ్ళారి బాలసరస్వతిగారి		పద్మపూర్ణహమము	1 8
భక్తకుకారామ్	1 8	చిత్రాభ్యుదయము (సారంగధర)	1 8
గురజాడ అప్పారావుగారి		మహాశివలిలయకౌంతం కవిగారి	
కన్యాశుల్కము	2 0	సత్యహరిశ్చంద్రము	2 0
బళ్ళారి పండిత క. నుబ్రహ్మగారి		మానాపురం అప్పారావు	
కృష్ణలీల	1 8	పల్నయ్యగారి	
అవతరణ	1 8	శవతి	1 8
భక్తకుచేల	1 8	శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికాశ్రమిగారి	
మేవాడు కౌర్యాన్ని (చరిత్రాత్మక నాటకము)	1 8	బొప్పలియ్యుద్ధము	1 8
విభీషణ పట్టాభిషేకము అను (అంకాదహనము)	1 8	విష్ణుధర్మ నుబ్రహ్మగారి	
ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణము	1 8	సారంగధర	1 8
మిహిర (పద్మిని)	1 8	కాజ గాధాకృష్ణకాశ్రమిగారి	
ముత్యవేని వెంకట చెన్నకేశవులుగారి		జన్మభూమి	1 4
కులసీదేవి (సతీకులసి)	1 8	అమరశివలి	1 8
చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారి		మాధవశర్మ	1 8
గయోపాఖ్యానము	1 12	గూన్సిగారి	1 8
ప్రసన్నయాదవము	1 8	వేదాంత కవిగారి	
పారిజాతాపహరణము	1 8	తెనుగుతల్లి	1 8
చందాల కేశవదాసుగారి		అకలిమంగుట	1 8
కనకతార	1 8	కన్యకాలయ	1 8
విద్యుత్కవి మల్లాది అచ్యుతరామ్ కాశ్రమిగారి		మహారథి కర్ణ	1 8
సక్రబాయి (అసలుస్తేజనాటకం)	1 8	విశ్వస్వరాజ్యం	1 8
శ్రీరామల సచ్చిదానందకాశ్రమిగారి		ఊటుకూరు సత్యనారాయణరావుగారి	
సావిత్రి	1 8	వీరాభిమన్య	1 8
		అనార్కలీ	1 8
		శత్రుపతి శివాజీ	1 8
		అనూల్య	1 8
		ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణము	1 8

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

